

RAADSINFORMATIENOTA

College van burgemeester en wethouders

Vergadering van: 2 september 2025
Gemeente Hardinxveld-Giessendam
Zaaknummer:

Inhoud

Inleiding

Op dit moment zijn er diverse ontwikkelingen binnen de regio's waar onze gemeente actief in is. Met deze raadsinformatienota gaan we in op de volgende onderwerpen:

- Ruimtelijke Strategie Smart Delta Drechtsteden
- Jaarverantwoording 2024 en Uitvoeringsprogramma 2025 Groeiagenda
- Regionale Investeringsagenda Groene Hart – De Waarden

Kernboodschap

Ruimtelijke Strategie Smart Delta Drechtsteden

In 2024 is gestart met het opstellen van een ruimtelijke strategie voor de Smart Delta Drechtsteden. De aanleiding hiervoor was tweeledig. In 2023 is de geactualiseerde Groeiagenda door alle gemeenteraden vastgesteld. Dit is de algemene visie op hoofdlijnen voor de regio. Tegelijkertijd was er behoefte om deze visie te verdiepen en om te zetten naar gebiedsgerichte opgaven. Hierdoor wordt de regionale samenwerking concreter en kunnen we resultaten boeken. Dit hangt samen met de tweede aanleiding. De afgelopen jaren is er zowel bij het Rijk als de provincie Zuid-Holland een beweging ontstaan om meer grip te krijgen op ruimtelijke vraagstukken. Om hier slagvaardig op in te spelen helpt het om als regio een goed onderbouwde eigen strategie te hebben.

De ruimtelijke strategie is gevormd door middel van een proces waar alle gemeenten in de regio, maar ook partners zoals het Waterschap en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, intensief bij betrokken waren. In deze ambtelijke en bestuurlijke sessies zijn lokale aandachtspunten ingebracht. Daarnaast zijn er twee raadsoplopen geweest waar aandacht is gegeven aan de ruimtelijke strategie (10 september 2024 en 18 maart 2025). En tot slot zijn er in de zomer van 2024 in elke gemeente gesprekken gevoerd met belangrijke lokale stakeholders. In Hardinxveld-Giessendam betrof dat een vertegenwoordiging vanuit het bedrijfsleven, het onderwijs en de woningcorporatie.

Aan de colleges van de betrokken gemeente is gevraagd om de ruimtelijke strategie te onderschrijven en te vertalen naar de omgevingsvisie, passend bij de planning van opstellen en/of actualisatie. De strategie is dus een beleidsvoorbereidend stuk, maar zoals uit volgende alinea's zal blijken vooral ook een consolidatie van eerder vastgesteld lokaal beleid en de (concept)Omgevingsvisie. Op deze manier voorkomen we dat we een regionale Omgevingsvisie vaststellen, wat wettelijk gezien niet mogelijk is, én zorgen we ervoor dat de definitieve besluitvorming bij de raden ligt. In de vergadering van 2 september 2025 heeft het college de ontwikkelrichting van de ruimtelijke strategie onderschreven.

De ruimtelijke strategie bevat vijf gebiedsgerichte opgaven:

1. Regionaal landschapspark 'Albert Cuyp'
2. De 'Drechtstedenring' van OV en hubs
3. Ontwikkeling Regionale Spoorzones
4. Regionale Maritieme Clusters
5. Regionaal Energiesysteem

1. Regionaal Landschapspark 'Albert Cuyp'

Een verbindend landschapspark van formaat waarin maatregelen voor waterveiligheid, bodemdaling, oeverontwikkeling en getijdenparken worden gecombineerd met parken en groene dooradering in bebouwd gebied voor actief bewegen, sport en spel en ontmoeting. We verbinden zo de oevers (het

hart van de regio: drierivierenpark) via de steden en dorpen met de ons omringende nationale landschappen en -parken.

Context Hardinxveld-Giessendam

De wens om zowel oevers te ontwikkelen als meer in te zetten op betere ontsluiting van de Alblasserwaard, zowel in recreatieve zin als in opgaven zoals waterveiligheid, sluit aan bij lokale wensen en opgaven. Zo staat er in de (concept)Omgevingsvisie: *“We zien onder andere kansen om de noord-zuid verbindingen in het dorp tussen het water van de Merwede en het landschap van de Alblasserwaard en het Groene Hart te verbeteren en te versterken. Dit draagt bij aan een verbeterde relatie tussen het water, dorp en het omliggende landschap. Dit door onder andere de verbondenheid en verblijfswaarde van oevers en natuurgebieden te verbeteren. Ook zetten we in op recreatie, bewegen en sport in een gezonde leefomgeving. We sturen op verbetering van de lucht, bodem en water, zodat de verbinding met het water beter wordt ervaren.”* Maar ook de Economische Visie 2025-2029 gaat in op recreatieve kansen in de Alblasserwaard. Daarnaast is klimaatadaptatie en de groenblauwe dooradering vanuit het landschap richting bestaand gemeente- en dorpsgebied onderdeel van het Groenbeleidsplan 2022-2032. Dit laatste wordt concreet gemaakt in de stedenbouwkundige opzet van ontwikkelgebied 't Oog, waar de raad op 26 juni 2025 kaders voor heeft gesteld. Een dergelijke structuur wordt nog sterker als dit goed aansluit op groenblauwe structuren van omliggende gemeenten.

2. De 'Drechtstedenring' van OV en hubs

De ontwikkeling van een 'Drechtstedenring' bestaande uit een extern en intern deel. De externe ring is een regionaal netwerk van mobiliteitshubs langs de autowegen voor de overstap van auto naar hoogwaardig OV, maar ook naar deelvervoer en fiets. Een interne ring zorgt ervoor dat de regiogemeenten ook onderling beter verbonden zijn met hoogwaardig OV en mobiliteitshubs voor overstappen. De interne ring zorgt in samenhang met het netwerk van de waterbus voor een fijnmazig ov-netwerk dat goed aansluit op de mogelijk heden voor lopen en fietsen in de regio.

Context Hardinxveld-Giessendam

Ontwikkelopgave 2 uit de (concept)Omgevingsvisie luidt: Duurzame mobiliteit – een goed verbonden gemeente met duurzame mobiliteit. Goed verbonden, onder andere door te blijven inzetten op vermindering van congestie op de A15, maar ook door goed te kijken naar alternatieve vormen van mobiliteit in lijn met het Mobiliteitsplan. Met drie treinstations en mogelijkheden voor deelfietsen is er in zekere zin al sprake van een aantal belangrijke hubs. Ondanks geringe kansen op korte termijn, blijft dit een politiek-bestuurlijke wens. Daarom is het goed dat deze specifiek is opgenomen in de ruimtelijke strategie voor de langere termijn.

3. Ontwikkeling Regionale Spoorzones

Gezamenlijke integrale ontwikkeling van de spoorzones in de regio, te weten de Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht in kader van de Verstedelijkingsalliantie voor de Oude Lijn Leiden-Dordrecht en de integrale ontwikkeling van stationsgebieden aan de MerwedeLingelijn, zoals Sliedrecht-Noord en 't Oog in Hardinxveld-Giessendam, waarbij ook spoorverdubbeling het streven is.

Context Hardinxveld-Giessendam

De gebiedsontwikkeling van 't Oog is expliciet genoemd als een van de drie ontwikkeling rondom spoorzones. Dit sluit aan bij de lokale wens om 't Oog te ontwikkelen, inclusief principes die passen bij het ontwikkelen van spoorzones, zoals het realiseren van een hogere bebouwingsdichtheid rondom de stations. Dit biedt niet alleen mogelijkheden voor het toevoegen van passende woningen, maar het zorgt ook voor een versterking van de OV-structuur, met name de MerwedeLingelijn.

4. Regionale Maritieme Clusters

Regionaal verbinden van clusters van de maritieme maakindustrie met uitwisseling van kennis, innovaties en educatie en afstemming en uitruil van beschikbare (watergebonden) ruimte voor circulaire economie, logistiek, grondstoffen en energiehub.

Context Hardinxveld-Giessendam

Met recht kan gezegd worden dat een van de belangrijkste maritieme innovatieve clusters van de regio zich in onze gemeente bevindt. De lijn om deze bedrijven te behouden en ruimte te bieden om te innoveren en te optimaliseren is opgenomen in de Economische Visie 2025-2029 en ook onderdeel van de (concept)Omgevingsvisie.

5. Regionaal Energiesysteem

Doorzetten van het realiseren van een robuust decentraal energiesysteem waardoor duurzame energie voor iedereen beschikbaar en betaalbaar is. Hiermee geven we invulling aan de nationale klimaatdoelstelling, dragen we bij aan de bestaanszekerheid van onze inwoners én verstevigen we het regionale vestigingsklimaat.

Context Hardinxveld-Giessendam

In de (concept)Omgevingsvisie is het belang van lokale en regionale energiesystemen al benoemd: *“We zien de ontwikkeling van een robuust en betrouwbaar lokaal/regionaal energiesysteem als een belangrijke koers, waarbij duurzame opwek, opslag en gebruik met elkaar in balans zijn.”* De door Hardinxveldse ondernemers opgerichte energiecoöperatie is daar een concrete eerste aanzet toe: samen kijken wat er opgewekt en verbruikt wordt om zo toe te werken naar een sluitend systeem.

Jaarverantwoording 2024 en Uitvoeringsprogramma 2025 Groeiagenda

Conform de huidige samenwerkingsovereenkomst moet de Centrumgemeente elk jaar een verantwoording aanbieden. Deze verantwoording biedt inzicht in de gerealiseerde (financiële) resultaten van de volledige Groeiagenda in 2024. Gelijktijdig is ook het Uitvoeringsprogramma 2025 Groeiagenda opgeleverd. Er zit enige vertraging in de aanlevering van deze stukken richting de gemeenteraad. De stukken zijn namelijk in april 2025 aan de gemeente aangeboden. We hadden de wens om een en ander direct te bundelen met de ruimtelijke strategie, maar dat bleek qua afronding iets uit te lopen. De ruimtelijke strategie is net voor het zomerreces aangeboden aan de colleges.

In de samenwerkingsovereenkomst is destijds opgenomen dat de raad het Uitvoeringsprogramma formeel moet vaststellen. In het najaar van 2024 is de gemeenteraad geïnformeerd over de doorontwikkeling van de regionale samenwerking. Daarbij is aangegeven dat door het implementatietraject vanuit het advies van Common Eye het niet mogelijk was om voorafgaand aan het jaar een uitvoeringsprogramma aan te bieden. Daarom was een budgetneutrale begroting 2025 ten opzichte van 2024 het uitgangspunt. Om lopende een kalenderjaar alsnog een uitvoeringsprogramma ter vaststelling aan de raad voor te leggen is technisch mogelijk, maar beïnvloeding van het programma is er nauwelijks. Daarbij komt dat het Uitvoeringsprogramma in grote lijnen overeenkomt met voorgaande jaren en in die zin nog niet volledig aansluit op recentere ontwikkelingen als de ruimtelijke strategie, de doorontwikkeling vanuit Common Eye, het proces van ombuigingen (zie consequenties) en de stappen die gezet worden richting een Regionale Investeringsagenda (RIA).

Regionale Investeringsagenda Groene Hart – De Waarden

Het Groene Hart is een van de NOVEX-gebieden waar een Regionale Investeringsagenda voor wordt opgesteld. De Alblasserwaard is hier een deelgebied van en wil onder de naam 'De Waarden' inzetten op drie onderwerpen: Toekomstbestendige mobiliteit langs groenblauwe netwerken, Toekomstbestendig maatschappelijk vastgoed en Vergroenen en versterken ondernemend Groene Hart. De gemeente Molenlanden voert regie en brengt ook de belangen van omliggende gemeente in bij de NOVEX-besprekingen.

Een aantal lokale opgaven/wensen die hier wellicht aan verbonden kunnen worden zijn: netwerkvorming van ondernemers, overheden en andere partners op het gebied van recreatie en toerisme, de ontwikkeling van 't Oog in verbinding met de Alblasserwaard en het versterken van recreatieve mogelijkheden langs groen- en waterstructuren in onze gemeente. Het college heeft daarom besloten om deze RIA te ondersteunen. Door ons niet alleen te richten op de ruimtelijke strategie en de op te stellen RIA in de Drechtsteden, geven we invulling aan de wens om een schakel te zijn tussen meerdere regio's en te kijken waar kansen liggen voor onze gemeente. Naast onze gemeente, zijn ook Gorinchem, Sliedrecht, Papendrecht en Alblasserdam (ambtelijk) betrokken bij de RIA De Waarden.

Er ligt nu een eerste concept van de RIA Groene Hart. Dit biedt de mogelijkheid om de komende tijd samen met omliggende gemeenten een aantal onderdelen verder uit te werken. Mocht dit uiteindelijk gepaard gaan met (financiële) keuzes dan zal de raad hierbij betrokken worden.

Consequenties

De financiële consequenties van de verschillende trajecten zijn als volgt:

- Ruimtelijke Strategie Drechtsteden: vooralsnog zijn er geen directe financiële consequenties. In de ontwikkeling naar een RIA zal gekeken worden naar concrete projecten waar wellicht cofinanciering van de gemeente noodzakelijk is. Dit moet verder uitgewerkt worden en waar mogelijk wordt aangesloten op beschikbare budgetten in de gemeentelijke begroting.
- Jaarverantwoording 2024 Groeiagenda: Het totale tekort in 2024 bedroeg €50.300. Dit zal met de gemeente afgerekend worden. Ons aandeel daarin is circa 6%. Dit kan via reguliere budgetten opgevangen worden.
- Uitvoeringsprogramma 2025 Groeiagenda: de uitvoering is exclusief indexatie budgetneutraal ten opzichte van 2024. Wel is er nog een verdienopgave vanwege een tekort uit 2023 van €140.000. De primaire bijdrage voor 2025 vanuit onze gemeente is €307.087. Inmiddels is er ook zicht op ombuigingen van circa 20% op de totale begroting. Dit is iets meer dan we als uitgangspunt in de Perspectiefnota 2026-2029 hadden opgenomen. Daar was uitgegaan van een besparing van 15% exclusief het onderdeel Economie. Of alle besparingen al direct vanaf 2026 ingaan en of er mogelijk al positieve resultaten in 2025 zijn, moet nog verder uitgewerkt worden.
- RIA De Waarden: op dit moment is er nog geen concrete financiële vertaling. Wel zal het uitgangspunt zijn om lopende projecten en budgetten aan te merken als cofinanciering.

Vervolg

Op dit moment wordt gewerkt aan een eindadvies ten aanzien van de implementatie van het adviesrapport rapport “doorontwikkeling Samenwerking Drechtsteden” (Common Eye). Dit eindadvies zal nauw samenhangen met de wijze waarop een RIA vormgegeven zal worden. De gemeenteraad zal in De Ontmoeting van november 2025 nader geïnformeerd worden over de positie van onze gemeente in de regio, actuele ontwikkelingen en behaalde resultaten.

Bijlagen

- Ruimtelijke Strategie Drechtsteden 2025-2050
- Jaarverantwoording 2024 Groeiagenda Smart Delta Drechtsteden
- Uitvoeringsprogramma 2025 Groeiagenda

DE GEZONDE MARITIEME DELTA 2050

KLIMAATBESTENDIGE EN GEZONDE GROEI

RUIMTELIJKE STRATEGIE

Slim • samen • vooruit

SAMEN STERK ALS DÉ GEZONDE, MARITIEME DELTA!

Van verhaalkracht naar daadkracht. Dat is wat onze regio nu nodig heeft. Met duidelijke, gebiedsgerichte en ambitieuze opgaven, als antwoord op urgente problemen. Met ruimte voor dromen, maar met de voeten in de klei. Een ruimtelijke strategie in de vorm van een ambitieus en realistisch beeld, dat uitgaat van dat wat hier kan, gebaseerd op dat wat hier hard nodig is. Om samen en in de eigen gemeente concreet te maken én bovenal uit te voeren.

Voor u ligt onze Ruimtelijke Strategie - de Gezonde Maritieme Delta. Eén verhaal, één heldere, integrale en gedragen strategie om dit unieke gebied met trots verder te brengen. Een verhaal met een klip en klare boodschap over urgentie en kansen, over identiteit en over de aanpak. Het is een strategie waarin is samengebracht wat wij de afgelopen jaren aan vele visies, documenten en verkenningen hebben verzameld, aangevuld op basis van gesprekken, kansbeelden, trends en ontwikkelingen. Al die plannen hadden en hebben hun waarde maar zijn pas krachtig in hun vertaling naar één verhaal. Met het doel om eenduidigheid en commitment te creëren in wat we als regio al zijn, nog nodig hebben én – bovenal- moeten doen. Samen met het Rijk, de provincie, met de regiopartners én binnen de lokale mogelijkheden.

De Ruimtelijke Strategie biedt een positief perspectief, gebaseerd op de potentie van dit gebied. Een gebied dat door ligging, karakter, arbeidsethos en historie prachtige kansen biedt. Dat positieve perspectief is het antwoord op een minder positieve huidige werkelijkheid, zoals onvoldoende passende woningen, vastlopende wegen, een vol energienet, klimaatdoelen die onder druk staan en achterblijvende inkomens. Een pijnlijke constatering die ons, als bestuurders, dwingt tot gezamenlijke actie en het maken van keuzes vanuit regionaal belang.

Ons gezamenlijk commitment op de strategie is onmisbaar om de noodzakelijke stappen goed te kunnen zetten. De Regionale Strategie krijgt daarom een passende plek in onze lokale Omgevingsvisies én we geven samen inhoud aan een Regionale Investeringsagenda (RIA). Dat doen we 'Slim Samen Vooruit' maar eenieder ook vanuit de eigen mogelijkheden en verantwoordelijkheden: binnen en tussen de regiegemeenten en met onze maatschappelijke partners en partners uit onderwijs en het bedrijfsleven.

SAMEN OP WEG NAAR EEN GEZONDE, MARITIEME DELTA IN 2050.

RUIMTELIJKE STRATEGIE VOOR DE DRECHTSTEDEN

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD

1.	NAAR EEN GEZAMENLIJK PERSPECTIEF	BLZ. 5
2.	UITWERKING VAN DE GEZONDE MARITIEME DELTA 2050	BLZ. 9
3.	SAMENWERKEN VANUIT EEN DUIDELIJKE ROLOPVATTING a. Bovenregionaal: initiëren en agenderen b. Regionaal: coördineren en ontwikkelen c. Lokaal: stimuleren en faciliteren	BLZ. 12
4.	OPGAVEGERICHT WERKEN – GEBIEDSGERICHT EN THEMATISCH	BLZ. 17
5.	VAN VERHAALKRACHT NAAR DAADKRACHT – EEN REGIONALE INVESTERINGSAGENDA	BLZ. 41
	<i>BIJLAGEN: VERHAALLIJNEN VAN DE GEZONDE MARITIEME DELTA 2050</i>	BLZ. 45

RUIMTELIJKE STRATEGIE VOOR DE DRECHTSTEDEN

Dit is de strategie voor de ruimtelijke ordening van de Smart Delta Drechtsteden. Deze strategie omvat het gewenste gezamenlijke perspectief als regio, de Gezonde Maritieme Delta en hoe we dit perspectief een werkelijkheid maken. Niet ieder voor zichzelf, maar slim samen vooruit. Met een heldere focus op vijf gebiedsgerichte opgaven:

- Regionaal Landschapspark 'Albert Cuyp'
- De 'Drechtstedenring' van OV en hubs
- Ontwikkeling Regionale Spoorzones
- Regionale Maritieme Clusters
- Regionaal Energiesysteem

Waarom een Ruimtelijke Strategie

De Ruimtelijke Strategie Drechtsteden is bewust opgezet als een strategie en niet als een allesomvattende 'regionale omgevingsvisie'. De strategie richt zich specifiek op onderwerpen die een regionale aanpak vragen en voortkomen uit gesprekken over gezamenlijke prioriteiten en de meerwaarde van samenwerking. Ze overschrijden gemeentegrenzen of zijn te complex om als gemeente zelf op te lossen. Hiervoor is het van belang dat gemeenten gezamenlijk en 'grensontkennend' als één regio acteren. Deze onderwerpen komen voort uit de diverse gesprekken over wat we samen belangrijk vinden en waar de samenwerking toegevoegde waarde biedt ten opzichte van wat gemeenten individueel doen. Het perspectief van een Gezonde Maritieme Delta in 2050 en de bijbehorende verhaallijnen zijn richtinggevend en bieden een gedeelde koers. Binnen deze strategie is er ruimte voor flexibiliteit: per onderwerp of opgave wordt de samenwerking afgestemd op de juiste partners. Dit betekent dat de samenstelling van samenwerkende partijen kan variëren, afhankelijk van de behoefte en de toegevoegde waarde die zij elkaar bieden. Zo wordt maatwerk mogelijk en blijft de samenwerking gericht op impact en effectiviteit.

Verbindende Gebiedsstrategie als inspiratie

De Verbindende Gebiedsstrategie biedt een visionair kader voor de ontwikkeling van de regio Drechtsteden. Het document legt de nadruk op ruimtelijke samenhang en identiteitsversterking, met aandacht voor thema's zoals water, natuur, wonen, en mobiliteit. Ambities uit de Verbindende Gebiedsstrategie hebben een plek gekregen bij de sturingsfilosofie in de Ruimtelijke Strategie. Het concept van de gezonde maritieme delta bouwt voort op de integratie van natuur en stedelijke ontwikkeling. Daarnaast geven we prioriteit aan verdichting rond infrastructuur, duurzame mobiliteit en het benutten van de maritieme kracht van de regio.

Waarom juist nu

Gemeenten kunnen de acute en toekomstige problemen niet oplossen zonder de samenwerking met Rijk, provincie en andere partners. Samenwerking en hulp komen niet vanzelf maar beginnen met een krachtig regionaal verhaal. Juist dat is relevanter dan ooit, nu Rijk en provincie meer regie naar zich toetrekken op de ruimtelijke ordening.

Met de Ruimtelijke Strategie maken we onze gezamenlijke inbreng kenbaar voor de nieuwe Nota Ruimte en andere kabinetsplannen, en voor het Ruimtelijk Voorstel van de provincie Zuid-Holland. Deze Strategie is natuurlijk niet alleen voor anderen, maar vooral ook voor onszelf. De Strategie creëert duidelijkheid over wat we als regio écht belangrijk vinden, daar onze focus op houden en hoe we dit vervolgens samen oppakken en borgen.

Er ligt al een basis

Met de regionale Groeiagenda als uitgangspositie en de Verbindende Gebiedsstrategie als inspiratiedocument ligt er al een inhoudelijke basis voor een gezamenlijk regionaal verhaal. Daarnaast zijn ook coalitieakkoorden, lokale Omgevingsvisies en diverse andere beleidsdocumenten meegenomen. Met deze Ruimtelijke Strategie leggen we nadrukkelijk de focus op de rollen die we als regio gezamenlijk hebben. De vervolgstap is de vertaling van de Ruimtelijke Strategie naar een Regionale Investeringsagenda (RIA) met een regionaal projectenportfolio voor doorwerking en uitvoering.

Totstandkoming Ruimtelijke Strategie

De Strategie is het resultaat van een intensief werkproces met alle regiogemeenten tezamen. In 2024 hebben we drie verschillende 'Werkplaatsen' georganiseerd met en voor de ambtelijke experts van alle gemeenten, en de programmalijnen van de regio. Hier zijn inhoudelijke fundamenteen gelegd voor de Ruimtelijke Strategie. Hiernaast hebben we in alle gemeenten afzonderlijk zogenoemde 'Zomergesprekken' gevoerd waarin we lokaal in gesprek gingen met vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties, op uitnodiging van de wethouder RO. Bovendien hebben we september 2024 een brede Raadsoploop georganiseerd waarbij we met raadsleden uit de regio in dialoog zijn gegaan over diverse aspecten van deze strategie. Het is tevens in bestuurlijke overleggen met wethouders, RO en andere programmalijnen, uit de regio volop aan de orde geweest.

De Groeiagenda als uitgangspositie

De Groeiagenda van Smart Delta Drechtsteden is een gezamenlijk visiedocument van de zeven gemeenten in de regio. Het legt de basis voor sectorale samenwerking op ruimtelijke, economische en sociale opgaven, met brede welvaart als overkoepelend doel. In de Ruimtelijke Strategie wordt brede welvaart vertaald naar het concept van de gezonde maritieme delta, waarin thema's zoals een veilige leefomgeving, duurzame mobiliteit, en sterke economische clusters een invulling krijgen. De behoefte voor een integrale benadering en samenwerking wordt in de Ruimtelijke Strategie verwerkt in de drie rollen voor de regio. Hiermee verbinden we ruimtelijke ontwikkeling met economische en sociale ambities voor een toekomstbestendige regio en creëren we mandaat voor integrale regionale samenwerking.

1. NAAR EEN GEZAMENLIJK PERSPECTIEF

De kracht van onze regio: water bindt ons

Onze regio ligt in het hart van een dynamisch deltasysteem, waarin water niet alleen een ecologische- en vervoersfunctie, maar ook een economische- en culturele functie vervult. De rivieren vormen de fysieke en symbolische verbinding tussen de gemeenten. Water stimuleert onze rijke maritieme traditie, die teruggaat tot de middeleeuwen en die de regio vandaag positioneert in de top drie van maritieme regio's in Europa. Water vormt de ruggengraat van de economie, met een focus op watergebonden bedrijvigheid en innovaties in scheepsbouw, scheepsvaart en hightech maakindustrie zoals luchtvaart en watertransport. Water geeft vorm aan de natuur en recreatieve waarden van de bredere regio. Nationaal Park De Biesbosch, UNESCO werelderfgoed Kinderdijk en de historische binnenstad van Dordrecht benadrukken het belang van water voor het natuurlijke en culturele erfgoed. Daarentegen kan water ook zeer bedreigend zijn: de bescherming tegen hoog water, piekbuien en het waarborgen van droge voeten vraagt om meer actie dan ooit. Tegelijkertijd biedt water mogelijkheden voor meer recreatie, een betere bereikbaarheid en sterkere verbinding tussen onze gemeenschappen. Water is de drager van de historie én toekomst van de Drechtsteden, waarin de kwaliteiten van onze waterrijke delta, de maritieme kracht en deze gedeelde identiteit samen moeten komen.

Brede welvaart onder druk

Onze hardwerkende inwoners houden onze economie draaiend. Toch zien we dat een toenemend deel van de mensen het steeds lastiger heeft. Dat raakt de kwaliteit van leven, wonen en werken. Dit blijkt niet alleen uit de Index Brede Welvaart 2024 (waar de Drechtsteden terug te vinden zijn op plaats 231 t/m 335); we zien dit direct in onze gemeenschappen, wijken en buurten. Onze inwoners maken zich zorgen over hun bestaanszekerheid. We zien een toenemende sociale onbalans, zeker in kwetsbare wijken in een aantal gemeenten. Het inkomen en opleidingsniveau in onze regio blijven achter ten opzichte van vergelijkbare regio's. We zien lage WOZ-waarden en te hoge cijfers op criminaliteit.

Inwoners maken zich zorgen over hun fysieke en mentale gezondheid. Ze worden minder oud dan gemiddeld, zijn minder gezond en de kwaliteit van hun leefomgeving is lager dan gemiddeld in Nederland. Ze hebben al jaren te maken met slechte luchtkwaliteit en wonen vlak bij het spoor dat intensief gebruikt wordt voor vervoer van gevaarlijke stoffen. Ook maken zij zich zorgen of zij als gevolg van klimaatverandering in de toekomst nog droge voeten hebben. Daarbovenop worden inwoners nu geconfronteerd met milieuschandalen als gevolg van Chemours. Delen van speeltuinen worden gesloten, (zwem)water is niet meer toegankelijk voor recreatie en het wordt afgeraden om zelf verbouwde groenten uit de moestuin te eten.

Kortom, de leefbaarheid in onze regio, de bestaanszekerheid en gezondheid van onze inwoners en de regionale economie staan onder druk. Deze neerwaartse spiraal moeten we krachtig doorbreken. Dat betekent dat een schep boven op de huidige inzet nodig is én dat we nieuwe manieren moeten verkennen om meer effect te hebben. Voor onze eigen inwoners, maar ook voor het verdienvermogen van Nederland en de strategische positie van Europa. Dat kunnen we niet alleen.

Demografische ontwikkelingen en trends vragen nu al om actie

Er zijn meerdere demografische ontwikkelingen en trends die de komende 15 tot 20 jaar een groeiende impact hebben maar waarvan de gevolgen nu al zichtbaar zijn of die nu al om een (andere) aanpak vragen. Onze brede welvaart komt nóg verder onder druk te staan als we hier geen actie op ondernemen. Demografische ontwikkelingen en trends die onze manier van werken, zorgen, leren en samenleven veranderen zijn:

- **De gevolgen van klimaatverandering** - de regio is kwetsbaar voor zeespiegelstijging en bodemdaling, terwijl ook extremere droogte en regenval negatieve gevolgen hebben voor gezondheid en biodiversiteit
- **Vergrijzing en 'ontgroening'** - een ouder wordende bevolking terwijl de aanwas achterblijft, wat leidt tot een groeiende zorgbehoefte en leefbaarheidsproblemen en veranderingen binnen de beroepsbevolking.
- **Groeiende onbereikbaarheid** - files en luchtvervuiling nemen nog altijd toe, terwijl grootschalig onderhoud aan infrastructuur jarenlang tot forse verkeershinder gaat leiden in de regio.
- **Energietransitie** - de overgang naar niet-fossiele energie en duurzame ontwikkelingen zoals waterstof als brandstof vergroten de vraag naar elektriciteit. Netcongestie is nu al een rem op de ontwikkeling van de regio. Naast grote uitbreiding van de energie infrastructuur vraagt dit om slimme oplossingen.
- **Verdere flexibilisering en digitalisering** - krapte en flexibilisering van de arbeidsmarkt (zzp) en digitale revolutie in de maakindustrie, zorg en MKB door AI en robotisering.
- **Groeiende druk op de ruimte** - De druk neemt toe vanuit wonen, werken en mobiliteit in bebouwd én landelijk gebied. Een voorbeeld is de spanning tussen maritieme bedrijvigheid en woonkwaliteit in oude havengebieden.

In de Drechtsteden zijn we als geen ander bekend met de uitdagingen die ontstaan wanneer een watergebonden industriële regio moet verduurzamen, bereikbaar moet blijven én een aantrekkelijk woon- en leefklimaat wil garanderen. Die complexe opgave vraagt om een gerichte regionale strategie.

We voorkomen afwenteling

De keuzes die we vandaag maken, hebben gevolgen voor de generaties na ons. Daarom streven we naar een ruimtelijke ontwikkeling die duurzaam, evenwichtig en toekomstbestendig is. Dit betekent dat we geen problemen afwentelen op toekomstige generaties, andere gebieden of andere functies. Om te zorgen dat onze keuzes op de lange termijn houdbaar zijn, hebben we een gezamenlijk regionaal perspectief ontwikkeld. Dit perspectief vormt de stip op de horizon en helpt ons richting te geven aan ruimtelijke ontwikkeling en investeringen. Tegelijkertijd moeten we realistisch blijven over de ruimtelijke beperkingen en mogelijkheden.

Hier biedt de drie-lagenbenadering waardevolle inzichten. Door de regio te analyseren aan de hand van ondergrond (zoals water en bodem); netwerken (zoals infrastructuur) en occupatie (zoals wonen en werken); krijgen we zicht op de fysieke randvoorwaarden en spanningen die onze keuzes beïnvloeden. De drie-lagenbenadering helpt bij het begrijpen van de ruimtelijke kaders waarbinnen we ons perspectief moeten realiseren. Door deze methodiek toe te passen, sluiten we aan bij nationaal en provinciaal beleid en zorgen we ervoor dat onze ruimtelijke strategie niet alleen ambitieus, maar ook haalbaar en veerkrachtig is.

Het gezamenlijk Perspectief: een Gezonde Maritieme Delta in 2050

De Gezonde Maritieme Delta staat voor een toekomst waarin onze regio uitgroeit tot het toonbeeld van klimaatbestendige en gezonde groei. Gezondheid staat hierbij centraal en gaat hiermee verder dan alleen de gezondheid van mens en dier: het gaat om een gezonde regio, waarin de ruimtelijke ontwikkelingen bijdragen aan een betere balans tussen natuur en economie en tussen bebouwd gebied en landschap. De Gezonde Maritieme Delta staat voor brede welvaart: een aantrekkelijke regio waar inwoners wonen en werken in een gezonde, schone leefomgeving en toegang hebben tot vervoer wat fossielvrij is en geen negatieve impact heeft op de gezondheid van mens en dier. Natuur en economie versterken elkaar in plaats van dat ze als tegenpolen worden gezien. Water, groen en infrastructuur zitten elkaar niet in de weg, maar zijn slim samengebracht. De rivieren spelen hierin een centrale rol. Door getijdenparken, waterbergingen en aantrekkelijke oevers wordt het water niet alleen beheerst, maar ingezet als waardevolle drager van verstedelijking. Juist de unieke ligging aan het water, de innovatieve maritieme ontwikkeling en de pragmatische, nuchtere werkcultuur bieden de regio kansen om veerkrachtig om te gaan met zowel de huidige opgaven als met toekomstige ontwikkelingen.

2. UITWERKING VAN DE GEZONDE MARITIEME DELTA 2050

In onderstaande verhaallijnen, waarin de sterke punten van de regio centraal staan, is de Gezonde Maritieme Delta verder uitgewerkt. Deze verhaallijnen zijn sterk met elkaar verbonden en op veel manieren te combineren. Zo biedt een gezonde en groene regio ook kansen voor een aantrekkelijke woonregio, een maritieme topregio en andersom. Deze verhaallijnen hebben geleid tot een selectie van opgaven waar waar we een rol voor de regio zien (hoofdstuk 3) en hoe die samenkomen in een aantal grote gebiedsopgaven (hoofdstuk 4). Een verdieping op de verhaallijnen is te vinden in bijlage 1.

1. Een veilige en klimaatbestendige delta

In de Gezonde Maritieme Delta is waterveiligheid verweven met een klimaatbestendige aanpak. Waterbescherming is verbonden met de leefbaarheid voor bewoners. De rivieren hebben genoeg ruimte via getijdenparken, waterbekkens en natuurvriendelijke oevers, die piekbelasting opvangen en de druk op dijken verminderen. Ruimte rondom de waterkeringen is vrijgehouden om de regio blijvend te beschermen tegen hoog water. Regionaal zijn hooggelegen vluchtlocaties ingericht als veilige schuilplaatsen bij overstromingen. Nieuwe ontwikkelingen worden klimaatbestendig uitgevoerd zodat de negatieve gevolgen van wateroverlast zo klein mogelijk zijn.

2. Versterking biodiversiteit en gezond groen

In de Gezonde Maritieme Delta zijn biodiversiteit en groene leefgebieden versterkt en robuust door natuurlijke verbindingen en getijdenparken langs de rivieren. Groene corridors naar de Biesbosch, Hoeksche Waard, en het Groene Hart verbinden stad en natuur. Een heldere zonering maakt onderscheid tussen locaties voor recreatieve activiteiten in het groen en gebieden voor de vrije ontwikkeling van flora en fauna. Het groen is klimaatadaptief en kan daarmee langere perioden tegen droogte en wateroverlast. Groene zones in kernen, zoals parken en ecologische oevers, zorgen voor betere luchtkwaliteit, leefbaarheid en verkoeling bij hitte. Deze zones bieden ook ruimte voor sport, bewegen, ontmoeting en recreatie in bebouwd gebied en omliggende recreatie- en natuurgebieden.

3. Robuust decentraal energiesysteem

De Gezonde Maritieme Delta heeft een robuust decentraal energiesysteem waardoor duurzame energie voor iedereen beschikbaar en betaalbaar is. Hiermee is invulling gegeven aan de nationale klimaatdoelstelling, is bijgedragen aan de bestaanszekerheid van onze inwoners én is ons regionale vestigingsklimaat verstevigt. Congestieproblemen zijn opgelost, onder andere door zo min mogelijk energie te verbruiken én in elke laag van het energiesysteem de opwek en het verbruik zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen. Het energiesysteem is zo snel mogelijk uitgebreid en verzaamd, met fors meer ruimte en locaties voor elektriciteits-, warmte- en trafostations bovengronds en extra kabels en leidingen ondergronds. Het regionale warmtenet is maximaal gerealiseerd, waarmee voor tienduizenden woningen de elektrificatie van de warmtevraag is voorkomen. Innovatieve lokale oplossingen zijn nodig. Zo delen bedrijven in de (maritieme) maakindustrie lokaal al energiehubbs en innoveren zij met schone technologieën. De energietransitie wordt versneld door lokale opwekking en opslag van duurzame energie. Deze aanpak wordt ook toegepast in de wijken.

4. Duurzaam bereikbare regio

In de Gezonde Maritieme Delta krijgen lopen, fietsen, ov en deelmobiliteit prioriteit. Woon- en werkgebieden zijn gemixt en compact zodat woon-werkverkeer wordt beperkt of op loop- en fietsafstand is. Voorzieningen zoals buurtsupermarkten zijn waar mogelijk toegevoegd zodat deze wél weer op loop- en fietsafstand toegankelijk zijn. Daar waar de afstanden te groot worden voor lopen en fietsen, zijn duurzame OV-verbindingen beschikbaar. Gebieden rond OV-knooppunten, zoals treinstations en bushaltes zijn maximaal verdicht met zoveel mogelijk woningen, werkplekken, voorzieningen en andere functies. Hubs langs de Oude Lijn en de spoorlijn Merwedelingelijn en waterbushaltes zijn voorzien van deelvervoer zoals (elektrische) fietsen en elektrische deelauto's en wijkhoppers. Door regionale doorfietsroutes zoals de F15, F16, de Metropolitane Fietsroute en wandelnetwerken worden regionale kernen en groene recreatiegebieden met elkaar verbonden, waardoor de bereikbaarheid en gezondheid voor inwoners én economie zijn verbeterd.

5. Wonen en voorzieningen in balans

Diverse en toekomstbestendige woningvoorraad

De Gezonde Maritieme Delta heeft een toekomstbestendige woningvoorraad, afgestemd op de behoeften van jong en oud. Huidige en nieuwe woonwijken bieden een evenwichtiger mix van woningen; naar typologie, eigendom (huur en koop), prijsniveaus en woonmilieus. Hierdoor kunnen huidige, voormalige en nieuwe bewoners in de regio, hun woonplek of hun wijk blijven wonen; ongeacht levensfase, inkomen of hun gezondheidssituatie. Mensen met een zorgvraag kunnen langer of weer opnieuw zelfstandig wonen door de beschikbaarheid van voldoende passende woningen. Een aantal grootschalige nieuwbouwlocaties langs de spoorlijnen hebben een belangrijk aandeel gehad in de woningbouwopgave met een divers aanbod van woningen, voorzieningen en werkgelegenheid op loop en fietsafstand. Woninglocaties aan de rivieren zijn met het gezicht naar het water ontwikkeld, met toegankelijke oevers voor natuur, recreatie en ontspanning. Wijken die een grote kwaliteitsopgave hadden, hebben een flinke impuls gekregen voor wat betreft verduurzaming en leefbaarheid. Ruimtelijke kwaliteit is in elke wijk toegevoegd en niet alleen op nieuwe locaties.

Voorzieningen

In de Gezonde Maritieme Delta worden niet alleen woningen gebouwd, maar wordt gebouwd aan een gezonde en veilige woon- en leefomgeving waar alle inwoners fijn wonen, werken en recreëren. Het voorzieningenniveau is daarom hoog. De Delta is een bereikbare '15-minutenregio, waar de belangrijkste dagelijkse bestemmingen te voet of fiets bereikbaar zijn binnen 15 minuten van huis. Omdat die 15 minuten verschilt van persoon tot persoon, is er extra aandacht voor mensen die minder mobiel zijn. Dagelijkse voorzieningen, zoals winkels, zorg en groen, zijn lokaal op loop- en fietsafstand en toegankelijk voor alle inwoners. De gemeenten zijn geen gebieden met harde grenzen maar onderdeel van een regionaal netwerk waar mensen reizen voor werk, school, recreatie en meer ('daily urban system'). Grote voorzieningen, zoals sport- en cultuurcentra, hebben een strategisch gekozen locatie in dit regionale netwerk. Hierbij is rekening gehouden met de (boven)regionale functie van de (historische) binnenstad van Dordrecht.

6. Innovatieve maritieme topregio

De Gezonde Maritieme Delta is een innovatieve en concurrerende topregio voor de (maritieme) maakindustrie, die voorop loopt in circulariteit en de energietransitie. Bedrijven ontwikkelen circulaire productiemethoden en hebben uitstoot en afval geminimaliseerd door recycling en hergebruik van grondstoffen. Emissieloze scheepstechnologie en hightech oplossingen zijn geïntroduceerd voor een gezondere luchtkwaliteit op een van de drukste vaarroutes van Europa. De regionale economie is verduurzaamd en heeft een gezonde arbeidsmarkt met passende banen die perspectief bieden voor de beroepsbevolking. De juiste bedrijven zitten op de juiste plaats. Zo zijn oeverlocaties vrijgespeeld voor watergebonden bedrijvigheid en worden efficiënter gebruikt. Bedrijven binnen dezelfde 'waardeketen' zijn regionaal geclusterd, waardoor ze elkaar versterken. De regio heeft meerdere grote campussen, waar onderwijs, startups en bedrijfsleven samen de motor vormen voor kennisontwikkeling en toepassing in de duurzame en schone maakindustrie. Bedrijven, hebben een duidelijk toekomstperspectief in de regio en kunnen hierdoor blijven investeren. Zo zijn cruciale bedrijven in ons toeleveranciersnetwerk behouden voor de regio. Naast de grote clusters hebben ook kleinere, gemengde bedrijventerreinen een grote kwaliteitsimpuls gekregen. Bedrijventerreinen zijn verduurzaamd op het gebied van transportbewegingen, gebouwen en profiteren van de energietransitie.

3. SAMENWERKEN VANUIT EEN DUIDELIJKE ROLOPVATTING

De Gezonde Maritieme Delta als regionaal perspectief is niet vrijblijvend maar vraagt om gezamenlijke actie. Dit vereist naast doorvertaling van deze Ruimtelijke Strategie in lokaal omgevingsbeleid, ook slim en slagvaardig samenwerken met Rijk, provincie en met andere partners. Daarom is onze strategie: Samenwerken aan de Gezonde Maritieme Delta vanuit een duidelijke rolopvatting.

We werken al veel samen in allerlei verbanden

Op allerlei vlakken werken de gemeenten in de regio samen. Zo doen we dat al stevig op het gebied van ruimtelijke ordening, bouwen, wonen, bereikbaarheid, economie, energietransitie en arbeidsmarkt zoals beschreven in de Groeiagenda. Dat doen we niet alleen als regiogemeenten, maar in een open netwerksamenwerking: met bedrijven, onderwijs, maatschappelijke instellingen en buurgemeenten. Een voorbeeld hiervan is de Economic Development Board.

Samenwerking op ruimtelijke ordening wordt steeds urgenter

In de regio is al veel draagvlak voor het versterken van de samenwerking ook op het gebied van ruimtelijke ordening. Afgelopen jaren zijn hiervoor al inhoudelijke producten gemaakt. Denk bijvoorbeeld aan de Groeiagenda of de Verbindende Gebiedsstrategie. Deze brede visies hebben zeker hun invloed, maar er is behoefte aan nog meer focus en praktische sturing op de manier waarop we regionaal samenwerken. We zien namelijk dat Rijk en provincie meer regie naar zich toetrekken op de ruimtelijke ontwikkeling en hiervoor hun eigen trajecten lopen. Bovendien vragen de omvang en complexiteit van de opgaven om een sterkere integrale samenwerking, om daarmee de regio beter te positioneren. We spelen daarop in door de regie in eigen hand te nemen en leveren waar mogelijk een bijdrage aan provinciaal en nationaal beleid. Overheid en markt kunnen elkaar versterken, bijvoorbeeld met doorbouwakkoorden en het bundelen van schaarse capaciteit (in kennis en kunde). Daarom is er een gezamenlijk perspectief nodig om op te kunnen sturen.

Onderscheid maken in verschillende rollen

In de praktijk zien we dat de regionale samenwerking zich uit op verschillende niveaus en dat op elk schaalniveau een andere rol wordt ingenomen. We werken daarom vanuit een duidelijke rolopvatting. Hiermee zorgen we voor een scherpe inhoudelijke focus, een efficiëntere organisatie en hebben we meer impact op doorwerking en uitvoering. Vanuit de regionale programma's wordt het gezamenlijke perspectief gewaarborgd. Dit vraagt ook om het lokaal borgen van regionale ambities en afspraken in Omgevingsvisies, beleidsplannen en bestuurlijke akkoorden. In de regionale samenwerking onderscheiden we drie verschillende rollen in de ontwikkeling en uitvoering van de regionale opgaven:

1. Bovenregionaal: initiëren en agenderen --- regio agendeert, andere overheden doen. Gemeenten initiëren en agenderen gezamenlijk als regio naar provincie, Rijk en Europa.

2. Regionaal: coördineren en ontwikkelen --- regio stemt af, gemeenten doen het samen. Gemeenten stemmen als regio onderling af en coördineren met en voor gemeenten.

3. Lokaal: stimuleren en faciliteren --- regio helpt, gemeenten doen het ieder zelf. Als regio stimuleren en ondersteunen de gemeenten elkaar, gezamenlijk en afzonderlijk.

3A. BOVENREGIONAAL: INITIËREN EN AGENDEREN

Grootschalige ingrepen met grote impact

In deze Ruimtelijke Strategie zetten we in op een aantal (inter)nationale opgaven, die verbonden zijn aan de nieuwe beleidsagenda's van het Rijk en Europese Unie. Het gaat om grootschalige ingrepen in de nationale ruimtelijke hoofdstructuur, verwoord in de (voorontwerp) Nota Ruimte, waarvoor het Rijk een directe verantwoordelijkheid draagt. Denk bijvoorbeeld aan de grote infrastructuurcorridors zoals de A15, A16 en goederenvervoer (voor gevaarlijke stoffen), maar ook aan de waterveiligheid langs de grote rivieren en de nieuwe hoogspanningslijn die onze regio gaat doorsnijden. Deze maatregelen overstijgen de maat en schaal van onze regio. De ingrepen hebben een belangrijke voorwaardenscheppende betekenis en zijn van doorslaggevende belang voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze regio. Het tijdig agenderen van mee-koppel-kansen is hierbij randvoorwaardelijk en vragen om een actieve lobby plus een aanbod dat men niet kan weigeren.

Rol van de regio: initiëren en agenderen

Op bovenregionaal niveau neemt de regio het voortouw voor initiëren en agenderen van urgente vraagstukken en grote ingrepen of projecten. De regio zet zich in om grootschalige opgaven, die uitvoering geven aan de nationale doelen, onder de aandacht te brengen bij nationale en internationale beleidsmakers. De Ruimtelijke Strategie biedt een kader voor beïnvloeding van de strategische beleidsvorming en lobby naar provincie, Rijk en Europa, en zo mogelijk (inter)nationale investeerders. Door een proactieve en zelfbewuste houding beïnvloeden we als regio de (inter)departementale investeringsprogramma's en benutten we de Europese structuurfondsen. Zo trekken we nieuwe ruimtelijke investeringen aan.

Kansen voor de Gezonde Maritieme Delta

Vanuit het perspectief van Gezonde Maritieme Delta zien we kansen voor een aantal grootschalige landschappelijke ingrepen en integrale gebiedsontwikkelingen. Het zijn integrale complexe projecten waarin verschillende doelen en opgaven bij elkaar komen. En van zo'n grote maat en schaal zijn dat de regio dit alleen kan realiseren in samenwerking met provincie en Rijk:

Verbindend regionaal landschapspark

Regionale aanpak waterveiligheid en bodemdaling

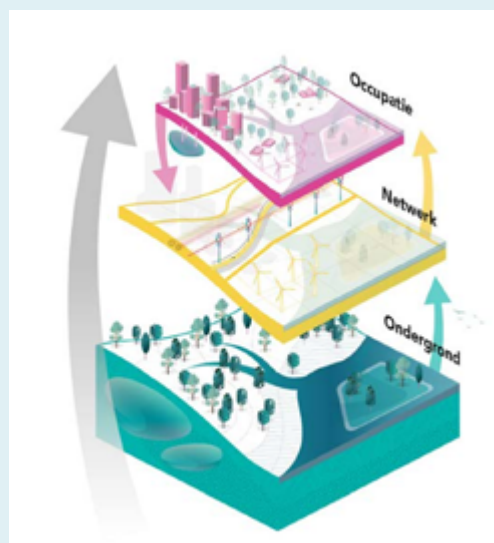
Energie rond grote infrastructuur

Drechtstedenring met multimodale mobiliteitshubs

Ontwikkeling van regionale spoorzones

Innovatiekracht van de maritieme werkgebieden

Leefbaarheid rond grote infrastructuur

Figuur uit Toekomstatelier NL2100

3B. REGIONAAL: COÖRDINEREN EN ONTWIKKELEN

Regionale afstemming en regionale projecten

Naast grootschalige ingrepen komen in deze Ruimtelijke Strategie regionale opgaven aan de orde, die van groot strategisch belang zijn voor de ontwikkeling van de Drechtsteden als geheel. Het gaat om concrete opgaven op regionaal niveau, zowel wat betreft beleid als uitvoering.

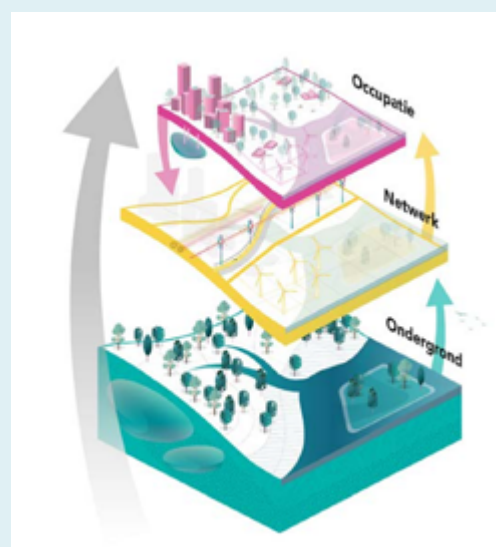
Rol van de regio: coördineren en ontwikkelen

Als coördinator brengt de regio verschillende partijen (waar nodig triple helix) samen en zorgen we voor de afstemming en integrale aanpak van het omgevingsbeleid en regionale projecten. In termen van beleid heeft de regio een coördinerende rol: de regio stemt lokale en regionale belangen op elkaar af, bewaakt de voortgang van projecten en zorgt voor een soepele samenwerking tussen overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Dit vraagt om sturing en procesregie, waarbij de regio ontwikkelingen in goede banen leidt en zorgt voor samenhang en efficiëntie. De regio is actief bezig met programmalijnen, Regio Deals, de Economic Development Board en samenwerkingsverbanden met een breed triple helix netwerk. De nadruk ligt nu vaak op sectorale vraagstukken. De regio kan zich sterker maken door de integraliteit te bewaken tussen de sectoren en zorg dragen voor samenhang en efficiëntie in de regionale samenwerking.

Kansen voor de Gezonde Maritieme Delta

De volgende kansen zien we als onderwerp van regionale afstemming en coördinatie waarbij we ook regionale projecten afstemmen. Het gaat om de volgende regionale opgaven:

- ▶ Groenblauwe verbindingen in natuur en recreatie
- ▶ Robuust regionaal energiesysteem
- ▶ Regionaal netwerk van mobiliteitshubs
- ▶ Regionale doorfietsroutes
- ▶ Regionale woningbouwprogrammering
- ▶ Regionale campussen voor werken, leren en innoveren
- ▶ Beter benutten van watergebonden bedrijventerreinen
- ▶ Grote voorzieningen regionaal afstemmen

Figuur uit Toekomstateller NL2100

3C. LOKAAL: STIMULEREN EN FACILITEREN

Lokale inrichtingsopgaven

De Ruimtelijke Strategie land uiteindelijk in elke gemeente, immers de (boven)regionale opgaven en projecten werken door naar de inrichting van elke gemeente. Hier moet het streven naar ruimtelijke kwaliteit concreet gestalte krijgen. Het gaat om inrichtingsvraagstukken, waarvoor de invulling en uitvoering primair een zaak is van gemeenten in een open samenwerking met maatschappelijke organisaties, marktpartijen, bedrijfsleven en particulieren. Het zijn daarmee vooral concrete initiatieven van onderop, van gemeenten of andere betrokkenen.

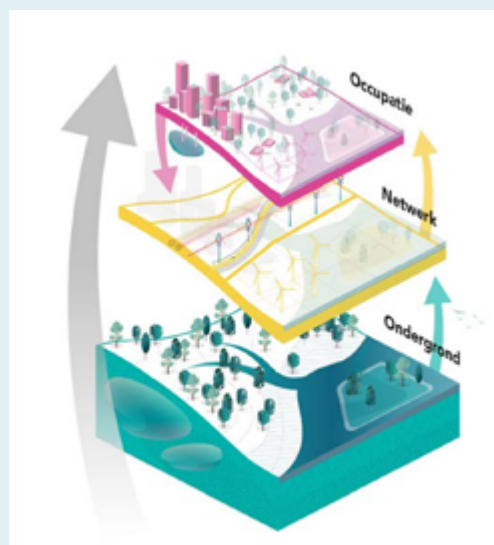
Rol van de regio: stimuleren en faciliteren

Als regio hebben we een indirecte rol voor de lokale inrichtingsopgaven. Aangezien op lokaal niveau de gemeente zelf aan zet is, vervult de regio een rol om de ruimtelijke, beleidsmatige of financiële condities te verbeteren, waarbinnen de gemeente de inrichtingsopgave concreet vorm en inhoud geven. Gemeenten ondersteunen elkaar met kennis en kunde door actief de kennisuitwisseling te organiseren en in de gemeente zelf mee te helpen met verankeren van beleid of het opzetten van innovatieve projecten.

Kansen voor de Gezonde Maritieme Delta

De volgende kansen zien we als onderwerp voor het stimuleren en faciliteren door de regio. Het gaat primair om lokale projecten van regionaal belang of impact of lokale projecten die de gemeentegrenzen overschrijden en waarbij de regio toegevoegde waarde heeft. Het gaat om de volgende opgaven voor het stimuleren en faciliteren:

- ▶ Waterbergend vermogen vergroten
- ▶ Klimaatadaptief inrichten van wijken
- ▶ Lokale energievoorziening stimuleren
- ▶ Actieve mobiliteit in openbare ruimte
- ▶ Verduurzaming van verouderde wijken
- ▶ Kwaliteitsimpuls voor lokale bedrijventerreinen
- ▶ Nabijheid van dagelijkse voorzieningen

Figuur uit Toekomstrelatie NL2100

4. OPGAVEGERICHT WERKEN – GEBIEDSGERICHT EN THEMATISCH

In de Ruimtelijke Strategie hebben we onze opgaven voor een Gezonde Maritieme Delta benoemd naar drie schaalniveaus (bovenregionaal, regionaal en lokaal) en de rol die we als regio hierin pakken. Wat we zien is dat op ieder schaalniveau meerdere opgaven spelen die sterk met elkaar verweven zijn, en niet los van elkaar gezien kunnen worden. Deze losse opgaven komen daarom samen in vijf grote gebiedsgerichte opgaven. Daarnaast zien we een aantal thematische opgaven.

Gebiedsgerichte opgaven

De Ruimtelijke Strategie is duidelijk over welke opgaven regionaal opgepakt worden en welke rol op het juiste schaalniveau hiervoor nodig is. Als we een aantal opgaven niet gebiedsgericht bij elkaar brengen ontstaan er risico's. Zo kan bijvoorbeeld op bovenregionaal niveau moeilijk een regionale spoorzone ontwikkeling worden geagendeerd als er op regionaal niveau geen overeenstemming is over de benodigde woningdichtheden of arbeidsintensieve werkgelegenheid die dan nodig zijn rond de stations. Via de gebiedsgerichte aanpak ontstaan er vanuit de integrale benadering juist kansen. Iedere gebiedsgerichte opgave raakt (bijna) alle gemeenten en is een belangrijke motor voor de uitvoering.

Thematische opgaven

Niet alle opgaven zijn aan een gebied te verbinden. We zien ook opgaven die een meer thematisch karakter hebben. Denk bijvoorbeeld aan het afstemmen van grote voorzieningen in de regio; energie- en warmtenetwerken of leefbaarheid rond grote infrastructuur zoals de A15, A16 of de waterweg.

Het perspectief Gezonde Maritieme Delta kent deze vijf grote gebiedsgerichte opgaven:

Regionaal Landschapspark 'Albert Cuyp'

Een verbindend landschapspark van formaat waarin maatregelen voor waterveiligheid, bodemdaling, oeverontwikkeling en getijdenparken worden gecombineerd met parken en groene dooradering in bebouwd gebied voor actief bewegen, sport en spel en ontmoeting. We verbinden zo de oevers (het hart van de regio: drierivierenpark) via de steden en dorpen met de ons omringende nationale landschappen en -parken.

De 'Drechtstedenring' van OV en hubs

De ontwikkeling van een 'Drechtstedenring' bestaande uit een extern en intern deel. De externe ring is een regionaal netwerk van mobiliteitshubs langs de autowegen met een snelle overstap van auto naar hoogwaardig OV richting Breda, Rotterdam en Nijmegen, maar ook naar deelvervoer en fiets. Een interne ring zorgt ervoor dat de regiogemeenten ook onderling beter verbonden zijn met hoogwaardig OV en mobiliteitshubs voor overstappen. De interne ring zorgt in samenhang met het netwerk van de waterbus voor een fijnmazig ov-netwerk dat goed aansluit op de mogelijk heden voor lopen en fietsen in de regio.

Ontwikkeling Regionale Spoorzones

Gezamenlijke integrale ontwikkeling van de spoorzones in de regio, te weten de Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht in kader van de Verstedelijkingsalliantie voor de Oude Lijn Leiden-Dordrecht en de integrale ontwikkeling van stationsgebieden aan de Merwedelingelijn, zoals Sliedrecht-Noord en 't Oog in Hardinxveld-Giessendam, waarbij ook spoorverdubbeling het streven is.

Regionale Maritieme Clusters

Regionaal verbinden van clusters van de maritieme maakindustrie met uitwisseling van kennis, innovaties en educatie en afstemming en uitruil van beschikbare (watergebonden) ruimte voor circulaire economie, logistiek, grondstoffen en energiehubs.

Regionaal Energiesysteem

Doorzetten op het realiseren van een robuust decentraal energiesysteem waardoor duurzame energie voor iedereen beschikbaar en betaalbaar is. Hiermee geven we invulling aan de nationale klimaatdoelstelling, dragen we bij aan de bestaanszekerheid van onze inwoners én verstevigen we het regionale vestigingsklimaat.

REGIONAAL LANDSCHAPSPARK 'ALBERT CUYP'

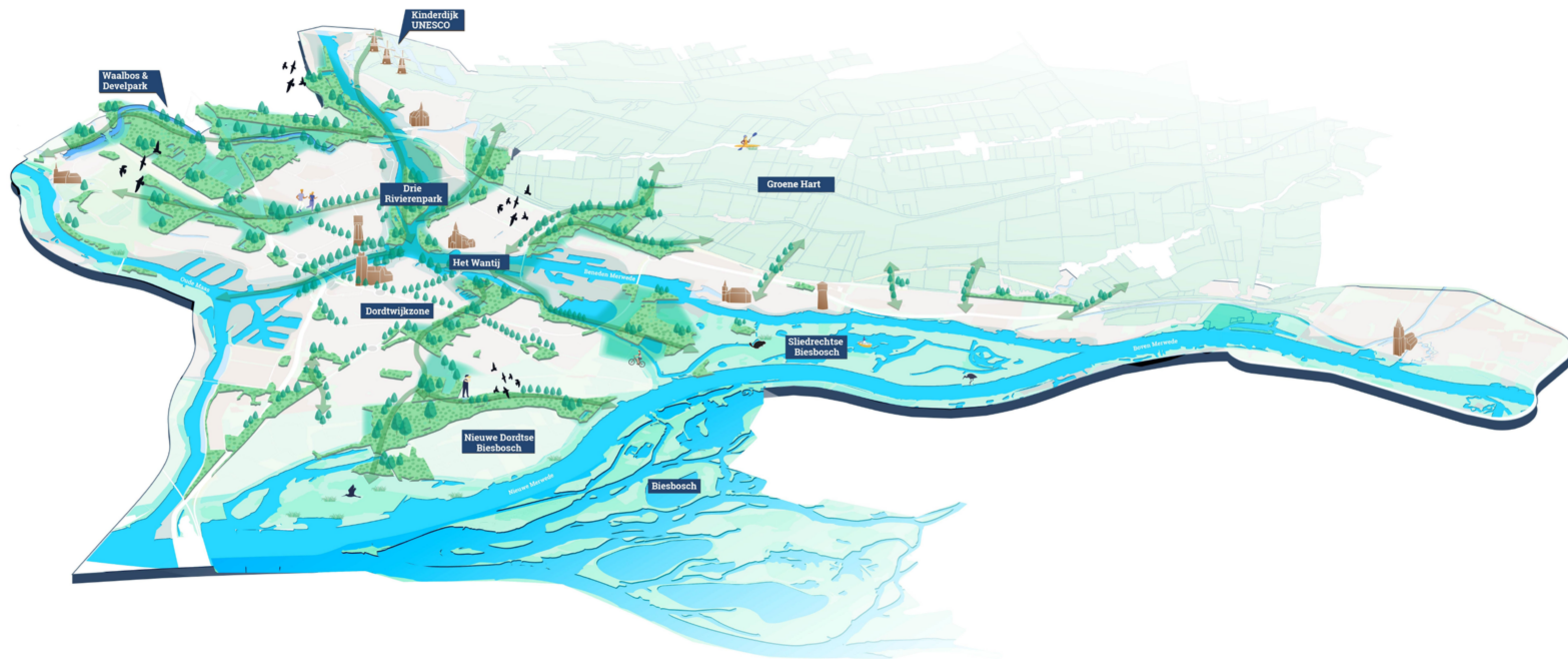
RUIMTELIJKE KEUZES EN AANDACHTSPUNTEN VOOR HET LANDSCHAPSPARK

- Het Landschapspark wordt ingericht als één geheel, maar met lokaal maatwerk.
- Ontbrekende schakels in het Landschapspark (bijvoorbeeld bestaande bebouwde gebieden) worden vergroend met aandacht voor maatwerk.
- Barrières (zoals de A15, A16, Rangeerterrein Kijfhoek en Betuwelijn) worden daar waar mogelijk doorbroken met doorgaande verbinders (fietstunnels, ecoducten) of volledig verwijderd.
- We passen (grote) infrastructurele ingrepen, zoals aan (spoor)wegen en energie, zorgvuldig landschappelijk in
- De inrichting van het landschapspark is klimaatadaptief om langere perioden van droogte en wateroverlast te kunnen doorstaan.
- Bij iedere nieuwbouwontwikkeling of herontwikkeling wordt rekening gehouden met een bijdrage aan de vervolmaking van het Landschapspark en/of het robuuster maken van wijken tegen extreem weer en klimaatverandering. Dit vraagt om het zo goed mogelijk implementeren van de '3 - 30 - 300 regel' (3 bomen zien vanuit je pand, 30% schaduw in de straat, maximaal 300 meter tot het nabijgelegen park).
- In het Landschapspark moet zoveel mogelijk groen toegankelijk zijn voor inwoners, werknemers en bezoekers. We voorkomen dat bestaand groen verder wordt afgeschermd en zorgen dat nieuw groen zowel ruimte biedt voor natuur als recreatie.
- Ruimtelijke ontwikkeling aan de oevers levert een bijdrage aan het openbaar, toegankelijk en aantrekkelijker maken van de oevers, door openbare paden voor fietsers en voetgangers en vergroening.
- Hoger gelegen buitendijkse gebieden worden niet afgeschreven maar juist benut voor passende ontwikkelingen, zoals de vluchtlocaties op Maasterras en De Staart in Dordrecht tijdens overstromingen.
- De waterbus speelt een belangrijk rol in de bereikbaarheid en de aantrekkelijkheid van de oevers, door naast halte ook een bestemming te zijn. Naast een hogere frequentie en langere vaartijden vraagt dit om een hogere dichtheid van woningen in de nabijheid van haltes.

REGIONAAL LANDSCHAPSPARK 'ALBERT CUYP'

De regio kiest voor een verbindend landschapspark van formaat waarin maatregelen voor waterveiligheid, bodemdaling, oeverontwikkeling en getijdenparken worden gecombineerd. Via nieuw en meer groen/blauw worden grote ecologische verbindingen hersteld tezamen met meer ruimte voor recreatie, actieve mobiliteit en betere leefbaarheid. Het Regionaal Landschapspark staat niet op zichzelf maar is onderdeel van een groter geheel, namelijk het Landschapspark Zuidvleugel in de Provincie Zuid-Holland.

DE DRECHTSTEDENRING VAN OV EN HUBS

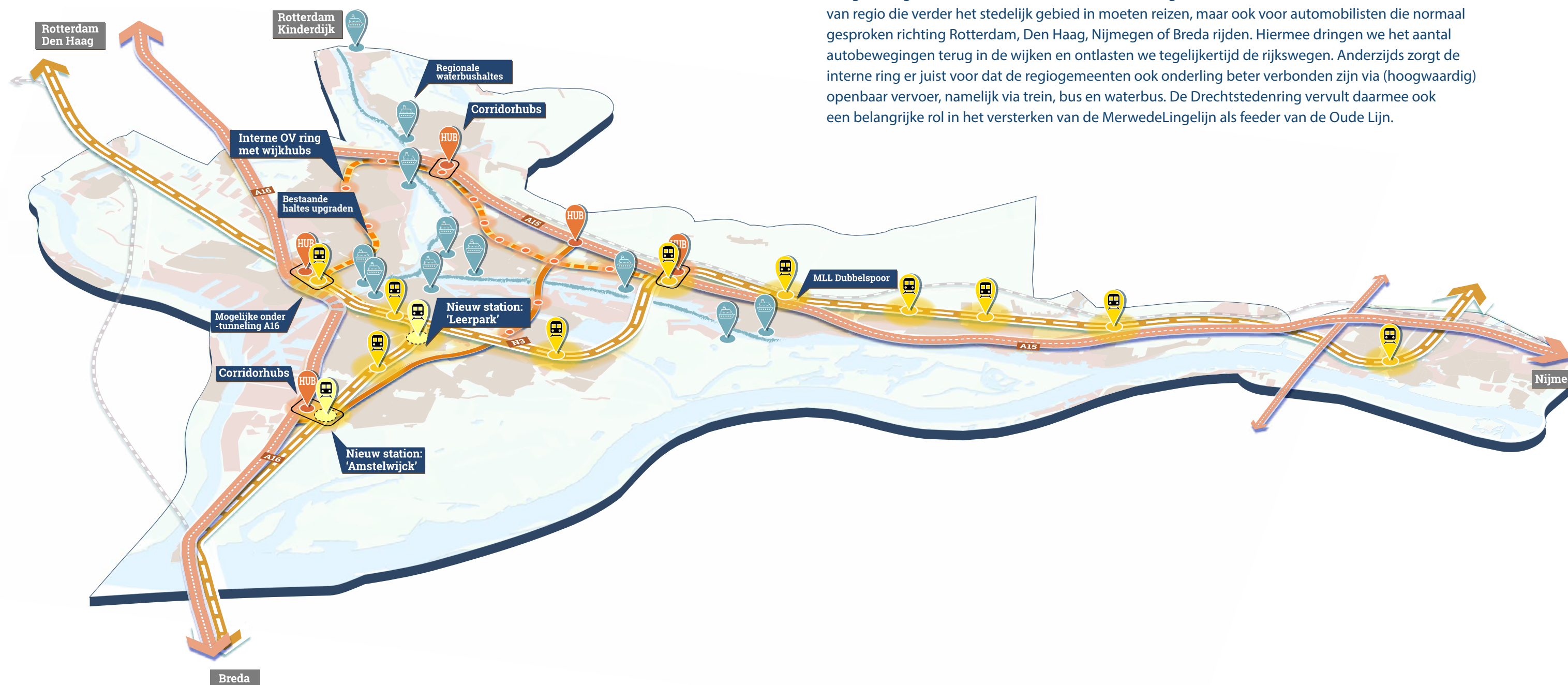
RUIMTELIJKE KEUZES EN AANDACHTSPUNTEN VOOR DE DRECHTSTEDENRING

- Alblasterdam, Papendrecht en Hendrik-Ido-Ambacht worden met prioriteit aangesloten op het regionale treinnetwerk bij Sliedrecht Baanhoek (Rnet) en Zwijndrecht (NS) dankzij een hoogwaardige OV- verbinding.
- Het is noodzakelijk dat Dordrecht haar volwaardige status als intercitystation terugkrijgt als belangrijke schakel tussen de Randstad en de Brabantse stedenrij.
- Alle regiogemeenten gaan uit van het ontwerpprincipie STOMP, waarmee we bij woningbouw en de (her)inrichting van straten eerst denken aan lopen, fietsen en ov en als laatste denken aan de plek voor de auto.
- We erkennen dat automobilititeit tegen haar limiet loopt. We nemen maatregelen die autogebruik en de druk op de wegen vermindert. Snelwegverbredingen zijn niet onze eerste keuze, maar sluiten dit niet uit als dat nodig is om de regio bereikbaar te houden.
- Om echt een aantrekkelijk alternatief te zijn voor de auto moeten treinen, bussen en waterbussen veel vaker en langer doorrijden/doorvaren; betrouwbaarder zijn en meer comfort bieden.
- De waterbus sluit naadloos aan bij van de dienstregeling van ander openbaar vervoer om tot een sterk en betrouwbaar netwerk te komen.
- Gebieden rond treinstations, bushaltes en waterbushaltes worden maximaal benut voor verdichting met woningen, werkplekken, en andere functies (winkels, sportschool, kapper). Dit vergroot het draagvlak voor frequenter en langer rijdend/varend OV.
- Parkeernormen zijn zo laag mogelijk in de nabijheid van stations en haltes, waar ook het openbaar vervoer wordt verbeterd, om het ov zo goed mogelijk te stimuleren

DE 'DRECHTSTEDENRING' VAN OV EN HUBS

De ontwikkeling van een 'Drechtstedenring' (auto, OV en hubs) met regio-interne De 'Drechtstedenring' (auto, OV en hubs) bestaat uit een interne en externe ring. De externe ring bestaat uit een regionaal netwerk van mobiliteitshubs langs de wegen A15, A16 en N3 voor de overstap van auto naar hoogwaardig OV, deelmobiliteit en fiets. Dit biedt een goed alternatief voor bewoners aan de randen van regio die verder het stedelijk gebied in moeten reizen, maar ook voor automobilisten die normaal gesproken richting Rotterdam, Den Haag, Nijmegen of Breda rijden. Hiermee dringen we het aantal autobewegingen terug in de wijken en ontlasten we tegelijkertijd de rijkswegen. Anderzijds zorgt de interne ring er juist voor dat de regiogemeenten ook onderling beter verbonden zijn via (hoogwaardig) openbaar vervoer, namelijk via trein, bus en waterbus. De Drechtstedenring vervult daarmee ook een belangrijke rol in het versterken van de Merwedelingelijn als feeder van de Oude Lijn.

ONTWIKKELING REGIONALE SPOORZONES

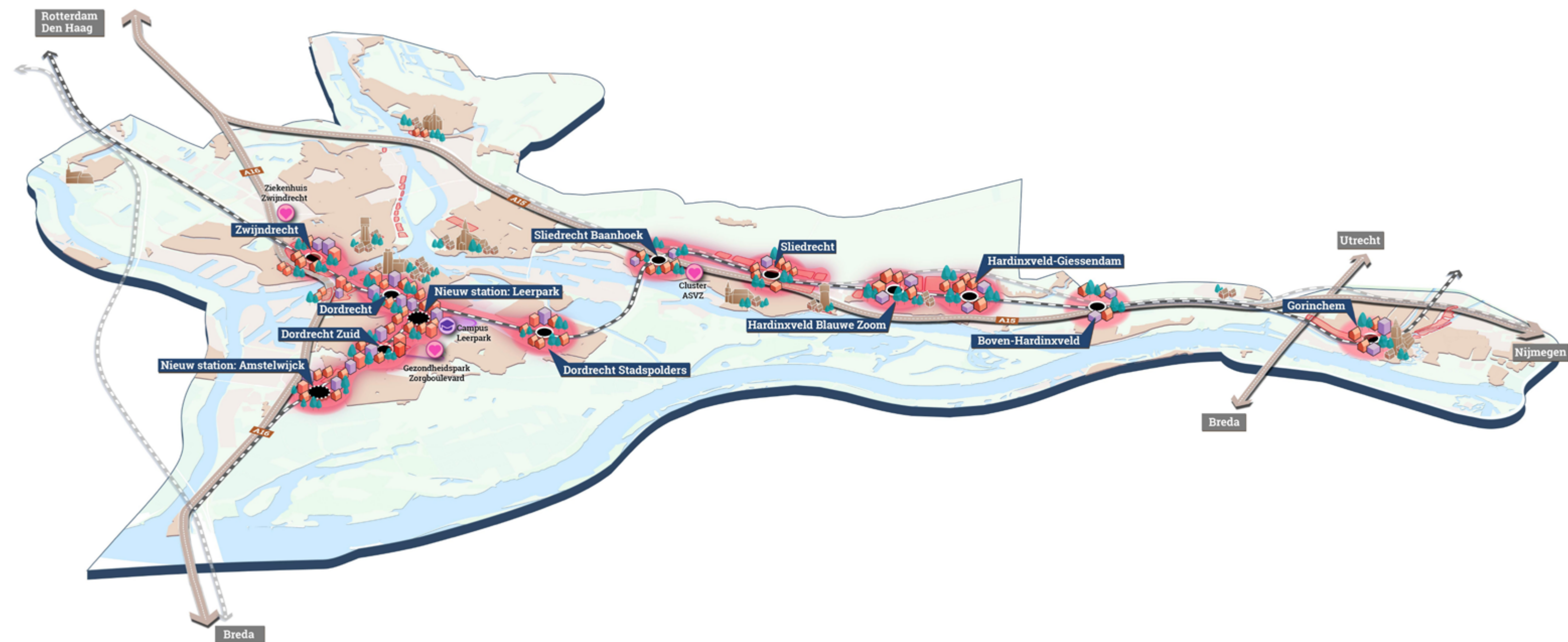
Ruimtelijke keuzes en aandachtspunten voor de Regionale Spoorzones

- De trein is een duurzaam alternatief voor de auto. Dit betekent dat het spoor prioriteit krijgt bij investeringen, zoals een spoorverdubbeling van de Merwedelingelijn en woningbouwontwikkeling rond stations.
- Rond alle treinstations wordt maximaal verdicht met zoveel mogelijk woningen, werkplekken, voorzieningen en andere functies. Met name de eerste 300 meter rondom de stations, waarvoor geen ander voor- of natransport dan lopen nodig is, wordt maximaal benut voor verschillende functies.
- De nieuwbouwgebieden ten noorden van het spoor in het buitengebied (waaronder 't Oog in Hardinxveld-Giessendam en Sliedrecht-Noord) zijn noodzakelijk voor een toekomstbestendige Merwedelingelijn en zorgen voor een grote toevoeging van woningen die op een duurzame en gezonde manier bereikbaar zijn.
- Om de trein maximaal te faciliteren worden parkeernormen lager in stationsgebieden en -omgevingen
- Looproutes verbinden de belangrijkste bestemmingen in de directe leefomgeving met elkaar. Samen vormen zij een compleet en samenhangend netwerk, zowel binnen het gebied als met omliggende gebieden.
- Alle stations en het gehele gebied eromheen krijgen een hoge verblijfskwaliteit, waarbij de voor- en achterkant van stations niet voor elkaar onder doen en goed ontsloten zijn met loop- en fietsroutes
- Stationsgebieden bieden reuring, bijvoorbeeld met allerlei voorzieningen in of rond het station (supermarkt, sportschool, etc.); ze zijn een aantrekkelijke plek om te verblijven en te wachten op verschillende momenten van de dag. Dit kan verschillen per station, passend bij het karakter van de locatie.
- Naast verdichting en optimaal gebruik rondom de huidige stations, worden ook nieuwe stations aan de spoorzone toegevoegd. In ieder geval geldt dit voor Leerpark en Amstelveen.
- Naast mobiliteitshubs worden ook fietsroute F15 Gorinchem-Dordrecht en de F16 Dordrecht-Rotterdam doorgetrokken en/of verbeterd, onder andere door het verwijderen van obstakels (haaiantanden, oversteekpunten, scherpe bochten). Daarnaast wordt de Metropolitane Fietsroute Dordrecht-Rotterdam langs de Noord voltooid.
- Beperkingen voor gebiedsontwikkelingen die voortvloeien uit het Basisnet worden zoveel mogelijk geagendeerd. Het Basisnet is een landelijk netwerk voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, vaarweg en spoor.

ONTWIKKELING REGIONALE SPOORZONES

Gezamenlijke integrale ontwikkeling van de spoorzones in de regio, i.c. Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht in kader van de Verstedelijkingsalliantie voor de Oude Lijn Leiden-Dordrecht en de integrale ontwikkeling van stationsgebieden aan de MerwedeLingelijn.

REGIONALE MARITIME CLUSTERS

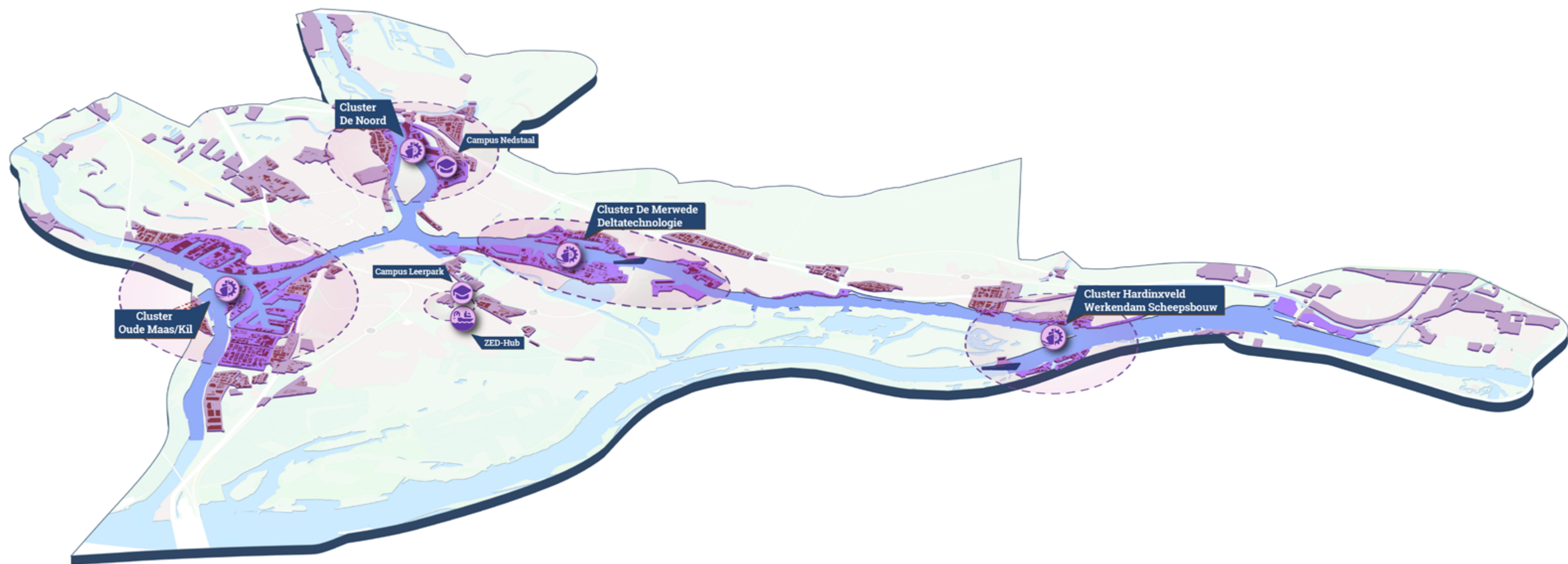
RUIMTELIJKE KEUZES EN AANDACHTSPUNTEN VOOR DE REGIONALE MARITIEME CLUSTERS

- De regio heeft vier grote maritieme clusters, namelijk Oude Maas/Kil, De Noord, De Merwede en Hardinxveld-Werkendam.
- Deze vier clusters hebben alle vier een eigen (maritiem) profiel. We zorgen dat bedrijven binnen dezelfde 'waardeketen' in de juiste cluster vestigen, waardoor bedrijven elkaar versterken.
- Oeverlocaties in de maritieme clusters worden vrijgespeeld voor bedrijven in de maritieme maakindustrie door terreinen actief aan te kopen voor herontwikkeling. De regio besluit gezamenlijk wat de meest kansrijke locaties zijn en waarvoor grip op uitgifte nodig is.
- De vier maritieme clusters krijgen met prioriteit de kwaliteitsimpuls die wordt verwacht bij de status van een hoogwaardige cluster. Dit vraagt om een aantrekkelijke buitenruimte met veel meer groen, beleving, voorzieningen.
- De clusters overlappen in bepaalde zones met het Regionale Landschapspark, wat kansen biedt voor de kwaliteitsimpuls in deze clusters. Dit vraagt om maatwerk.
- De vier clusters maar ook andere bedrijventerreinen zetten in op duurzamere transport en op duurzame mobiliteit.
- Bedrijven die een betere bereikbaarheid nodig hebben worden geclusterd waardoor milieuruimte deelbaar is of circulair afval en grondstoffen uitgewisseld kunnen worden. Dit maakt de logistiek efficiënter.
- De Drechtstedenring en versterking van de regionale spoorzones bieden een duurzaam alternatief voor de auto voor werknemers en werkgevers.
- We zetten in op maritieme energietransitieprojecten, zoals de laad-haveninfrastructuur.
- Bedrijventerreinen met een hoge milieuzonering die toekomstbestendig zijn door hun ligging en vestigingsfactoren worden behouden en daadwerkelijk gebruikt door bedrijven met de daadwerkelijke milieucategorie.
- Bedrijven met lage milieucontouren bieden kansen voor gemixte gebieden met woningen en voorzieningen.
- Onderwijs, startups en bedrijfsleven worden in een beperkt aantal regionale campussen samengebracht, die een ecosysteem vormen voor kennisontwikkeling en innovaties in duurzame en schone maakindustrie. Onderwijsaanbod wordt niet verder versnipperd over de hele regio. Smart Campus Leerpark Dordrecht is het hart van dit netwerk.
- Bovenstaande campussen moeten goed te bereiken zijn te voet, per fiets en met het OV.
- De extra ruimte die nodig is voor de ontwikkeling naar een circulaire economie is nog onbekend maar vraagt wel om regionale regie. Voor circulaire op- en overslag voor de rest van de provincie Zuid-Holland gaat de regio daarentegen geen ruimte vrijmaken.

REGIONALE MARITIEME CLUSTERS

Regionaal worden de clusters van de maritieme maakindustrie verbonden met uitwisseling van kennis, innovaties en educatie en afstemming en uitruil van beschikbare (watergebonden) ruimte voor circulaire economie, logistiek, grondstoffen en energiehub. Door kennis te delen en toe te passen blijft de regio innoveren, draagt het bij aan de nationale duurzaamheidsdoelen en versterkt het onze internationale concurrentiepositie.

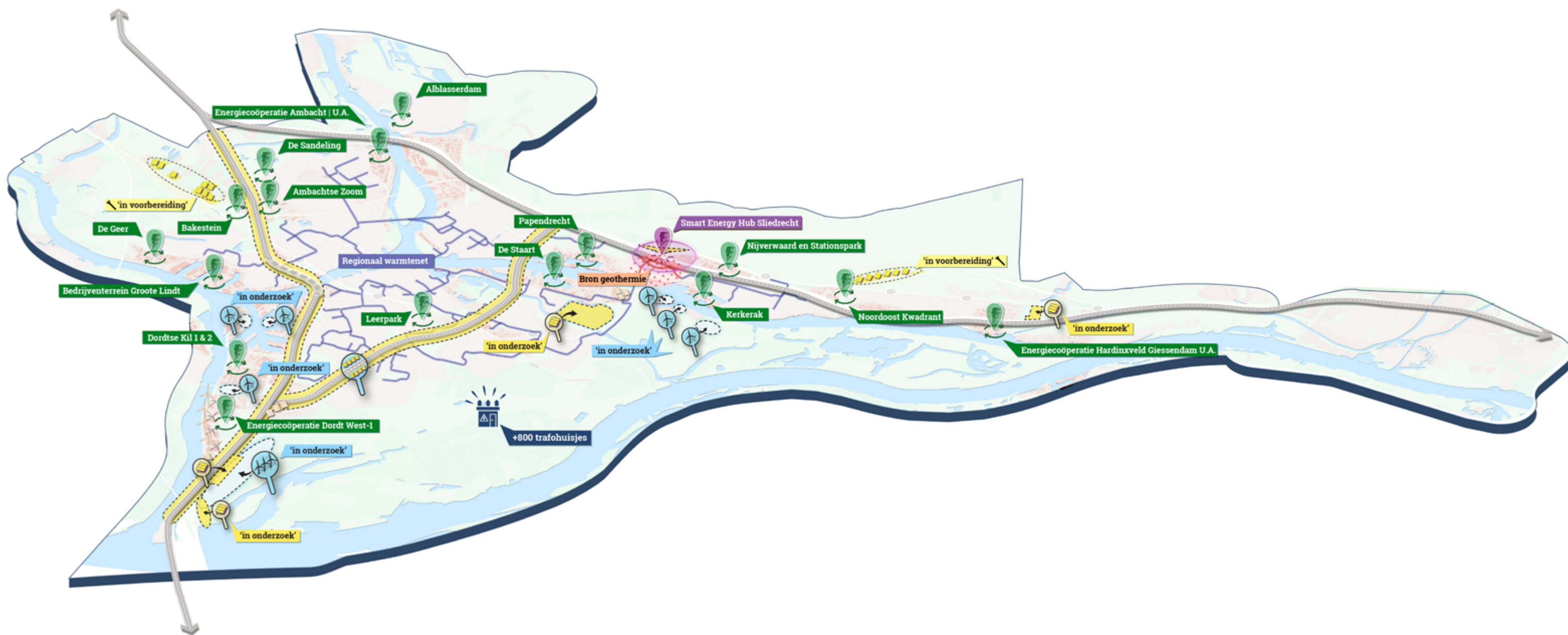

REGIONAAL ENERGIESYSTEEM

REGIONAAL ENERGIESYSTEEM

Doorzetten op het realiseren van een robuust decentraal energiesysteem waardoor duurzame energie voor iedereen beschikbaar en betaalbaar is. Hiermee geven we invulling aan de nationale klimaatdoelstelling, dragen we bij aan de bestaanszekerheid van onze inwoners én verstevigen we het regionale vestigingsklimaat.

KEUZES EN AANDACHTSPUNTEN VOOR HET REGIONAAL ENERGIESYSTEEM

- Het realiseren van één warmtenet in 2050, met een omvang van 60.000 woningen is van groot belang om verdere netcongestie tegen te gaan. Hoe meer huizen zijn aangesloten, hoe kleiner de elektriciteitsvraag.
- Zo snel mogelijk uitbreiden en verzwaren vraagt om fors meer ruimte en locaties voor elektriciteits-, warmte- en trafostations bovengronds en extra kabels en leidingen ondergronds. Dit heeft echter ook invloed op de ruimtelijke kwaliteit van de regio en verdere verrommeling van het landschap. Daarom wordt vroegtijdig in planvorming gekeken naar slimme oplossingen, zoals inpassing in het landschap en dubbelgebruik.
- De potentie van het opwekken en opslaan van duurzame energie in de buffers langs snelwegen wordt onderzocht. Doordat deze buffers veel beperkingen hebben voor andere functies, zijn ze zeer kansrijk voor een combinatie van energie en groen. De Drechtsteden willen 0,37 TWh aan duurzame elektriciteit opwekken in het jaar 2030, goed voor 1,1% van de Nederlandse opwek. De energiewegen leveren al 0,16 TWh.
- De regio heeft grote potentie als waterstofhub met tank- en laadstations langs snelwegen en haventerreinen voor de verduurzaming van zwaar transport en scheepsvaart. Gezien de huidige negatieve gezondheidseffecten op onze inwoners van zwaar transport via weg, spoor en het water, is het belangrijk deze kans te verzilveren.
- Zonneparken worden verkend in de gemeenten Zwijndrecht, Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht en Dordrecht.
- Energienetwerken van opwek, opslag en gebruik moeten zo kort mogelijk zijn.
- Elektrificatie van logistiek kan ondersteunend worden door snellaadinfrastructuur bij bedrijventerreinen en multimodale knooppunten.
- Naast de vijftien bestaande energiehubs in de regio worden nog meer energiehubs toegevoegd. Door bedrijven lokaal energie met elkaar te laten delen worden zij minder afhankelijk van het elektriciteitsnet, wat leidt tot minder congestie en minder verzwaring van het energienet.
- Lokaal geproduceerd groen gas kan op verschillende manieren worden ingezet, bijvoorbeeld voor de flexibiliteit van ons energiesysteem, door energieproductie en energievraag beter op elkaar aan te laten sluiten.

THEMATISCHE OPGAVEN

Sommige opgaven zijn niet gekoppeld aan een specifiek gebied maar komen terug in de gehele regio. Ook deze thematische opgaven verdienen aandacht:

Regionaal woningbouwprogramma

De regiogemeenten staan voor de uitdaging 16.000 woningen te bouwen voor de autonome en acute behoefte tot 2035. Rekening houdend met het landelijk beleid om 67% betaalbare woningen te realiseren in nieuwe plannen (waaronder 30% sociaal) is er noodzaak om in gezamenlijkheid stevige regionale regie te voeren op de woningbouwprogrammering met als doel een divers, evenwichtig en samenhangend woningbouwprogramma. Als je regionaal niet tot programmeren komt, kom je lokaal niet tot realiseren.

Voor de woningbouwprogrammering betekent dat gezamenlijk wordt ingezet op een uitwerking van een gezamenlijke volkshuisvestelijke programmering met 30% sociaal en 2/3 betaalbaar voor de regio als geheel. Het programma is vertaald naar locaties waar dit al vastligt (korte termijn, en of die plannen daadwerkelijk in ontwikkeling komen) en waar dit nog niet vastligt. We maken ook afspraken over hoe we toewerken naar meer betaalbaar programma: definities, beleidsregels en instrumentarium (ook voor aanpassing bestaande plannen). Ook betekent dit het maken van afspraken over wat het voor elkaar betekent (solidariteit) als we hier (nog) niet aan komen.

Voorzieningen

- Het draagvlak voor grote regionale voorzieningen, zoals een zwembad, theater of sportcomplex, staat lokaal onder druk. Voorzieningen van regionaal belang worden ook op regionaal niveau afgestemd en gecoördineerd in ontwikkeling, beheer en exploitatie op lange termijn.
- Regionale voorzieningen worden geplaatst op strategische locaties, met aandacht voor toegankelijkheid en bereikbaarheid vanuit meerdere gemeenten. Denk hierbij aan stationsgebieden, langs snelle buslijnen en regionale doorfietsroutes.
- Ook de nabijheid van dagelijkse voorzieningen staat centraal, zowel in nieuwbouw en herstructurering. Het behouden en versterken van lokale voorzieningen zoals winkels, zorg, ontmoetingsplaatsen en recreatief groen zijn belangrijk voor de leefbaarheid van wijken en dorpen

Waterveiligheid en bodemdaling:

- Enkele buitendijkse gebieden, zoals het Maasterras en de Staart in Dordrecht, worden 'schuillocaties' waar inwoners naartoe kunnen vluchten bij grote overstromingen en als centrale plek (hub) om noodhulp.
- Doorgaande bodemdaling is een probleem op verschillende plekken in de regio en vraagt om een gemeenschappelijke aanpak.
- Binnenstedelijk wordt bodemdaling goed geborgd in aanleg en onderhoud van de openbare ruimte om schade en hoge kosten te voorkomen.

5. VAN VERHAALKRACHT NAAR DAADKRACHT – EEN REGIONALE INVESTERINGSAGENDA

Deze Ruimtelijke Strategie is de opmaat voor een Regionale Investeringsagenda (hierna te noemen: RIA) met een gebiedsgericht projectenportfolio. Het gaat om projecten van regionaal belang en impact die bepalend zijn voor het toekomstperspectief van de Gezonde Maritieme Delta. Hiermee bouwen we voort op het succes van de Regio Deals. Oftewel, we gaan regionaal samenwerken aan strategische projecten en laten daarmee aan het Rijk, provincie en andere partners duidelijk zien dat we serieus zijn in het doorvertalen van onze strategie naar actie. En bovenal leggen we focus op wat écht nodig is.

Doorkijk naar de Regionale Investeringsagenda

Het voorstel voor een gebiedsgerichte en thematisch projectenportfolio is bedoeld als een opmaat voor het vervolgtraject om te komen tot een RIA. Op nationaal niveau wordt regionale samenwerking steeds vaker gezien als de sleutel tot de oplossing voor grote ruimtelijke opgaven. Een RIA is een instrument voor het aanbrengen van focus op benodigde investeringen om de regio leefbaar en competitief te houden. De nadruk komt dan meer te liggen bij projecten en investeringen (tactisch). Hiertoe worden verschillende bovenlokale projecten, plannen, programma's en geldstromen (zowel publiek als privaat) met elkaar verbonden zodat deze elkaar versterken. Omdat een RIA geen nieuw beleid introduceert, moet er al een basis liggen van een gedeeld perspectief en een vorm van samenwerking. Deze Ruimtelijke Strategie Drechtsteden is daarom een sterke basis. De RIA wordt ook gezien als de opvolger van onze Regio Deals Drechtsteden-Gorinchem die op dit moment lopen.

Een projectenportfolio

Het gebiedsgericht en thematisch samenwerken biedt een stevig kader voor de uitvoering van regionale projecten. Een gebiedsgerichte opgave bestaat uit meerdere kleinere en grotere projecten die vanuit een samenhangend perspectief worden ontwikkeld. Dit zijn deels lopende projecten waarmee we versterkt verdergaan, en deels ook nieuwe projecten die we samen nader willen verkennen en uitwerken. We stellen voor dat iedere grote gebiedsopgave en iedere thematische opgave werkt met een projectenportfolio: een serie concrete projecten - van ruw idee tot ontwikkelplan tot uitvoeringsproject - die in samenhang worden geprogrammeerd, gefaseerd en gemonitord. Het maken van een gedragen projectenportfolio vraagt om een stevige set van uitgangspunten en spelregels.

We onderscheiden drie verschillende fasen in het projectenportfolio: **Verkenning**

Dit is een idee, 'droom' of concept. Het vereist verdere studie, analyse, ontwerp en uitwerking om van idee naar concreet project te komen.

Ontwikkeling

Een concreet gedefinieerde bestuurs- of projectopdracht in ambitie, doelstelling en proces dat inhoudelijke ontwikkeling en besluitvorming behoeft.

Uitvoering

Een concreet uitvoerbaar investeringsproject waarvoor nadere besluitvorming en/of (mede) financiering nodig is om tot uitvoering te komen.

Voorbeelden van projecten in een projectenportfolio: Verkenning

- Water in de delta: visie op de Waterveiligheid en bodemdaling in de regio, met aandacht voor dijkversterking en aanpassing van het aan- en afvoersysteem van water.
- Gebiedsgerichte agenda bedrijventerreinen: verkenning naar kansen en mogelijkheden voor uitruil, kavelruil en herschikking van bedrijven in regionaal verband.

Ontwikkeling

- Afstemmen van regionale voorzieningen: verkenning naar kansen en mogelijkheden voor samenwerking op grote maatschappelijke voorzieningen tussen gemeenten.
- Werf van de Toekomst: ontwikkelen van innovaties voor de verduurzaming van de maritieme industrie met digitalisering en robotisering en inzet van duurzame energiebronnen, w.o. waterstof.

Uitvoering

- Energienetwerk: verzwaring en uitbouw van het elektriciteitsnet en uitbreiding van het warmtenetwerk en lokale energiehubs naar andere woon- en werkgebieden in de regio.
- Doorfietsroutes: verbeteren en afmaken van doorfietsroutes F15 en F16 - missing links verbeteren.

Afwegingskader voor projectselectie

Het opstellen van een RIA vraagt om een duidelijke keuze voor een selectief aantal projecten. Daarom wordt op basis van de Ruimtelijke Strategie een afwegingskader voor de RIA uitgewerkt. Dit afwegingskader helpt met het inventariseren, beoordelen en prioriteren van projecten die mogelijk een plek moeten krijgen in de RIA. De keuze voor projecten wordt uiteindelijk gebaseerd op hun impact op een aantal criteria, zoals bijdrage aan de gebiedsopgaven, impact op lange termijn, regionale meerwaarde, omvang van bijdrage en de beschikbaarheid van cofinanciering.

Spelregels

Samenwerken doen we ook met een verschillende mate van intensiteit. Dat is niet vrijblijvend, maar vraagt om afspraken over het gewenste niveau van intensiteit. Elkaar informeren of met elkaar afstemmen heeft bijvoorbeeld een lager intensiteitsniveau dan samen beleid maken of samen investeren. Hier horen de volgende spelregels bij:

- We betrekken vroegtijdig elkaar en andere stakeholders bij planvorming en uitvoering;
- We zetten in op samenwerking met verschillende intensiteiten:
niet iedereen kan of hoeft mee te doen;
- We werken samen in triple-helix allianties rond concrete uitvoeringsprojecten;
- We spreken elkaar aan op onze ambities, inzet en betrokkenheid, ook in mindere tijden;
- We zetten in op het lokaal doorvertalen van de Ruimtelijke Strategie in gemeentelijke Omgevingsvisies.

Verankering en borging van projecten

Naast het uitvoeren van regionale projecten heeft ook de beleidsmatige afstemming een belangrijke rol in de regionale samenwerking. In het ruimtelijk domein gaat het primair om het afstemmen van de woningbouwprogrammering en van nieuwe gebiedsontwikkelingen (transformatie en uitleg). Ook het afstemmen van werkfuncties en bedrijventerreinen is een belangrijk vraagstuk. Dergelijke vraagstukken vragen ook om het onderlinge afstemmen van de gemeentelijke Omgevingsvisies. Daarnaast vragen de gebiedsprogramma's met hun projectenportfolio's om een goede verankering en borging in lokale beleidsplannen en investeringsprogramma's.

BIJLAGEN

VERHAALLIJNEN VAN DE GEZONDE MARITIEME DELTA 2050

In hoofdstuk 2 is het gewenste toekomstbeeld van de Gezonde Maritieme Delta uitgewerkt aan de hand van meerdere verhaallijnen, namelijk:

- Een veilige en klimaatbestendige delta
- Versterking biodiversiteit en gezond groen
- Robuust decentraal energiesysteem
- Duurzaam bereikbare regio
- Wonen en voorzieningen in balans
- Innovatieve maritieme topregio

In deze bijlage wordt toegelicht wat de achtergrond is van iedere verhaallijn (wat is er aan de hand?) en een verdieping van hoe dit opgepakt gaat worden (wat is onze aanpak?). Per verhaallijn is er ook een voorbeeld opgenomen uit de praktijk. Het laat zien dat deze verhaallijnen niet uit de lucht komen vallen en dat er in deze regio al wordt gewerkt aan deze opgaven.

1. WATERVEILIGE EN KLIMAATBESTENDIGE DELTA

Wat is er aan de hand?

Als regio staan we voor uitdagingen in waterveiligheid, klimaatverandering, bodemdaling en drinkwater. Overstromingsrisico's nemen toe door de stijgende zeespiegel en piekbelasting van rivieren, terwijl kwetsbare dijken extra onderhoud vergen. Voortgaande bodemdaling door veenoxidatie verergert dit en maakt infrastructuur kwetsbaar evenals funderingen van gebouwen. Klimaatverandering brengt intensieve regenval en langere perioden van droogte met zich mee. Dit vergroot het overstromingsgevaar, beperkt de beschikbaarheid van zoetwater en bedreigt de waterkwaliteit. Zoutintrusie door stijgend zeewater bedreigt onze zoetwaterbronnen, waardoor de drinkwaterreserves en waterkwaliteit onder druk staat.

Wat is onze aanpak?

We pakken water gerelateerde uitdagingen aan met innovatieve maatregelen die veiligheid en duurzaamheid vergroten, maar niet ten koste van de beleving van water. Ruimte voor rivieren biedt overstromingsruimte en creëert getijdennatuur die piekbelasting opvangen en biodiversiteit bevorderen. Adaptieve klimaatdijken, met natuurvriendelijke oevers en slimme monitoring, zorgen voor een stabiele waterkering en vergroenen het landschap. Natuurlijke waterbergingen vangen regenwater op in groene zones en zorgen voor verkoeling tijdens droge en hete periodes, om wateroverlast en watertekorten tegen te gaan. Daarnaast passen we zoet-zoutwaterfilters toe om zoutintrusie in waterbronnen te beperken. Door verhoogde bouwnormen krijgen gebiedsontwikkelingen water robuuste kenmerken, zoals evacuatieroutes en hogere vloerniveaus en waterbergende tuinen en daken.

Voorbeeld uit de regio - Dordrecht, Zwijndrecht, Papendrecht en Hendrik-Ido-Ambacht

Aanpak en onderzoek bodemdaling openbaar gebied

De vier gemeenten werken samen met de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en het waterschap Hollandse Delta in het kader van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie om bodemdaling en klimaatadaptatie aan te pakken in het stedelijk gebied. Hierbij wordt ook gekeken naar de gevolgen van bodemdaling voor funderingen en wateroverlast. De werkregio Drechtsteden heeft onlangs subsidie aangevraagd bij de provincie Zuid-Holland. De aanpak laat zien hoe gemeenten en instanties onderling kunnen samenwerken aan deze opgave en hoe je als regio kan lobbyen.

2. NATUUR: BIODIVERSITEIT EN GEZOND GROEN

Wat is er aan de hand?

De natuur in de regio staat onder druk door versnippering en intensiever recreatief gebruik. De biodiversiteit neemt af omdat natuurgebieden kleiner worden en onderling slechter verbonden zijn. Recreatie groeit, wat leidt tot verstoring van kwetsbare soorten, terwijl groene ruimtes juist essentieel zijn voor gezondheid en welzijn. Klimaatverandering zorgt voor hittegolven en extremere weersomstandigheden, terwijl het verlies aan bomen en natuur deze effecten verergert. Stikstofuitstoot en vervuiling door landbouw en industrie leiden tot verarming van flora en fauna. Er is steeds minder ruimte voor natuurlijke klimaatbuffers en biodiversiteitsherstel door concurrerende ruimtelijke claims. Een geïntegreerde aanpak is nodig om natuurbehoud en maatschappelijke behoeften in balans te brengen.

Wat is onze aanpak?

We hanteren een integrale aanpak om de druk op natuur en landschap te verminderen en de biodiversiteit te versterken. De natuur laten we ongestoord haar gang gaan in bepaalde gebieden. Daar staat tegenover dat we de natuur de bebouwde kom intrekken en ecologische verbindingen maken om ook de natuurbeleving te versterken. Daarom werken we aan een regionaal recreatief netwerk met voorzieningen voor bezoekers langs getijden- en stadsparken, sportvoorzieningen, scholen en toeristische trekpleisters. Zo stimuleren we actieve mobiliteit, sporten en spelen in een gezonde en groene leefomgeving. De Nieuwe Dordtse Biesbosch een voorbeeld van hoe natuur en recreatie hand in hand gaan. Dit 530 hectare grote gebied biedt ruimte voor natuurontwikkeling en recreatie, met een duurzaam watersysteem dat bijdraagt aan waterkwaliteit en -berging.

Voorbeeld uit de regio - Papendrecht en Sliedrecht

Groenblauwe verbindingen

Dit project is gericht op het realiseren van groenblauwe verbindingen bij gebiedsontwikkelingen in zowel Papendrecht als Sliedrecht. In Papendrecht krijgt de rivieroever een impuls met nieuwe klimaatadaptieve maatregelen, sport, recreatie, evenementen en leisure. Deze ontwikkeling wordt ontsloten naar de polder. In Sliedrecht wordt met een Noord-zuidverbinding als overbrugging van de A15 en een verbinding met Sliedrecht Noord gerealiseerd. Hierbij maken we een groene verbinding tussen de polder van Molenlanden, Sliedrecht en de Merwede/Biesbosch in samenwerking met de Alblasserwaard.

3. ROBUUST REGIONAAL ENERGIESYSTEEM

Wat is er aan de hand?

De transitie van fossiele naar schone en duurzame energie stagneert door de groeiende overbelasting van het elektriciteitsnet. De beschikbaarheid en betaalbaarheid van duurzame energie is in het geding. Zo kampen veel inwoners met hoge energiekosten, kunnen ondernemers niet verduurzamen en groeien, kan laadinfrastructuur niet worden uitgerold en kan netcongestie ruimtelijke ontwikkelingen fors belemmeren. Dat vraagt om uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnet. Het gaat hierbij onder meer om 800 extra trafostations en ook nieuwe warmtestations bovengronds, naast zwaardere kabels en leidingen. Daarnaast zijn slimme, innovatieve, lokale oplossingen nodig om de energietransitie verder te brengen bij de lokale industrie en woonkernen.

Wat is onze aanpak?

We zetten in op een flexibel regionaal energiesysteem waarbij vraag en aanbod gekoppeld is: altijd en overal stroom is niet meer de standaard, zeker niet voor bedrijven. We zetten ons proactief en systematisch in om congestieproblemen in het elektriciteitsnet te verzachten door lokale opwek en opslag te stimuleren. We innoveren om slimmer schone energie te transporteren en op te slaan (groene waterstof, regionaal warmtenet, trafohuisjes, grote batterijen) en optimaliseren het gebruik van energie (afstemming in energiecoöperaties en verduurzaming bebouwde omgeving en schone industrie).

Voorbeeld uit de regio - Sliedrecht

De Driehoek

De Driehoek is een gebied van ongeveer 12 hectare tussen de Betuweroute, Merwedelingelijn en de A15. Het gebied wordt ingericht met initiatieven die bijdragen aan duurzaamheidsdoelen van de regio. Er wordt gewerkt aan de realisatie van een geothermiec centrale, een hoogspanningsstation, zonne-energie en een elektrolyse-installatie voor de productie van waterstof. De ontwikkeling vindt plaats door regionale inspanning (Regio Deal) en zorgt voor een betere energiebalans in de regio.

4. DUURZAAM BEREIKBARE REGIO

Wat is er aan de hand?

De regio Drechtsteden is een Europese vervoerscorridor voor goederen en mensen. De verkeerscongestie in de regio neemt toe door bevolkingsgroei en toenemende economische activiteit en groot onderhoud van Rijkswaterstaat dat duurt tot 2035. Dit leidt tot langere reistijden en verhoogde uitstoot. Hoofdwegen (A15, A16 en N3) - en gemeentelijke wegen raken overbelast, waardoor de bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer verslechteren en de uitstoot van auto's toeneemt. Het openbaar vervoer is op dit moment geen goed alternatief voor de auto door een langere reistijd, beperkte frequenties en onvoldoende verbindingen, wat leidt tot meer autogebruik. Logistieke activiteiten, economische groei en zwaar vrachtverkeer zorgen voor extra druk op de infrastructuur en verhogen het risico op ongevallen. Milieuproblemen zoals luchtvervuiling en geluidsoverlast hebben negatieve gevolgen voor de gezondheid van inwoners. Voor de inwoners die geen auto hebben en afhankelijk zijn van openbaar vervoer dreigen minder kansen op de arbeidsmarkt, slechter toegang tot voorzieningen en vereenzaming. Verstedelijking en economische groei dreigen deze problemen te verergeren zonder duurzame mobiliteitsoplossingen.

Wat is onze aanpak?

In de Ruimtelijke Strategie zetten we in op duurzame en actieve mobiliteitsopties en in het kader van het STOMP principe geven we voorrang aan openbaar vervoer, fietsen, wandelen en deelmobiliteit. In het kader van minder transport- en verkeersbewegingen werken we samen met bedrijven en onderwijs om locaties met passende mobiliteitsopties te vinden: scholen, kantoren en voorzieningen plaatsen we nabij stations of we realiseren een station; werklocaties met kades maken we vrij voor watergebonden bedrijven. We investeren in regionale doorfietsroutes, we zetten in op verdubbeling van de Merwedelingelijn en ontwikkelen een regionale spoorzone waar woningbouw en andere functies rondom ov-knooppunten worden gerealiseerd met lagere parkeernormen voor een betere benutting van het spoor. We maken een hubstrategie om OV (trein, bus en vervoer over het water), deelmobiliteit en first en last mile voorzieningen te verbeteren en de snelwegen te ontlasten. Hierbij leggen we ook een koppeling met energieopwek en -opslag en de elektrificatie van mobiliteit en voorzieningen.

Voorbeeld uit de regio

STOMP-principe: regionale fietspaden

Er wordt regionaal ingezet op het verbeteren van de bereikbaarheid op de fiets. Twee fietspaden lopen al langs de A15 en A16 om de verschillende gemeenten te verbinden. Daarnaast wordt een derde fietspad aangelegd die ook de fietsbare verbinding van Dordrecht naar Rotterdam maakt, genaamd de Metropolitane Fietsroute. Door de regio beter bereikbaar te maken door te trappen (de T van STOMP) wordt duurzame mobiliteit versterkt, met positieve effecten op de leefbaarheid van wijken en de gezondheid van inwoners.

5. WONEN EN VOORZIENINGEN IN BALANS

Wat is er aan de hand?

Diverse en toekomstbestendige woningvoorraad

De regio wil verder groeien en heeft naast het huidige tekort, veel meer woningen nodig. De autonome woningbehoefte is in acht jaar tijd met 60% gegroeid. Woningen moeten in een hoger tempo en in een hoger aantal gebouwd worden dan tot nu toe het geval is geweest. De ruimte voor en betaalbaarheid van woningen is in het gedrang. Veel huizen zijn verouderd, hebben funderingsproblematiek en zijn niet energiezuinig. De maatschappij is constant aan verandering onderhevig: er komen meer eenpersoonshuishoudens en ouderen die langer zelfstandig blijven wonen. Daarnaast is de woningvoorraad ten aanzien van woningtypologie en voor diverse doelgroepen niet evenwichtig verdeeld over de regio.

Evenwichtig aanbod van voorzieningen

Ontmoetingsplekken en (zorg)voorzieningen zijn belangrijk om eenzaamheid tegen te gaan en dragen bij aan een gezonde samenleving. Toch zien we in de regio dat voorzieningen steeds vaker onder druk staan. Verouderde voorzieningen zorgen voor stijgende vaste lasten, terwijl vervanging of renovatie steeds duurder wordt. Door een daling van de gemiddelde woningbezetting (het aantal mensen per woning) de laatste decennia, is er minder draagvlak in sommige wijken. Naast dagelijkse voorzieningen staan ook regionale voorzieningen zoals zwembaden, bioscopen en theaters onder druk. Dit vraagt om een gezamenlijke aanpak, waarbij de bereikbaarheid en toegankelijkheid van grote voorzieningen centraal staat.

Voorbeeld uit de regio - Zwijndrecht

Gebiedsontwikkeling Spoorzone Zwijndrecht

De Spoorzone in Zwijndrecht wordt een stedelijke en duurzame woon- en werkomgeving. Er komen zo'n 1.500 nieuwe woningen en moderne voorzieningen. Het stationsgebied wordt een economisch knooppunt met kantoren en werkplekken. Mobiliteit verbetert door betere OV-verbindingen en minder autoverkeer. Groen, energiezuinig bouwen en sociale verbindingen staan centraal.

Wat is onze aanpak?

Diverse en toekomstbestendige woningvoorraad

De woningbouwopgave vraagt om grote binnenstedelijke herstructurering met oog voor het historische karakter, gezonde leefomgeving, nabijheid van dagelijkse voorzieningen en actieve mobiliteit. Binnen onze dagelijkse wereld - het daily urban system - hebben kernen en wijken verschillende kenmerken die huishoudens in verschillende stadia aantrekken, zoals reuring of rust, nabijheid van natuur, voorzieningen en/ of OV etc. Deze elementen vragen om een sterkere sturing op de woningbouwopgave. De regio maakt werk van het realiseren van de woningbouwplannen die nu al hard zijn en goedgekeurd door de provincie, goed voor zo'n 9.000 woningen. De harde plannen worden aangevuld met nieuwe zachte plannen voor 3.000 woningen (binnen de plancapaciteit van 12.000 woningen) en hiervoor spreken we af 67% betaalbaar te bouwen en 30% sociaal. Bovenop deze 12.000 woningen worden ook nog afspraken gemaakt voor 4.000 woningen waaraan een acuut tekort is, in lijn met de uitkomsten van het RIGO-onderzoek (2024)

Evenwichtig aanbod van voorzieningen

We werken toe naar een '15-minutenregio, waarbij alle belangrijke bestemmingen in het dagelijkse leven te voet of fiets bereikbaar zijn binnen 15 minuten van huis. Regionale voorzieningen worden op elkaar afgestemd en geplaatst op plekken die te voet, per fiets en openbaar vervoer en eventueel per deelvervoer en auto bereikbaar en toegankelijk zijn. Dat zijn onder andere: stationsgebieden, bushaltes, waterbushaltes en regionale fietsroutes. Gemeenten verkennen samen welke regionale voorzieningen (zoals een zwembad of sporthal) eventueel gezamenlijk ontwikkeld en beheerd kunnen worden. Hierdoor is het mogelijk om een kwalitatief betere voorziening neer te zetten voor minder geld.

Voorbeeld uit de regio - Dordrecht/Papendrecht

Dordrecht en Papendrecht – Impuls Gezonde Wijken en Inwoners

Zowel wijken in Dordrecht als Papendrecht hebben opgaven als het gaat over de bestaanszekerheid en de gezondheid van inwoners. Om de bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid van inwoners in Dordrecht en Papendrecht impuls te geven wordt in een aantal wijken in deze gemeentes gewerkt aan een gezonde leefomgeving (Papendrecht), gezondheid door meer sporten en bewegen van zowel jongvolwassenen en ouderen (Crabbehof en Krispijn) en positief en gezond ouder worden (Sterrenburg). Hier wordt op ingezet door het initiëren van innovatielabs waarin bewoners, professionals en kennisinstellingen uit verschillende domeinen samenwerken aan vraagstukken om de leefstijl, leefomgeving en levensverwachting van bewoners in de wijken in Dordrecht en Papendrecht te verbeteren.

6. INNOVATIEVE MARITIEME TOPREGIO

Wat is er aan de hand?

De maritieme sector en (technologische) maakindustrie zijn van oudsher sterk geworteld in onze regio. Het is in het belang van de regio dat de maritieme maakindustrie daarom toekomstbestendig is. Dit is een flinke uitdaging door buitenlandse concurrentie en de noodzaak om stevig te verduurzamen. Er is daarnaast een aanhoudend tekort aan gekwalificeerd personeel in de maritieme maakindustrie. Deze sector is sterk afhankelijk van technisch geschoolde werknemers, en de vergrijzing van het personeel vormt een extra uitdaging. Tegelijkertijd liggen er kansen door het nieuwe Europese beleid gericht op strategische autonomie, als reactie op recente geopolitieke ontwikkelingen. We willen onze koploperpositie in de maritieme economie versterken, daarom werken we aan de transitie naar schone hightech en circulaire maakindustrie. Daarvoor is innovatiekracht en ruimte op bedrijventerreinen en aan het water nodig.

Wat is onze aanpak?

We blijven inzetten op een sterke samenwerking van het praktijk- en hoger onderwijs en het bedrijfsleven in de verschillende samenwerkingsverbanden die de regio telt. We investeren in de benodigde infrastructuur en ruimte voor innovatieve projecten. Zo verstevigen we onze koploperpositie in de hightech maakindustrie in Nederland en Europa. Deze samenwerking op het gebied van innovatie strekt zich niet alleen uit tot de maritieme- en maakindustrie, maar omvat ook de energietransitie en de zorgsector. We werken aan de duurzame energietransitie, bouwen aan een circulaire economie van grondstoffen en diensten en clusteren bedrijven die elkaar kunnen ondersteunen in logistieke en energieketens.

Voorbeeld uit de regio - Hardinxveld-Giessendam

Innovatieve scheepsbouw (Werf van de Toekomst)

In Hardinxveld-Giessendam zijn scheepswerven toonaangevend door innovaties in de scheepsbouw, zoals het produceren van emissieloze (werk)schepen, smart shipping en het verduurzamen van de schepen. De regio heeft al verschillende allianties die werken aan het verduurzamen en schoner maken van de maritieme industrie. Als regio blijven we deze initiatieven ondersteunen.

Voorbeeld uit de regio - Alblasserdam

Verplaatsing Peute-Nedstaal

In 2023 is recyclebedrijf Peute Group verhuisd van Dordrecht naar het Nedstaalterrein in Alblasserdam. Hierdoor heeft het bedrijf meer ruimte gekregen om de geprojecteerde groei te realiseren. Zo is de watergebonden bedrijvigheid en het goederenvervoer over water versterkt. Daardoor zorgt de verplaatsing voor een jaarlijkse afname van bijna 30.000 vrachtwagens en dus minder files op de A15/N3.

COLOFON

De Ruimtelijke Strategie is opgesteld in opdracht van de Smart Delta Drechtsteden in nauwe samenwerking met de gemeenten, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Tevens zijn private en maatschappelijke partners via de 'Zomergesprekken' geconsulteerd. De strategie is een nadere uitwerking van de Groeiagenda en de Verbindende Gebiedsstrategie. Het werkproces is ondersteund door UUM | Unlimited Urban Management met inhoudelijke uitwerkingen, verbeelding en procesbegeleiding.

Bestuurlijke consultaties:

Maarten Burggraaf	Gemeente Dordrecht - voorzitter Bouwen & RO
Frederik de Gier	Gemeente Alblasserdam
Arjan Meerkerk	Gemeente Hardinxveld-Giessendam
Jauharina Oelfke	Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
Arno Janssen	Gemeente Papendrecht
Roelant Bijderwieden	Gemeente Sliedrecht
Robert Kreukniet	Gemeente Zwijndrecht

Deelnemers Werkplaatsen:

Alwin Notenboom	Gemeente Alblasserdam
Arjan Boersma	Gemeente Dordrecht/Smart Delta Drechtsteden
Astrid Spek	Gemeente Dordrecht/Smart Delta Drechtsteden
Bart Mol	Waterschap Hollandse Delta
Berry Gersonius	Gemeente Dordrecht
Daan Willems	Waterschap Rivierenland
Dana Huibers	Gemeente Dordrecht
Danli Sheng	Gemeente Papendrecht
Elisabeth de Nooijer	Waterschap Rivierenland
Ellen Kelder	Gemeente Dordrecht
Erwin Blanker	Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
Frenkie van den Broek	Gemeente Sliedrecht
Hilbert de Jong	Gemeente Dordrecht/Smart Delta Drechtsteden
Janine veenstra	Gemeente Sliedrecht
Jan-Peter Hoste	Gemeente Papendrecht
Jory Rombouts	Smart Delta Drechtsteden
Krijn Janssen	Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht
Lars van der Kaa	Gemeente Papendrecht
Lars van Genderen	Gemeente Dordrecht/Smart Delta Drechtsteden
Lauran Cornax	Gemeente Dordrecht
Ludmilla van Doorn	Waterschap Hollandse Delta
Mariëlle Overboom	Gemeente Dordrecht/Smart Delta Drechtsteden
Mark van Oosterhout	Gemeente Dordrecht
Martijn Noorland	Gemeente Sliedrecht
Melanie Lopes Carrilho	Gemeente Alblasserdam
Patricia Kramers	Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid

René Ritmeijer
Reza Alkaabi
Richard Boot
Rick Aarnoudse
Rico Hakkers
Rudolf Verver
Sjako Janse
Thom van der Boon
Wouter Ramp
Xander Linthorst
Yari Baars
Yvonne de Knecht

Gemeente Sliedrecht
Gemeente Papendrecht
Gemeente Alblasserdam
Gemeente Papendrecht
Gemeente Zwijndrecht
Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid
Gemeente Hardinxveld-Giessendam
Gemeente Alblasserdam
Gemeente Dordrecht
Gemeente Zwijndrecht
Gemeente Alblasserdam
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

Kernteam Smart Delta Drechtsteden:

Nicole Op de Laak
Bram Kraaieveld
Luut Schneider

Programmamanager Bouwen & RO, Regio Deals
Programma Bouwen & RO
Programma Bouwen & RO, Regio Deals

Bas Pijl
Gerard de Jong
Riëtte van der Werff

Gemeente Zwijndrecht – stedenbouwkundige
Gemeente Hardinxveld-Giessendam – strategie
Gemeente Papendrecht – strategie

Werkteam:

Edwin van Uum
Anke van Eijk
Rick Groeneveld

UUM - procesmanager/planoloog
UUM - stedenbouwkundig ontwerper
UUM - stedenbouwkundige/planoloog

**SMART DELTA
DRECHTSTEDEN**

slim · samen · vooruit

GROEIAGENDA DRECHTSTEDEN 2030

slim · samen · vooruit

**JAARVERANTWOORDING
OVER HET JAAR**

2024

INLEIDING

Voor u ligt de jaarverantwoording van het Programma Smart Delta Drechtsteden, gericht op de uitvoering van de regionale Groeiagenda Drechtsteden 2030 over het jaar 2024. Wij werken als gemeenten in de regio Drechtsteden succesvol samen met partners uit het regionale bedrijfsleven en onderwijs aan het versterken van onze ruimtelijke en economische positie. Ook dit jaar hebben we samen belangrijke stappen gezet om onze ambities te realiseren en de regio verder te ontwikkelen.

Zo is de Regionale Bouwtafel officieel verankerd, waardoor samenwerking tussen gemeenten, ontwikkelaars en woningcorporaties effectiever verloopt. Het versnellingsdashboard, ontwikkeld door studenten van de Hogeschool Rotterdam, heeft niet alleen lokaal impact gehad, maar wordt nu ook landelijk toegepast als instrument om de woningbouwproductie beter te monitoren. Dit is hard nodig omdat de woningbouwproductie in onze regio achterblijft.

Op het gebied van infrastructuur en mobiliteit hebben we ons sterk ingezet om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren. De structurele filedruk op de A15 en A16 en de uitdagingen binnen het openbaar vervoer leidden al tot grote uitdagingen op bereikbaarheid. Daarbij komen ook de geplande werkzaamheden aan de Van Brienenoordbrug en de Papendrechtse brug. Dit zal tot een forse toename van reistijden leiden. Dit vraagt om continue doortastende actie. Door actieve lobby en samenwerking met het Rijk en de provincie zijn de eerste extra investeringen toegezegd voor duurzame mobiliteitsoplossingen, waaronder betere ov-verbindingen en de verdere ontwikkeling van fietsinfrastructuur. Tegelijkertijd erkennen wij dat deze toezeggingen nog onvoldoende zijn om de groeiende mobiliteitsproblematiek in de regio structureel op te lossen.

Voor wat betreft energietransitie stond 2024 onder andere in het teken van de toenemende impact van (de afgekondigde) netcongestie. Met de oprichting van regionale Taskforce Aanpak Netcongestie en diverse energiecoöperaties zijn in onze regio concrete stappen gezet om de capaciteit van het elektriciteitsnet te versterken en slimmer te benutten. Voor wat betreft de energiecoöperaties verdienen de ondernemersverenigingen expliciete erkenning voor hun rol en inzet. Daarnaast hebben we volop geïnvesteerd in energiebesparing en duurzame energieoplossingen zoals de uitbreiding van regionale warmtenetten.

In 2024 is verder gebouwd aan de economische kracht van de regio. Binnen de maritieme sector is de samenwerking

verder versterkt. Dat heeft geleid tot verschillende belangrijke innovatietrajecten die een impuls geven aan verduurzaming van de sector. De samenwerking met hen en andere triple-helixpartners heeft een grote bijdrage geleverd aan het succes van deze initiatieven. Een concreet voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van de Werf van de Toekomst, die een belangrijke rol speelt in de innovaties binnen de sector. Naast economische en infrastructurele ontwikkelingen kende 2024 ook een bijzondere gebeurtenis: een officieel bezoek van Zijne Majesteit de Koning aan de regio. Dit bezoek onderstreepte de nationale erkenning voor de innovatieve en duurzame initiatieven binnen Smart Delta Drechtsteden.

Kortom, het sterke partnerschap tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen leidde tot vele nieuwe initiatieven die bijdragen aan de welvaart en het welzijn in onze regio. Een belangrijk succes voorkomend uit deze samenwerking is natuurlijk dat we in 2024 er voor de tweede keer in geslaagd zijn een grote Regio Deal, van 25 miljoen euro, met Drechtsteden-Gorinchem te sluiten. Deze samenwerking krijgt bovendien een vervolg in een verdere verkenning van de samenwerking met Gorinchem.

Wij spreken onze waardering uit voor alle bestuurders, medewerkers en partners die zich in 2024 hebben ingezet voor de versterking van de regio. De resultaten van dit jaar laten zien dat de Drechtsteden gemeenten zich gezamenlijk blijven onderscheiden als een innovatieve en veerkrachtige regio.

De noodzaak tot samenwerking en regionale investeringen blijft echter onverminderd groot. De uitdagingen op ruimtelijk-economisch vlak overstijgen bestuurlijke grenzen en een gezamenlijke inzet op tenminste de thema's van de Groeiagenda is voorwaardelijk voor maatschappelijke impact. In 2024 zijn wij gestart met een doorontwikkeling in de bestuurlijke samenwerking om onze slagkracht te bestendigen en strategische positie te versterken. Dit vergt de komende periode wederom veel inzet en samenwerkingskracht van al onze partners. Met vertrouwen kijken we uit naar de verdere voortzetting van deze positieve lijn in 2025.

Peter van der Velden

Voorzitter Smart Delta Drechtsteden

Jan de Vries

Vicevoorzitter Smart Delta Drechtsteden

INHOUDSOPGAVE

Bouwen	4
Ruimtelijke Ontwikkeling	6
Wonen en Volkshuisvesting	9
Werken en Economie	12
Bereikbaarheid en Mobiliteit	17
Energietransitie	22
Public Affairs en Lobby	26
Communicatie en Events	28
Regio Deal(s)	32
Financiële jaarverantwoording	35

BOUWEN

Wat willen we bereiken?

- Versnellen van de woningbouw (passende woningen)

Onze kernopgaven

Wij bouwen met snelheid en een duidelijke visie. Onze koers blijft vast, waarbij we realistische plannen maken die standhouden, zelfs in tijden van crisis. We houden hierbij altijd rekening met andere opgaven, zodat onze aanpak in samenhang blijft met bredere ontwikkelingen.

Daarnaast zetten we ons in voor het creëren van onderscheidende woonmilieus die niet alleen aansluiten bij de behoeften van vandaag, maar ook recht doen aan onze rijke historie en unieke ligging aan het water. Door deze elementen te combineren, zorgen we voor leefomgevingen die zowel karaktervol als toekomstbestendig zijn. Een ander speerpunt in onze aanpak is het versterken van de verbinding tussen woonwijken en het omringende landschap. We maken bewuste keuzes om groene verbindingen te realiseren, zodat natuur en bebouwing elkaar versterken en bewoners kunnen genieten van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving.

Wat hebben we bereikt?

De Regionale Bouwtafel is formeel ingesteld. Dit jaar heeft de provincie hiervoor subsidie verstrekt en voor het eerst is er ook

contributie gevraagd aan de deelnemers. Dit draagt niet alleen bij aan een sterker commitment, maar verlaagt tegelijkertijd de kosten voor de regio. Daarnaast is aansluiting gezocht bij vertegenwoordigers van de Landelijke Versnellingsstafel, om kennis en ervaringen breder te delen en de samenwerking te versterken.

Een belangrijke ontwikkeling binnen de regio is de totstandkoming van een versnellingsdashboard, ontwikkeld door studenten van de Hogeschool Rotterdam. Dit prijswinnende dashboard, bekroond als 'Beste project van het jaar', helpt bij het monitoren van de voortgang en het delen van inzichten. Het succes ervan heeft zelfs het landelijke beleid beïnvloed: inmiddels zijn alle regio's verplicht een versnellingsdashboard in te richten. In 2025 zal het verder worden doorontwikkeld, zodat ook ontwikkelaars en woningcorporaties hun data hierin kunnen opnemen, wat de effectiviteit en transparantie verder vergroot.

Het invoeren van een voortgangsmonitor conform de bestuursopdracht 'Monitoring van de woningbouwprogrammering en productie' is echter een uitdaging gebleken. De complexiteit van de dataverzameling maakt het lastig om relevante en bruikbare gegevens te genereren. Om hierin verbetering te brengen, heeft een van de vier studenten die betrokken waren bij de ontwikkeling van het versnellingsdashboard, zijn stageopdracht bij ons uitgevoerd. Hij heeft in kaart gebracht welke data wél

nodig zijn voor een effectieve monitoring. Een nieuwe groep van vier studenten zal voortbouwen op zijn werk, met een specifieke focus op de dataverzameling bij ontwikkelaars.

In 2024 zijn in de zeven Drechtsteden tezamen 766 nieuwe woningen gerealiseerd en 192 overige toevoegingen. Er werden 253 woningen gesloopt. Per saldo een toevoeging van 628 woningen. Het aantal verleende bouwvergunningen was 1345, verdeeld over 400 huur en 945 koop. Dat ligt in lijn met de eerdere verwachting en zorgt voor een verwachte oplevering van 1345 woningen in 2025. In de praktijk blijkt dat alleen de aanbevelingen uit het rapport van Brink niet voldoende zijn. Er zijn regionale afspraken nodig en extra lokale uitvoeringskracht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Regionale Bouwtafel/ Versnellingstafel

In 2022 is gestart met een verkenning naar de behoefte aan een regionale bouwtafel/versnellingstafel, eveneens een aanbeveling uit het rapport van Brink. Eind van dat jaar is bevestigd dat dit de spijker op z'n kop slaat. De deelnemers aan dit overleg hechten veel belang aan de bijeenkomsten en het aantal deelnemers en partijen breidt zich in de loop van het jaar steeds verder uit. Naast woningcorporaties, ontwikkelaars, bouwers, beleggers en makelaars is het onderwijs (mbo en hbo), waterschappen, omgevingsdiensten en investeerders aangesloten. Met het faciliteren van de Versnellingstafel uit de Regionale Realisatie Agenda (RRA) zijn daar ook de provincie en het ministerie van BZK/ VRO bijgekomen, en uiteraard vertegenwoordiging vanuit de regio door de voorzitters van de programma's Bouwen en Wonen. Het speelveld is daarmee goed vertegenwoordigd.

In de eerste bijeenkomst van 2024 is de Regionale Bouwtafel formeel ingesteld. Daarna is de Regionale Bouwtafel in 2024 nog vier keer bij elkaar geweest. Binnen de Regionale Bouwtafel hebben we ons gericht op het oplossen van kritische succesfactoren en het voeren van inhoudelijke gesprekken met onze belangrijkste stakeholders. Om de Regionale Bouwtafel verder te versterken, hebben we belangrijke stappen gezet om de regionale Versnellingstafel als integraal onderdeel hiervan te laten functioneren. Daarnaast hebben we meer focus aangebracht in de uitvoering van de Woondeal door het opstellen van een uitvoeringsagenda.

In 2023 is gestart met het maken en inrichten van een 'Versnellingsdashboard' door studenten van de Hogeschool. Uiteraard zijn de studenten door ons begeleid om tot een succesvol eindproduct te kunnen komen. Vanuit de voorzitter en de secretaris van de Versnellingstafel is overleg met andere Versnellingstafels uit de samenwerkende regio's van de Woondeal, de provincie en vertegenwoordigers van de landelijke Versnellingstafel om kennis en ervaringen uit te wisselen.

Bestuurlijke opdracht Monitoring van de woningbouwprogrammering

De gemeenten in de Drechtsteden hebben een grote ambitie op het gebied van woningbouw. In 2030 willen we dat er nog ongeveer 20.000 woningen zijn gebouwd in onze gemeenten, in de afgelopen jaren (vanaf 2016) zijn er zo'n 6.000 gerealiseerd. We constateren echter dat de woningbouwproductie op dit moment onvoldoende is om deze doelstelling te kunnen halen. Er zijn twee belangrijke verbeterpunten, die vorig jaar ook geconstateerd zijn door onderzoeksbureau Brink. Te weten het opstarten van een regionale bouwtafel en zorgen voor een betere monitoring van plannen, zodat tijdig kan worden bijgestuurd en tijdig besluiten worden genomen.

Invoeren van de monitor conform bestuursopdracht Monitoring van de woningbouwprogrammering en productie is een lastige gebleken. Gemeenten hebben moeite met de werkwijze die in Dordrecht wordt gevolgd, waardoor er minder relevante data kunnen worden gegenereerd. Via een stageopdracht wordt hier een nieuwe impuls aan te geven. Er wordt ondertussen gewerkt aan de inrichting van digitale systemen waarmee alle informatie in de toekomst makkelijker is op te halen en de meerwaarde voor de gemeenten zelf ook groter is.

Samenhang met andere opgaven

Samenhang met Wonen & Volkshuisvesting

Wonen heeft de focus op beleid en stuurt op de kwaliteit die we moeten bouwen in de regio: woningtype, prijssegment en eigendomsverhouding (koop/huur). Dit vormt de basis voor de versnelling van de bouw en de gebiedsontwikkelingen.

Externe betrekkingen en lobby

Voor de versnelling van de woningbouwopgave is een pleidooi gehouden over onze ambitie en de randvoorwaarden die daarvoor moeten worden ingevuld tijdens de bijeenkomst in Nieuwspoort voor Kamerleden in oktober.

Communicatie

In alle communicatie uitingen lag de focus op samenwerken en de gezamenlijke doelen voor de bouwopgave in de regio. Via onze eigen communicatiekanalen, waaronder LinkedIn en de maandelijkse nieuwsbrief van Smart Delta Drechtsteden hebben we laten zien wat er allemaal gebeurt in de regio en hebben we inspirerende verhalen laten vertellen door partners. Zo blijven de belangrijkste stakeholders betrokken en op de hoogte. Ook stonden we stil bij de formele instelling van de Regionale Bouw- & Versnellingstafel Drechtsteden en hebben we aandacht besteed aan de ontwikkeling van het dashboard om de woningbouw in de Drechtsteden beter te kunnen monitoren.

RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Wat willen we bereiken?

- Gezonde, groene en veilige leefomgeving door het samenbrengen van de opgaven die ruimte nodig hebben.

Onze kernopgaven

Wij hebben een helder inzicht in de ruimtevraag die voortkomt uit onze opgaven en ambities. Omdat de beschikbare ruimte in de regio beperkt is, maken we samen weloverwogen en integrale keuzes. Zo zorgen we ervoor dat elke vierkante meter optimaal wordt benut en in balans blijft met de bredere ontwikkelingen en behoeften van de regio.

Wat hebben we bereikt?

Het afgelopen jaar hebben we intensief gewerkt aan de Ruimtelijke Strategie Drechtsteden, de opvolger van de Handreiking Ruimtelijke Puzzel. Deze strategie richt zich op de lange termijn en biedt een gezamenlijke koers voor de ruimtelijke ontwikkeling van de regio. Door bestuurlijke bijeenkomsten, ambtelijke werkplaatsen en een raadsoploop hebben we breed draagvlak gecreëerd bij gemeenten. Daarnaast zijn in elke gemeente 'Zomergesprekken' gevoerd met triple helix-partners, zorgvuldig geselecteerd door de gemeenten zelf. Hierdoor is niet alleen de inhoud van de strategie versterkt, maar is ook de betrokkenheid van verschillende belanghebbenden vergroot.

Daarnaast is in juni een tweedaagse bijeenkomst georganiseerd in Eindhoven, waarbij bestuurders op het gebied van Bouwen & RO en Wonen & VHV samenkwamen. Deze inspirerende sessie heeft onder andere tot de opdracht geleid om een verkenning te starten naar de mogelijkheden om voorzieningen in de regio met een bovenlokale functie slim samen te organiseren.

Naast de ruimtelijke strategie is er een start gemaakt met het in kaart brengen van regionale voorzieningen. Hiervoor is een bestuurlijke opdracht opgesteld met als doel inzicht te krijgen in welke voorzieningen regionaal van belang zijn. Op basis van deze inventarisatie kan vervolgens worden bepaald hoe deze voorzieningen efficiënter en effectiever kunnen worden ingezet, zodat ze beter aansluiten op de behoeften van de regio.

Tegelijkertijd blijven we nauw betrokken bij de herziening van het omgevingsbeleid van de provincie Zuid-Holland. Dit beleid wordt jaarlijks aangepast in modules per beleidsterrein. Om extra werkdruk bij gemeenten te voorkomen en een consistente regionale afstemming te waarborgen, dient Smart Delta Drechtsteden jaarlijks een gebundelde zienswijze in. Dit zorgt voor een efficiënte en uniforme belangenbehartiging richting de provincie.

Een belangrijke ontwikkeling op regionaal niveau is de NOVEX ZR (Zuidelijke Randstad). Deze samenwerking biedt de mogelijkheid om NOVEX beter af te stemmen op andere programma's die relevant zijn voor de regio, zoals de Verstedelijkingsalliantie en de Ruimtelijke Strategie. Hierdoor ontstaat een samenhangend geheel waarin ruimtelijke plannen en investeringen op elkaar worden afgestemd, met als doel een sterke en toekomstbestendige ontwikkeling van de Drechtsteden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ruimtelijke Strategie

Het kabinet heeft in de Ruimtelijke Ordeningsbrief van december 2022 drie nationale perspectieven met opgaven en enkele oplossingsrichtingen opgesteld met als basis, 'water en bodem sturend'. De provincies hebben de taak gekregen om met ruimtelijke voorstellen te komen. Dit is de input voor een nieuwe Nota Ruimte, waarvan de contouren nog door het demissionaire kabinet moesten worden uitgewerkt. Vanuit Smart Delta (Drechtsteden en Gorinchem) hebben we in 2023, onder tijdsdruk van de planning van het Rijk, een handreiking voor het ruimtelijk arrangement van provincie en Rijk opgesteld. Het is onze gezamenlijke input, naar Rijk en provincie waarin gezocht is naar een balans tussen de ruimtelijke functies in ons gebied. De kwaliteit van leven en brede welvaart zijn daarbij leidende principes.

In 2024 hebben we dit onderwerp verder opgepakt en een proces ingericht waarin ruimte was om vanuit de gemeenten en andere partners inbreng te leveren op een Ruimtelijke Strategie voor de regio. We hebben drie verschillende 'Werkplaatsen' georganiseerd met en voor de ambtelijke experts van alle gemeenten en de programmalijnen van de regio. Hier zijn inhoudelijke fundamenten gelegd voor de Ruimtelijke Strategie. Hiernaast hebben we in alle zeven gemeenten afzonderlijk zogenoemde 'Zomergesprekken' gevoerd waarin we lokaal in gesprek gingen met vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties, tezamen met de wethouder van de gemeente. Bovendien hebben we 10 september 2024 een brede 'Raadsoploop' georganiseerd waarbij we met raadsleden uit de regio in dialoog zijn geweest over diverse aspecten van deze strategie. Het is tevens in bestuurlijke overleggen met wethouders uit de regio volop aan de orde geweest.

Provinciaal- en Rijksbeleid

We volgen nauwlettend de ontwikkeling van relevant beleid op het gebied van RO en wonen informatiebijeenkomsten en werksessies bij. Waar nodig worden in samenwerking met de gemeenten zienswijzen voorbereid en hoorzittingen voorbereid. In 2024 waren onderstaande ontwikkelingen het meest relevant:

- 6e herziening omgevingsbeleid
- Start integrale herziening omgevingsbeleid
- Ruimtelijk Voorstel PZH

- Voorontwerp Nota Ruimte en Ruimtelijk Arrangement
- NOVEX Zuidelijke Randstad (ZR) en Haven Industrieel Complex.

De NOVEX ZR is rond de zomer van 2024 verbreed van de acht gemeenten van de Verstedelijkingsalliantie naar 31 gemeenten. Voor onze regio betekent dit, dat naast Dordrecht nu ook Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Papendrecht hiertoe behoren. Voor de NOVEX ZR is in 2024 een Ontwikkelperspectief opgesteld dat aan de betreffende colleges is voorgelegd. De insteek en doelstellingen van dit Ontwikkelperspectief sluiten goed aan bij de Ruimtelijke Strategie. Vanuit de regio zijn we deelnemer in het Strategisch kernteam voor de NOVEX ZR en houden we alle gemeenten aangesloten via het Ambtelijk- en Bestuurlijk Overleg.

Samenhang met andere opgaven

Voor de Ruimtelijke Strategie is de ruimtevraag van alle regionale programmalijnen meegenomen in het proces, evenals de lokale coalitieakkoorden en omgevingsvisies. Richting andere overheden en voor onderlinge verdeelvraagstukken hebben we een lange termijn visie nodig waarin het gedeelde verhaal staat en dat de basis is voor het verdelen van de schaarste.

Samenhang met Werken en Economie

De relatie tussen werkgelegenheid, woningbouw en ruimtelijke ordening kent twee belangrijke aspecten. Enerzijds vraagt de beroepsbevolking van de toekomst om een woningaanbod dat aansluit op hun behoeften, zoals huisvesting voor young professionals. Dit is essentieel om de regio aantrekkelijk en bereikbaar te maken en te houden als vestigingsplaats voor werkenden.

Anderzijds brengt de woningbouwopgave een verstedelijkingsdruk met zich mee, doordat er vooral binnen de bestaande verstedelijkingscontouren wordt gebouwd. In veel gevallen kan de economische functie goed worden gecombineerd met woonfuncties, zoals bij diensten, zorg, detailhandel en horeca. Bij gezoneerde industrie, waar milieucontouren van toepassing zijn, ligt dit complexer en kunnen er conflicterende belangen ontstaan. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging van waar transformatie naar wonen wenselijk is en waar bedrijvigheid behouden of verplaatst moet worden.

Samenhang met Bereikbaarheid en Mobiliteit

Een belangrijke pijler binnen de ruimtelijke strategie is het bouwen en verdichten rondom hoogwaardig openbaar vervoer (HOV). Dit wordt onder andere toegepast in het Oude Lijn-traject, waar de Spoorzone Dordrecht-Zwijndrecht onder valt, evenals de Merwedelingelijn die als feeder voor de Oude Lijn fungeert. Ook de waterbushaltes en HOV-buslijnen spelen hierin een cruciale rol, zodat mobiliteit naadloos aansluit op de woningbouwontwikkelingen.

Daarnaast wordt het STOMP-principe toegepast, waarbij lopen, fietsen en openbaar vervoer centraal staan, voordat er naar de auto wordt gekeken. Dit draagt niet alleen bij aan de bereikbaarheid, maar verbetert ook het vestigingsklimaat en de luchtkwaliteit. Deze aanpak sluit goed aan bij de bredere focus op gezondheid binnen de Ruimtelijke Strategie en versterkt de leefbaarheid in de regio.

Samenhang met Energietransitie

De energietransitie is een van de meest bepalende factoren voor ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij netcongestie een grote uitdaging vormt. Om de woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen blijven realiseren, is nauwe afstemming met de energieopgave noodzakelijk.

Bij nieuwbouw streven we ernaar om deze energieneutraal of energieleverend te ontwikkelen, zodat deze bijdraagt aan de verduurzaming van de regio. Tegelijkertijd vraagt de beperkte ruimte om een efficiënte verdeling tussen de woningbouwopgave en de energieopgave. Dit vereist zorgvuldige planning en integratie van duurzame oplossingen in ruimtelijke ontwikkelingen. De impact van nieuwbouw op het elektriciteitsnet wordt daarbij meegenomen in de netimpactanalyse en geborgd binnen de Regionale Energiestrategie, zodat de energievraag en ruimtelijke groei in balans blijven.

Externe betrekkingen en lobby

De lobby op de sectorale programma's raken ook de integrale ruimtelijke opgave.

Communicatie

Voor Ruimtelijke ordening hebben nog geen specifieke communicatieacties plaatsgevonden.

WONEN EN VOLKSHUIS- VESTING

Wat willen we bereiken?

We werken aan een passende woningvoorraad waarin we de (toekomstige) inwoners van onze regio kunnen huisvesten. Dit betekent dat we enerzijds een stevige inspanning leveren om bij te dragen aan het wegwerken van het grote woningtekort en anderzijds een impuls geven aan de regionale woningmarkt, zodat deze beter aansluit bij de vraag van verschillende doelgroepen. Ons woningaanbod moet zowel nieuwe bewoners aantrekken, die bijdragen aan een gezonde balans op de woningmarkt, als de huidige bewoners helpen om binnen de regio de juiste verhuisbewegingen op gang te brengen. Om deze uitdagende doelstelling te realiseren, brengen we meer focus aan in wat we bouwen en voor wie we bouwen.

Onze kernopgaven

De kernopgave binnen de woningbouwopgave is het creëren van een woningmarkt die beter aansluit op de behoeften van onze regio. Dit vraagt om een actieve sturing op de woningbouwopgave, een versterking van de samenwerking tussen betrokken partijen en het stimuleren van innovatieve oplossingen die bijdragen aan een duurzaam en toekomstbestendig woningaanbod.

Wat hebben we bereikt?

In de afgelopen periode hebben we belangrijke stappen gezet in het realiseren van onze woningbouwambities. Als voorzitter van de Woondeal regio Zuid-Holland Zuid zijn we een directe gesprekspartner geworden voor zowel de minister als de gedeputeerde. Dit heeft ertoe geleid dat er een subsidie van € 100.000 is toegekend voor de uitvoering van de Woondeal. Daarnaast heeft de provincie Zuid-Holland ons regionale woningbouwprogramma goedgekeurd en extra ruimte gecreëerd binnen de regionale woningbouwprogrammering voor het plan Maasterras in Dordrecht.

Om de ontwikkelingen op de woningmarkt goed te kunnen volgen en gericht te kunnen sturen op de woningbouwopgave, beschikken we nu over een actueel en volledig overzicht van de woningmarkt. Dit is mogelijk gemaakt door het Realstats-onderzoek, dat inzicht biedt in de particuliere huurvoorraad, en het Rigo-onderzoek, dat in samenwerking met de corporaties is uitgevoerd. Daarnaast hebben we de regionale huisvestingsverordening geactualiseerd met nieuwe afspraken over de huisvesting van inwoners die een maatschappelijke instelling verlaten. Dit is een belangrijke stap in de verdeling van schaarse, goedkopere woningen.

Verder hebben we de basis gelegd voor een gezamenlijke bestuurlijke ambitie binnen de regio door een 24-uurs inspiratiereis naar Eindhoven te organiseren. Tijdens deze reis is gewerkt aan een gedeelde visie op woningbouw en de manier waarop we deze opgave gezamenlijk kunnen oppakken

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De uitvoering van de Woondeal is in 2024 sterk beïnvloed door de ambities van toenmalig minister De Jonge en gedeputeerde Koning, die zich richtten op sociaal- en betaalbaar bouwen, de ruimte binnen de woningbouwprogrammering en de mogelijkheden om buitenstedelijk te bouwen. Wij hebben op bestuurlijk en ambtelijk niveau een actieve rol gespeeld in deze ontwikkelingen. Tegelijkertijd hebben we intensief samengewerkt met andere regio's en corporaties binnen Zuid-Holland Zuid. De samenwerking verloopt inmiddels soepel, waarbij vertegenwoordiging plaatsvindt op basis van goede onderlinge afstemming en vertrouwen.

Binnen de Regionale Bouwtafel hebben we ons gericht op het oplossen van kritische succesfactoren en het voeren van inhoudelijke gesprekken met onze belangrijkste stakeholders. Om de Regionale Bouwtafel verder te versterken, hebben we belangrijke stappen gezet om de regionale Versnellingstafel als integraal onderdeel hiervan te laten functioneren. Daarnaast hebben we meer focus aangebracht in de uitvoering van de Woondeal door het opstellen van een uitvoeringsagenda.

De regio op de regionale woningbouwprogrammering en de afstemming daarover is verder versterkt. Dit heeft ervoor gezorgd dat we onze resultaten op de juiste manier ter aanvaarding konden aanbieden aan de provincie, waardoor er ruimte is gecreëerd voor grotere woningbouwontwikkelingen, zoals het Maasterras in Dordrecht. Bovendien is hiermee een belangrijke randvoorwaarde gecreëerd voor gemeenten die subsidies van de provincie en het Rijk willen aanvragen.

Ook de samenwerking met woningcorporaties is de afgelopen periode aanzienlijk verbeterd. We hebben gezamenlijk een woningmarktanalyse laten uitvoeren en hiermee een stevig fundament gelegd voor nieuwe regionale afspraken. Daarnaast hebben we een verdiepend inzicht verkregen in elkaars financiële positie en de mogelijkheden en beperkingen die daarmee gepaard gaan.

Samenhang met andere opgaven

De opgave Wonen en Volkshuisvesting is nauw verbonden met andere opgaven, waaronder Bouwen en Ruimtelijke Ordening. Dit komt onder andere tot uiting in de uitvoering van de Woondeal, de vraagstukken rondom de woningbouwprogrammering en de samenwerking binnen de Regionale Bouwtafel. Vanwege deze samenhang is in 2024 besloten om de bestuurlijke overleggen op dit thema aan één tafel te voeren.

Daarnaast is er een sterke link met de opgave Werken en Economie. Het bouwen van voldoende passende woningen is essentieel voor het aantrekken en behouden van de toekomstige beroepsbevolking.

De energietransitie heeft eveneens een grote impact op de woningbouwopgave. Niet alleen voor nieuwbouwprojecten die moeten worden aangesloten op duurzame energiesystemen, maar ook voor de bestaande woningvoorraad, waar verduurzaming noodzakelijk is om het wooncomfort en de betaalbaarheid voor bewoners te verbeteren. In samenwerking met woningcorporaties werken we actief aan oplossingen om deze transitie op een efficiënte en haalbare manier te realiseren.

Externe betrekkingen en lobby

In 2024 hebben we sterk ingezet op een krachtige positionering van onze regio bij de provincie en het Rijk. Dit heeft ertoe geleid dat we een vaste plek aan tafel hebben en goed worden gevonden wanneer er beslissingen genomen moeten worden over woningbouwopgaven.

Onze lobbyboodschap richt zich op drie kernpunten: het wegwerken van het woningtekort, het versterken van de regio door woningbouw te concentreren rondom OV-verbindingen en het toegankelijk maken van financieringsbronnen. We zetten deze boodschap breed in, onder andere door deelname aan bijeenkomsten in Nieuwspoort en door actief betrokken te zijn bij de uitwerking van relevante onderdelen uit het regeerprogramma.

Communicatie

Om onze ambities op wonen en volkshuisvesting te realiseren, hebben we flink ingezet op de interne en externe communicatie met alle betrokken partijen. Door regelmatig updates te geven over de voortgang van de Woondeal en duidelijke afspraken met elkaar te maken, is de communicatie helder en transparant. Alle partijen zijn op de hoogte van de ontwikkelingen, worden betrokken en voelen de noodzaak om samen te werken. Door actief deel te nemen aan het publieke debat blijft onze regio zichtbaar en kan het invloed uitoefenen op de besluitvorming. Inspirerende verhalen vanuit onze partners hebben op een positieve manier bijgedragen aan het op de kaart zetten van de regio Drechtsteden als aantrekkelijke regio om te blijven wonen en/of naar te verhuizen. Ook is in samenwerking met de lokale gemeenten aandacht gegeven aan de Wet Goed Verhuurderschap en het meldpunt voor ongewenst verhuurgedrag.

RESULTATEN EN SUCCESSEN COMMUNICATIE BOUWEN, RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN 2024

Smart Delta Drechtsteden
7.863 volgers
9 mnd • Bewerkt •

Samen creëren en durven dromen: **Liesbeth Groeneveld MBA** en **Lonneke Zuidwijk** vertellen over hun samenwerking voor de wijk Kraaihoek in ...meer

Smart Delta Drechtsteden
7.863 volgers
9 mnd • Bewerkt •

Samen creëren en durven dromen: **Liesbeth Groeneveld MBA** en **Lonneke Zuidwijk** vertellen over hun samenwerking voor de wijk Kraaihoek in **Gemeente Papendrecht** 🏡👥

Doen, je nek durven uitsteken en elkaar vertrouwt **Liesbeth Groeneveld**, bestuurder van **Woonkracht10** en **Lonneke Zuidwijk**, directeur vastgoed bij **Heijmans**, zijn beide lid van de Regionale Bouwtafel Drechtsteden. We hebben ze gesproken over hun durf om te dromen en samenwerking in de regio Drechtsteden.

🗣️ Lonneke: "Om een goed plan te creëren voor Kraaihoek hebben we elkaar echt nodig aan de voorkant. Liesbeth zegt altijd #wijdoen. En dat is een hele terechte voor wat wij nu doen. We zijn gewoon gaan doen en gaan ervaren. Woonkracht10 durft te dromen en heeft partijen om zich heen verzameld die mee willen dromen. De weg er naartoe ontvouwt zich nog, maar dat geeft niet. Ik ben zeer gecharmeerd van deze manier van werken."

SAMEN CREËREN EN DURVEN DROMEN! IN GESPREK MET LONNEKE ZUIDWIJK (HEIJMANS) EN LIESBETH GROENEVELD (WOONKRACHT10)

HELM OP! DAG VAN DE BOUW!

WONEN

27-05-2024

HELM OP: DEZE PROJECTEN IN DE REGIO DRECHTSTEDEN ZIJN TE BEZOEKEN TIJDENS DAG VAN DE BOUW

Op zaterdag 8 juni openen verschillende bouwprojecten in de regio Drechtsteden hun deuren voor het publiek tijdens de jaarlijkse Dag van de Bouw. Dit is je kans om een kijkje te nemen bij de projecten in Hardinxveld-Giessendam, Zwijndrecht en Dordrecht.

Deze dag biedt een unieke kans om te leren over de nieuwste ontwikkelingen en innovaties in de bouwsector. Volg rondleidingen, bekijk de voortgang van de bouw en ontmoet (toekomstige) buurtbewoners! Toeleef tijd.

Smart Delta Drechtsteden
7.863 volgers
4 mnd •

Kan de woningbouw sneller in onze regio?

Kunnen we de ontwikkelingstijd flink ...meer

START BOUW BINNEN 2 JAAR IS DE NIEUWE NORM!

25-09-2024

START BOUW BINNEN 2 JAAR IS DE NIEUWE NORM!

Tijdens de Regionale Bouwtafel op 13 september bij ABB Groep in Slidrecht vertelde Evelyne Rademaker, partner van Executives, enthousiast meer over Start bouwjaar is de nieuwe norm

KAN DE WONINGBOUW SNELLER IN ONZE REGIO?

"Als we allemaal ons eigen pad blijven volgen, verandert er niets. De urgentie moet omhoog: planontwikkeling mag niet langer 6 jaar duren. De nieuwe norm is starten met bouwen binnen 2 jaar, zoals ook het Regeerprogramma van 13 september stelt. Dit vraagt om een andere manier van samenwerken: van toetsen en beoordelen naar een open verstandhouding en participatie vanaf het begin. Door parallel te plannen, wachten stappen niet onnodig op elkaar en werken alle stakeholders samen in een open-source proces om de randvoorwaarden vroegtijdig te organiseren."

Meer weten? Check de online tool: <https://parallelplannen.nl>

Meer over de aanpak van Fakton: <https://xmv6D>

En vooruit #woningbouw #snellerbouwen

START REGIONALE BOUW- & VERSNELLINGSTAFEL DRECHTSTEDEN FOTO MET ALLE LEDEN VAN DE BOUWTAFEL

STUDENTENTEAM WINT AWARD MET DASHBOARD WONINGBOUW

Versnellingsdashboard Drechtsteden

18196

Versnellingsdashboard Drechtsteden

19016

Jaap Paans • 2e
Raadgever, adviseur, proces...
8 mnd • Bewerkt •

Smart Delta Drechtsteden Studententeam
Versnellingsdashboard Bouwtafel wint Creating impact with Data award 2024.
180 studenten Hoger Onderwijs Drechtsteden / Hogeschool Rotterdam verdeeld over 40 teams en even zoveel corporatie en publieke opdrachtgevers strekten donderdag 13 juni om de eer van meest impactvolle project.

De Regionale Bouwtafel Drechtsteden heeft tot doel bij te dragen aan sneller & meer woningen bouwen in de Drechtsteden. Ontwikkelaars, corporaties, makelaars, gemeenten, onderwijsinstellingen, waterschappen, omgevingsdiensten, provincie en Rijk werken samen aan de ontwikkeling van een versnellingsdashboard. Cas van de Langerijt, Jari Kleine, Johan Boer en Maarten van Bruggen hebben interdisciplinair samengewerkt en een werkend dashboard ontwikkeld waarin data vanuit verschillende perspectieven kan worden bekeken, kaartlagen op regionaal, lokaal en projectniveau inzichtelijk maakt waar knelpunten zitten, planningsverschillen zichtbaar worden en voortgang kan worden getoond. Door koppeling met gegevens over nutsvoorzieningen wordt ook zichtbaar wanneer bijvoorbeeld netcongestie kan optreden of de

ECONOMIE & WERKEN

Wat willen we bereiken

De regio Drechtsteden heeft de ambitie om een innovatieve en concurrerende topregio te zijn. Dit betekent dat we talent willen ontwikkelen en behouden en tegelijkertijd economische groei willen stimuleren. Onze focus ligt op het verkleinen van de arbeidsmarktkrapte en het creëren van passende banen voor de (toekomstige) beroepsbevolking. Daarnaast streven we ernaar om duurzame economische groei op lange termijn te borgen en de sociaal-economische status van onze inwoners te verbeteren. Dit draagt bij aan de versterking van de brede welvaart in de regio.

Onze kernopgaven

Om deze ambities te realiseren, ligt de kern van ons programma in de versterking van de arbeidsmarkt en het stimuleren van economische groei, richting duurzaamheid en energietransitie:

- **Krapte arbeidsmarkt:** De verhouding banen, afgezet tegen de potentiële beroepsbevolking, is nog steeds scheef. Ook zien we dat de toegevoegde waarde in de traditioneel grote sectoren in de regio (logistiek, vervoer en industrie) achterblijft op de rest van Nederland en zelfs in enkele sectoren gedaald is (ten opzichte van landelijke stijging). Daarom zetten we in op het verbinden van talent aan kansrijke sectoren en het bevorderen van publiek-private samenwerkingen. Daarnaast stimuleren we innovatie en ondernemerschap en werken we aan een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- **Ruimte voor groei:** de nog vrij uitgeefbare terreinen in

onze regio worden schaarser en de druk op het stedelijk gebied steeds groter. Met elkaar moeten we kijken hoe we komen tot een efficiënter ruimtegebruik van de beschikbare terreinen, met voldoende milieuruimte en in het bijzonder ruimte voor onze maritieme, technologische industrie. Dit vraagt om een regionale ruimtelijke strategie, waarbij we met behulp van onze uitvoeringsorganisaties (zoals ROM-D) ruimte kunnen vrijspelen.

- **Verhoging toegevoegde waarde:** door stimulering innovatie binnen de bedrijven en sectoren. Tegelijkertijd diversificatie van onze regionale economie wat de economie weerbaarder moet maken. Dit vraagt om een aanpak die over de gemeentegrenzen heen gaat.

Wat hebben we bereikt?

Op het gebied van arbeidsmarkt en menselijk kapitaal hebben we in 2024 belangrijke stappen gezet. Zo is een publiek-privaat scholingsfonds opgezet voor zowel werkenden als niet-werkenden. Dit Regio Deal project, met een totale investering van 1,7 miljoen euro inclusief 50% cofinanciering, is in voorbereiding en zal in 2025 live gaan. Hierdoor kunnen maar liefst 1.000 aanvragen worden gehonoreerd. Daarnaast is de verbinding tussen bedrijven en maatschappelijke organisaties versterkt, met als doel maximale maatschappelijke impact te realiseren. Dit project, met een budget van 680.000 euro en 50% cofinanciering, heeft zich uitgebreid naar Zwijndrecht en Sliedrecht. Een belangrijke ontwikkeling is de oprichting van Werkcentrum Drechtsteden, dat per 1 januari 2025 operationeel is. In 2024 zijn

verschillende leerwerktrajecten gefaciliteerd bij onder andere GKN Fokker, Bouwmensen en Beroepentuin. Ook is er gestart met de wijkaanpak 'Werken in de energietransitie' in Sliedrecht en Dordrecht-West, waarbij huurders van woningcorporaties worden betrokken bij duurzaamheidsprojecten in hun eigen wijk. Bovendien is er extra aandacht voor techniekpromotie op scholen via initiatieven als Sterk Techniek Onderwijs en Techkwadraat.

Op basis van alle voorinvesteringen die afgelopen jaar zijn gedaan in het vergroten van het netwerk van (mkb) bedrijven, waarbij we met elkaar investeren in innovatie, met behulp van financiering vanuit de Regio Deal, zien we dat we langzaam maar zeker steeds meer aansluiting vinden bij de verschillende Rijksprogramma's. Ook het aantal bedrijven dat hieraan deelneemt groeit. Een aantal voorbeelden:

- Er zijn diverse grote innovatieprojecten ingediend bij nationale programma's, zoals de Sectoragenda Maritieme MaakIndustrie en GroenvermogenNL, met aanzienlijke cofinanciering vanuit het regionale bedrijfsleven. Deze projecten liggen op het vlak van de energietransitie naar waterstof toepassingen en het verhogen van de arbeidsproductiviteit in de scheepsbouw via digitalisering en robotisering. Totale volume van deze projecten ligt op ca 37 miljoen euro.
- In de Regio Deal zijn diverse projecten opgenomen die bijdragen aan verduurzaming van de scheepvaart. Hierin investeert de regio ca. 8 miljoen euro en brengt het bedrijfsleven een vergelijkbaar bedrag aan cofinanciering in.
- Ook is de samenwerking met YES!Delft verder uitgebreid door innovatieve startups te koppelen aan innovatieve maritieme bedrijven, onder meer op het vlak van autonoom varen.
- De regio heeft zich internationaal gepositioneerd door deelname aan internationale beurzen, zoals SMM Hamburg, onder de vlag van Rotterdam Maritime Capital of Europe.
- Daarnaast is de Scale Innovation Award georganiseerd om innovatie in het regionale bedrijfsleven te bevorderen en nieuwe samenwerkingen tussen bedrijven en instellingen te stimuleren.

Een groot ruimtelijk project is de Werf van de Toekomst, waarbij we als regio samen met onze uitvoeringsorganisatie ROM-D inzetten op een ontwikkeling 20 tot 25 hectare watergebonden bedrijventerrein. Dit maakt het mogelijk om ruimte te creëren voor nieuwe vestigingen en groei van maritieme bedrijven. De herontwikkeling van de Merwedehavens is hierbij een concreet voorbeeld. Dit is vooraf gegaan door de verplaatsing van het bedrijf Peute en kwaliteitsversterking voor de oevers, mede gefinancierd door een bijdrage uit de Regio Deal.

Tot slot werken we met het accountmanagement samen aan thema's waar veel mkb'ers belang aan hechten, zoals de bevordering van regionale inkoop. Door bijeenkomsten en masterclasses hebben 60 mkb bedrijven actief deelgenomen aan dit proces.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om deze resultaten te bereiken, hebben we een breed scala aan acties ondernomen. Voor het scholingsfonds is een adviescommissie opgericht met publieke en private partners, waaronder Werkgevers Drechtsteden, Werkgeversvereniging Zorg & Welzijn, FNV, UWV, Sociale Dienst Drechtsteden en Da Vinci College. Daarnaast is de methodiek van innovatietafels geïntroduceerd, waardoor ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden gezamenlijk vraagstukken kunnen aanpakken. In samenwerking met de Duurzaamheidsfabriek en PPS SCALE zijn diverse trajecten opgezet om techniek en energietransitie verder te integreren in de regio. Bovendien is de sociale samenwerking uitgebreid naar meerdere gemeenten, waardoor een breder netwerk van maatschappelijke betrokkenheid is ontstaan.

Op economisch vlak is een strategische samenwerking opgezet met TU Delft en YES!Delft om innovatie en startups te stimuleren. Ook zijn diverse consortia ingediend bij nationale innovatieprogramma's, zoals de nationale Sectoragenda MMI en GroenvermogenNL. Binnen de regionale maritieme sector zijn nieuwe allianties opgezet, waaronder de Smart Shipping Hub en de ZED-Hub voor emissievrije baggersector.

Samenhang met de andere opgaven

De beschikbaarheid van voldoende en goed geschoold menselijk kapitaal is essentieel voor de realisatie van alle regionale opgaven. Bijvoorbeeld voor de energietransitie, waarbij technische vakmensen nodig zijn voor de implementatie van duurzame projecten. Ook in de woningbouw en infrastructuurontwikkeling speelt de arbeidsmarkt een sleutelrol. Onze economische inspanningen sluiten direct aan op de Maritieme Agenda, regionale innovatieprogramma's en de Regionale Energiestrategie (RES). De Werf van de Toekomst draagt bovendien bij aan de ruimtelijke ontwikkeling.

Samenhang met de opgave Bereikbaarheid en mobiliteit: in de regio Drechtsteden liggen veel banen op bedrijventerreinen die alleen via de weg bereikbaar zijn. Grote infrastructurele projecten aan bruggen en tunnels de komende jaren zorgen voor flinke hinder en hebben daarmee negatieve impact op het ondernemingsklimaat. Een regionale aanpak en mobiliteitsplan zijn nodig om de druk te verlichten.

Samenhang met de opgave Bereikbaarheid en mobiliteit: in de regio Drechtsteden liggen veel banen op bedrijventerreinen die alleen via de weg bereikbaar zijn. Grote infrastructurele projecten aan bruggen en tunnels de komende jaren zorgen voor flinke hinder en hebben daarmee negatieve impact op het ondernemingsklimaat. Een regionale aanpak en mobiliteitsplan zijn nodig om de druk te verlichten.

Samenhang met Energietransitie: inmiddels is netcongestie in bijna de gehele regio een feit. Vanuit de RES wordt regionaal instrumentarium aangeboden om samen met de bedrijven te werken aan een oplossing. Samen met de Werkgevers Drechtsteden wordt daarvoor gewerkt aan het opzetten van energiecoöperaties, gericht op het delen van energie.

Externe betrekkingen en lobby

Om onze regionale belangen te behartigen, zijn we actief betrokken bij nationale beleidsvorming. We hebben een sterke positie ingenomen binnen de Regio Deal en waren actief betrokken bij het Tweede Kamerbezoek. Daarnaast zijn we in gesprek met landelijke netwerken en sectoragenda's om onze doelen te verwezenlijken. Samenwerking met het Rijksregiebureau MMI heeft geresulteerd in strategische afspraken ter ondersteuning van onze economische en ruimtelijke agenda.

Communicatie

Via onze eigen communicatiekanalen en externe media (vakbladen, pers, partnerkanalen), communiceerden we actief over de successen op triple helix niveau. Belangrijke onderwerpen waren onder meer *Werf van de Toekomst*, *het pilotproject ZEDHub voor volledig elektrisch baggeren*, *de samenwerking met Stichting Maatschappelijk Betrokken Ondernemen* en de succesvolle *Masterclasses Regionaal Inkopen*. Met een gerichte communicatie aanpak versterkten we de lobby voor de sector en positioneerden we de regio als een innovatieve maritieme topregio, met een gezonde arbeidsmarkt en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

We ondersteunden de business developers en maakten zichtbaar welke successen voortkwamen uit de innovatie roadmaps Refit Alliantie, ZEDHub en Smart Shipping Hub. We hebben ingezet op het scheppen van condities voor het vergroten van de innovatiekracht in de regio, onder andere door communicatie-inzet voor de evenementen 'Scale Innovation Award' en 'Maritime Innovation Platform'. Ook informeerden we bedrijven en onderwijsinstellingen over subsidiemogelijkheden en regelingen, waarmee we hen opriepen actief aan de slag te gaan met innovatie. Daarnaast brachten we de samenwerking

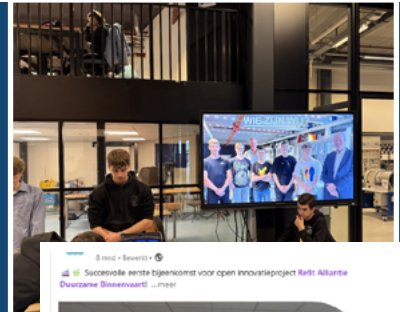
met YES!Delft in beeld en toonden we de impact van de startup aanpak op het gebied van innovatie. Tot slot droegen we bij aan de zichtbaarheid van het *Werkcentrum Drechtsteden* en communiceerden we over initiatieven die talenten aan onze regio binden, denk aan het *Scholingsfonds Drechtsteden* en *Studentenfestival Drechtsteden*.

RESULTATEN EN SUCCESSEN COMMUNICATIE WERKEN & ECONOMIE 2024

BEKIJK DE VIDEO!

STUDENTEN
WERKEN VOOR
REFIT ALLIANTIE
AAN MODEL
VOOR MARITIME
EXPERIENCE CENTER

ZEDHUB

Hoe kunnen we technisch en betaalbaar bestaande schepen vergroenen?

Hoe kun je technisch en betaalbaar vergroenen op onze bestaande schepen? Die vraag moet de Refit Alliantie antwoord geven. Dit is een samenwerkingsverband van bedrijven, overheid, onderwijs en kennisinstelling van Smart Delta Drechtsteden. Kwartiermaker Pieter Boersma en CEO Rolf Maliepaard van de Koninklijke Van der Wees Groep leggen uit hoe het er nu staat met deze alliantie.

Flora Guld · Dordrecht, 21 november 2024, 16:20

▲ Baggerschip Christiaan-P van Paans Van Oord doet voortaan emissieloos zijn werk. © PR

Eerste baggerklus ooit voltooid zonder druppel diesel te verstoken

Bij de gemeente Dordrecht, het Havenbedrijf Rotterdam, baggeraar Van Oord en samenwerkingsverband Smart Delta Drechtsteden zijn ze er enorm trots op. Voor het eerst in de Nederlandse baggerhistorie, zo schrijven zij, is een grootschalige baggeroperatie volledig batterij-elektrisch uitgevoerd.

ONDERSTEUNING REFIT ALLIANTIE

SAMENWERKING YES!DELFT: HOE DRAAGT DE SAMENWERKING BIJ AAN INNOVATIE?

SCHUTTEVAER

Home Actueel Binnenwaart Zeevaart Scheepbouw Visserij Technisch Opziele Vacature

MARITIME INNOVATION PLATFORM

Sneller maritieme innovaties door samenwerking Delftse startups en Smart Delta Drechtsteden

Smart Delta Drechtsteden en Startup-ondersteuner YES!Delft gaan een samenwerkingsverband aan om innovaties in de maritieme sector te versnellen. Dit maakt zij donderdag 4 april bekend tijdens het Maritime Innovation Platform in Dordrecht.

Tessa Huisbregt · Dordrecht, 04 april 2024, 16:22

Rita Latry van YES!Delft en wethouder Maarten Burggraaf van Dordrecht tekenen een samenwerkingsovereenkomst tijdens MIP in Dordrecht. A. Oude

STUDENTEN KRIJGEN EEN PODIUM TIJDENS SCALE INNOVATION AWARD 2024

Innovatieprijs voor warmtepomp die in tien minuten is geïnstalleerd: 'Plaatsen hem alsof het een dakraam is'

Met een stille warmtepomp die in tien minuten bijna onzichtbaar in het dak van een woning wordt geïnstalleerd, de Hystrop, wint het Hardinxveldse Dutch Heat Pump Solutions (DHPS) belangstelling uit binnen- en buitenland. Het bedrijf heeft er de Scale Innovation Award 2024 mee gewonnen.

COMMUNICATIE MASTERCLASSES REGIONAAL INKOPEN

Business Speeddaten om regionale inkoop te stimuleren in de regio Drechtsteden

08 juni 2024 • 08:58

REGIO - Op 4 juni vond het inspirerende event 'Business Speeddaten' plaats bij Van Wijnbergen Groothandel B.V. in Sluiskil. Tijdens het event kregen bedrijven, overheid en onderwijs de kans om elkaar beter te leren kennen. Het doel? De regionale inkoop stimuleren.

Erik van Noordenne, directeur Bouw- en Infrastructuur, trad op als dagvoorzitter. Chris van Benschop, wethouder van Dordrecht en lokale trekker van de pijler Werken & Economie, opende het evenement. Zij benadrukten het belang van regionale samenwerking en inkoop. "Als gemeente Dordrecht proberen we zoveel mogelijk regionaal in te kopen. Hiermee stimuleren we de regionale economie, verlagen we samen de CO2-uitstoot en creëren we werkgelegenheid voor onze inwoners."

DRECHTSTEDEN STUDENTENFESTIVAL

Muziekfestival speciaal voor studenten in de regio Drechtsteden

30 september 2024 • 09:08 over de indische

DORDRECHT - Op donderdag 25 september organiseert de Gemeente Dordrecht, in samenwerking met de regio Drechtsteden, het DS Festival.

COMMUNICATIE-INZET VOOR REGIONALE AANPAK STICHTING MBO

FACILITERENDE ROL GEMEENTEN

Tijdens het programma deelden de werkhouders meer over de faciliterende rol van de gemeenten bij het Maatschappelijk Bestuur. Zo ondersteunt gemeente Dordrecht de stichting en het label 'Ondernemen met Impact' al vanaf de beginfase. In januari 2023 gaan ook gemeenten Zeijndrecht en Sluiskil de samenwerking met de stichting aan. Financiële middelen uit Regio Drechtsteden-Groen kunnen helpen. Hiermee bouwen zij voort op de maatschappelijke initiatieven die al lopen in de regio. Met hun ondersteuning wil, willen de gemeenten de kracht van de gemeenschap vergroten en laten zien dat het is en economische draagvlak kunnen verstevigen.

Zelfsturende ondersteuning gemeente Dordrecht, gemeente Zeijndrecht en Stichting Maatschappelijk Betrokken Ondernemen

ONDERSTEUNING EVENT INNOVATIE ROADMAPS, IN SAMENWERKING MET IQ

EXPOSURE VOOR INNOVATIEPROJECTEN REFIT ALLIANTIE, ZEDHUB, SMART SHIPPING TIJDENS MARITIME INNOVATION PLATFORM

Smart Delta Drechtsteden

7.853 volgers
8 mind • Beveel •

Eerste workshop Smart Shipping in de regio Drechtsteden: de toekomst van slimme scheepvaart ...meer

24

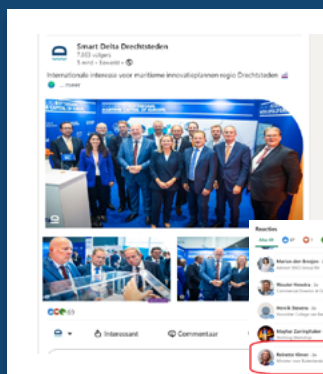
2 commentaren

SMART SHIPPING HUB

Sluiskil's Smart Energy Hub: dé innovatieve aanjager voor duurzame energievoorziening

Waterstof is een belangrijk alternatief voor fossiele brandstoffen in de verduurzaming van industrie en transport. In de meeste gevallen wordt aardgas gebruikt voor de productie ervan. De nieuwe Smart Energy Hub in Sluiskil is straks leverancier van volledig fossielvrij waterstof en richt zich daarmee op het realiseren van lokale, duurzame energievoorziening. Het initiatief is opgezet via de Innovatietafel Waterstof van Werkgevers Drechtsteden en wordt onder andere ondersteund door het samenwerkingsverband Smart Delta Drechtsteden. Binnen dit verband werken bedrijven, onderwijs en overheid samen aan een sterke, innovatieve regio. De Smart Energy Hub betreft één van de grootste innovatieprojecten in de regio en levert een belangrijke bijdrage aan versnelling van de energietransitie.

VERSTERKEN LOBBY- AANPAK VOOR DE MARITIEME MAAKINDUSTRIE

ONDERSTEUNING INWONERSBIJEENKOMSTEN, ALS ONDERDEEL VAN PROGRAMMA ONBENUT ARBEIDSPOTENTIEEL

BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

We bekijken bereikbaarheid in samenhang met extra woningen en banen, zodat nieuwe woon- en werklocaties optimaal verbonden zijn met infrastructuur. Samen met onze partners werken we aan innovatieve mobiliteitsoplossingen die bijdragen aan een efficiënte en duurzame regio. Hierbij geven we prioriteit aan openbaar vervoer, fietsen, wandelen en deelmobiliteit om de doorstroming te verbeteren en de leefbaarheid te vergroten.

Onze kernopgaven

We zetten stappen richting de realisatie van het Waterbus ontwikkelplan en de verdere uitrol van het watertaxi-netwerk, waarmee we duurzame en efficiënte vervoersmogelijkheden over water versterken. Daarnaast werken we het meerjaren maatregelenplan, dat in 2023 bestuurlijk is vastgesteld, verder uit om structurele verbeteringen in de bereikbaarheid te realiseren.

Samen met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Rijkswaterstaat voeren we de MIRT-verkenning A15 uit, waarbij we onderzoeken of en hoe een verbreding van de A15 mogelijk is om de doorstroming te verbeteren. Tegelijkertijd zetten we in 2024 sterk in op de regionale lobby, met specifieke aandacht

voor het bereikbaar houden van de regio Drechtsteden tijdens het geplande groot onderhoud aan de Van Brienoordbrug.

Om deze mobiliteitsopgaven te ondersteunen, richten we ons actief op het ontsluiten van externe financieringsbronnen, zodat we de benodigde middelen kunnen inzetten voor duurzame en toekomstbestendige oplossingen.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 is de Regio Deal pilot voor de watertaxi stopgezet, en het resterende budget is overgeheveld naar een goedlopend mobiliteitsproject. Dit besluit kwam voort uit de financiële uitdagingen binnen de Waterbus organisatie. Hierdoor kon de provincie haar harde voorwaarde – samenwerking met de Waterbus – niet waarmaken. Ook de verdere doorontwikkeling van de Waterbus is in 2024 on hold gezet, omdat de provincie zich vooral richtte op de overdracht van aandelen en de nieuwe deelname van Damen Shipyards.

Het meerjaren maatregelenplan (MMP), dat is opgesteld in samenwerking met Rijkswaterstaat, de provincie Zuid-Holland

en verschillende gemeenten, is in 2024 verder uitgewerkt in een doorstromingsplan voor de A15. Dit plan geeft richting aan het verminderen van filedruk op het hoofdwegennet en het beperken van sluipverkeer op omliggende wegen. Daarnaast heeft de lobby richting Tweede Kamerleden ervoor gezorgd dat extra middelen beschikbaar zijn gesteld voor mobiliteitsmaatregelen. Op het gebied van de MIRT-verkenning A15 is de situatie onveranderd gebleven, aangezien de huidige minister nog geen nieuw besluit heeft genomen over het dossier.

De lobby voor de bereikbaarheid van de regio tijdens het groot onderhoud van de Van Brienoordbrug heeft ertoe geleid dat er extra aandacht is gekomen voor de gevolgen van deze werkzaamheden. Door ons aanbod om de snelheid op de N3 te verlagen als stikstofreductiemaatregel, hebben we geprobeerd de vergunningverlening te ondersteunen. Hier hebben we in 2024 nog geen terugkoppeling op ontvangen. Ondertussen is de aanbesteding voor het groot onderhoud van de brug mislukt, waardoor Rijkswaterstaat een nieuw plan heeft moeten opstellen. Dit heeft de planning vertraagd en de impact op de regio vergroot, met een langere periode van hinder in 2028 en 2029 als gevolg.

Als reactie op deze ontwikkelingen hebben we in 2024 belangrijke stappen gezet om alternatieven te bieden voor de verwachte verkeersdrukte. Dit heeft geleid tot een extra bijdrage van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat van 16 miljoen euro voor investeringen in regionale hubs en verbeterde fietsroutes. Daarnaast hebben we samen met Gorinchem en de provincie Zuid-Holland een Regio Deal binnengehaald van 6 miljoen euro voor de metropolitane fietsroute door Dordrecht, Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht. In totaal hebben we 22 miljoen euro opgehaald om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om de mobiliteitsopgaven in de regio aan te pakken, hebben we de focus gelegd op zowel lange termijnplanning als directe maatregelen. We hebben intensief samengewerkt met verschillende partners, waaronder Rijkswaterstaat, de provincie Zuid-Holland en gemeenten zoals Gorinchem en Molenlanden, om het MMP verder uit te werken. Dit plan richt zich op het verminderen van de filedruk op de A15, A16, A27 en N3 en op het beperken van sluipverkeer op onderliggende wegen. Door de vertaling van het MMP naar een concreet doorstromingsplan voor de A15 hebben we sterke onderbouwing kunnen bieden voor onze lobby richting het ministerie en de Tweede Kamer.

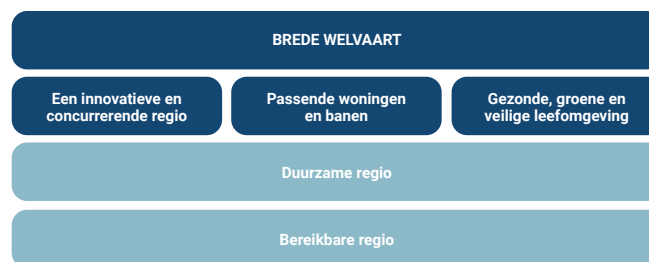
Daarnaast hebben we een actieve rol gespeeld in de gesprekken over het groot onderhoud van de Van Brienoordbrug. In 2023 werd ons gemeld dat het onderhoud in 2026 zou starten en meerdere jaren zou duren, met ernstige gevolgen voor de regionale bereikbaarheid. We hebben aangedrongen op tijdige investeringen in openbaar vervoer als alternatief,

zoals uitbreiding van trein- en waterbuscapaciteit, de aanleg van regionale hubs bij ov-knooppunten en de verbetering van fietsroutes. Deze maatregelen zijn doorgerekend in het doorstromingsplan A15 en hebben geleid tot de extra financiële bijdrage van het ministerie. Samen met Gorinchem en de provincie Zuid-Holland hebben we bovendien de Regio Deal voor de metropolitane fietsroute gerealiseerd. Hierdoor kunnen de gemeenten Dordrecht, Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht investeren in de fietsverbinding naar Rotterdam, wat essentieel is om mensen uit de auto te krijgen en de verkeersdruk te verminderen.

Door een combinatie van strategische lobby, regionale samenwerking en concrete projectvoorstellen hebben we in 2024 substantiële investeringen veiliggesteld en een solide basis gelegd voor verdere verbeteringen in de bereikbaarheid van de regio.

Samenhang met andere opgaven

Een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en inwoners begint met een goede bereikbaarheid van de regio.

Externe betrekkingen en lobby

Op 24 oktober presenteerden Rik van der Linden (Dordrecht) en Ramon Pardo (Alblasserdam) in Nieuwspoor aan Kamerleden de groeiende bereikbaarheidsproblemen van de Drechtsteden, een cruciale toegangspoort tot de Randstad. De A15 en A16 staan structureel in de file top 10, maken deel uit van een Europese vervoerscorridor en het openbaar vervoer verslechtert door afschaling van bus- en Waterbusdiensten. Terwijl de verbreding van de A15 steeds wordt uitgesteld, zetten we in op oplossingen via drie sporen: een verbeterde treinverbinding tussen Geldermalsen, Gorinchem en Dordrecht, een doorstromingsplan met hubs, fiets- en watervervoer en de integratie van wmo-vervoer met vaste busroutes. Extra investeringen zijn nodig, maar cruciaal om de regio bereikbaar en economisch sterk te houden.

Samen met de ondernemers hebben we opnieuw de lijn naar minister Madlener uitgezet via ONL en TLN. De lobby op 'meer geld naar de regio in verband met de bereikbaarheid en de opgave VBB' is via de nieuwe voorzitter van Ondernemend Nederland in 2024 weer in gang gezet na de verkiezingen en blijft lopen via de ondernemers. Het heeft in 2024 nog net geleid tot een gesprek met de minister.

Communicatie

In 2024 ondervond de regio grote verkeershinder door onder andere de werkzaamheden aan de A15 en de Papendrechtse brug. In samenwerking met Rijkswaterstaat en Zuid-Holland Bereikbaar hebben we zoveel mogelijk ondernemers en inwoners geïnformeerd en gestimuleerd om zich voor te bereiden op deze werkzaamheden. Hierbij werden de Drechtstedengemeenten voorzien van toolkits met gerichte content per doelgroep, om te gebruiken voor de lokale communicatie. Het hele jaar door informeerden we onze stakeholders via de corporate communicatiekanalen (social media, nieuwsbrief, website) over wegafsluitingen, fietsstimuleringsacties en informatieve webinars. Door middel van interviews, artikelen en online campagnes is ingezet op het stimuleren om slimmer om te gaan met mobiliteit, zoals hybride werken, deelmobiliteit, reizen met de Waterbus of reizen buiten de spits. Enkele voorbeelden zijn het interview met Peute, diverse fietsacties in de lente en extra korting op de Waterbus.

RESULTATEN EN SUCCESSEN COMMUNICATIE BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT 2024

Vrijdag 18 oktober 2024
12:00 - 13:00 (online)

Zet jouw bedrijf op de kaart met een toekomstgericht mobiliteitsbeleid en meld je aan voor het webinar: <https://lnkd.in/g/Vt6tmE>

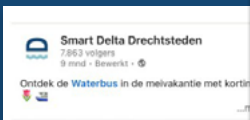
#slimreizen #duurzaamheid #duurzamemobiliteit
#tipsentrics #duurzamewerkgever
#groenewerkgever #webinar

15 TIPS IN 60 MINUTEN

60-MINUTEN WEBINAR OM HET MOBILITEITSBELEID BIJ BEDRIJVEN TE VERDUURZAMEN

AUTO DELEN? FRITS LAKEMEIER VAN VERENIGING DEELAUTO IS FAN

REISKORTING OP EEN NS-ABONNEMENT TIJDENS DE A15-WERKZAAMHEDEN

KORTING MET DE WATERBUS TIJDENS DE MEIVAKANTIE

AANKONDIGING SAMENWERKING MET RIVEER VOOR DE VEERDIENST BIESBOSCH

Fiets droog de winter door: €40,- korting op regenkleding!

Fiets jij deze winter naar je werk? Dan heeft Zuid-Holland Bereikbaar een mooie actie voor jou: een exclusieve korting van €40,- op regenkleding bij de winkels van 1260 Biking en Antilope Outdoor. Ga snel naar de actiepagina, want op is op!

<https://acties.zuidhollandbereikbaar.nl/regenkleding>

Zuid-Holland Bereikbaar

1260

OP DE FIETS IN DE WINTER; KORTING OP JE REGENKLEDING VIA ZUID-HOLLAND BEREIKBAAR

SMART DELTA DRECHTSTEDEN GAAT VOOR BETERE BEREIKBAARHEID ERNSTIGE VERKEERSHINDER: AFSLUITING DEEL VAN DE DRECHTTUNNEL VANAF 14 FEBRUARI 2025

Op 14 februari 2025 start Rijkswaterstaat met het vervangen van de Drechtunnel. De werkzaamheden duren vijf weken en zijn fors hinder. De Drechtunnel heeft vier tunnelbuizen. Tijdens van de 2 tunnelbuizen richting Breda of Rotterdam dicht. De tot meer dan 60 minuten! Bereid jezelf, je organisatie en de thuiswerken, fietsen, het OV of reizen buiten de spits. Ook z reizen te stimuleren. Samen houden we de regio bereikbaar

Lees verder

NIEUWSBRIEFBERICHT VANUIT SMART DELTA DRECHTSTEDEN OVER DE AFSLUITING VAN DE DRECHTTUNNEL VANWEGE WERKZAAMHEDEN AAN DE VERLICHTING

WINKELN MET DE WATERBUS; HEEL DE MAAND DECEMBER MET 50% KORTING REIZEN

Winkelen met Waterbus reis met 50% korting!

Ga jij decembershopping in Rotterdam of Dordrecht? Dan reis je heel de maand december voordelig met Waterbus!

SAMEN HOUDEN WE DE REGIO BEREIKBAAR TOOLKIT | DECEMBER 2024 | 5E EDITIE

TOOLKIT SPECIFIEK GERICHT OP DE WERKZAAMHEDEN AAN DE DRECHTTUNNEL IN 2025

Gemeente Dordrecht
2 december 2024

Reis voordelig naar de Dordrecht binnenstad deze feestmaand!

In december is er van alles te beleven in de Dordrecht binnenstad. Kom kerstinkopen doen, bezoek de Decemermarkt, of volg vanaf 13 december de Ichtjesroute van Dwaalspoor tijdens de Dordrecht Decemerdagen.

Heb je weleens overwogen om met de fiets, bus of Waterbus naar de binnenstad te komen? Dit is het moment om het uit te proberen. In december reis je namelijk extra voordelig.

Reis met 50% korting op bussen en treinen van Qbuzz in de Drechtsteden, Molenlanden en Gorinchem. De korting geldt in het weekend, op feestdagen én tijdens vakanties. Kinderen t/m 11 jaar reizen gratis mee.

De hele maand december krijg je 50% korting op een dagkaart voor de Waterbus. De actiecode kun je zo vaak gebruiken als je wilt.

Meer weten?

Qbuzz actie: <https://www.qbuzz.nl/dmg/meer-qbuzz/acties-campagnes/23458MAACEA001/reis-je-rond>

Waterbus actie: https://www.zuidhollandbereikbaar.nl/_winkelen-met-

Dordrecht Marketing & Partners

FACEBOOK POST VAN GEMEENTE DORDRECHT OVER ACTIES VANUIT QBUIZZ EN WATERBUS RONDOM DE FEESTDAGEN

Smart Delta Drechtsteden

7.863 volgers
6 mind • Bewerkt •

Weggebruikers opgelet: hinder door afsluiting A29 Heineenoordtunnel

...meer

14

Smart Delta Drechtsteden

7.863 volgers
6 mind •

Grote verkeershinder op A15 – Verwachte vertraging 30-60 minuten

...meer

20

1 repost

COMMUNICATIE VERKEERSHINDER

Smart Delta Drechtsteden

7.863 volgers
2 mind • Bewerkt •

Corridor naar Europa loopt vast, extra investeren is noodzakelijk

De regio Drechtsteden is de poort naar de Randstad. Een essentiële fysieke en economische corridor, die de Rotterdamse Haven met Europa verbindt. Een corridor die vast loopt! Smart Delta Drechtsteden trekt daarom opnieuw dringend aan de bel bij de Tweede Kamer. Geef prioriteit aan het 'Doorstroomplan'. Een plan wat samen met werkgevers is ontwikkeld en de filedruk op de A15 met 50% zal doen verminderen. Snel investeren is dringend nodig.

Eerder deze maand is besloten om €16 miljoen vrij te maken voor het ontlasten van de A15 en A16. Als Smart Delta Drechtsteden vinden wij dit bedrag ontoereikend. Om nogmaals met klem te benadrukken dat extra investeringen voor parkeerhubs, vervoer over water, en fietspaden noodzakelijk zijn, stuurde Smart Delta Drechtsteden vorige week een brief aan de Tweede Kamer. Op 25 november 2024 wordt in de Tweede Kamer namelijk opnieuw gesproken over het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT).

We blijven de lobby richting het Rijk de komende maanden verder opvoeren zodat onze hulpvraag op de agenda blijft staan. We staan voor grote opgaven, kunnen snel aan de slag, maar we kunnen dit niet alleen. Alleen met een inzet van Rijk en regio samen is de opgave om nu en in de toekomst bereikbaar te blijven succesvol in te vullen!

lobby 'Mobiliteit en Bereikbaarheid' en onze andere

2 Zelf-p

LOBBY VOOR DE MOBILITEIT EN BEREIKBAARHEID IN DE REGIO

BEKIJK DE VIDEO!

En hier in het Drechtsteden gebied waar we dagelijks files hebben op de A15

Saskia Platenkamp

Programmamanager bereikbare stad & regio

TERUGBLIK VAN ONZE EINDEJAARSBOODSCHAP OP HET PROJECT SNELFIETSRROUTE LANGS DE A15 VOOR EEN BETERE BEREIKBAARHEID

BEDRIJFSVERPLAATSING PEUTE GROUP

Bedrijfsverplaatsing zorgt voor jaarlijkse afname van 27.500 vrachtauto's op de wegen

84 • 2 commentaren

BEDRIJFSVERPLAATSING PEUTE GROUP ZORGT VOOR JAARLIJKSE AFNAME VAN 27.500 VRACHTAUTO'S OP DE WEGEN

REGIOKAART MET DE LOBBYPLANNEN WAAR DE REGIO DRECHTSTEDEN ZICH OP MOBILITEIT EN BEREIKBAARHEID INZET

Nieuwe Innovatietafel Bereikbaarheid – bijeenkomst 28 maart

Ben je ondernemer uit de regio Smart Delta Drechtsteden en wil je als bedrijf een bijdrage leveren aan een betere bereikbaarheid alsmede het aanleggen van infrastructuur? Meld je dan aan voor de 'Innovatietafel Bereikbaarheid', een initiatief vanuit Werkgevers Drechtsteden en de Federatie Ondernemersverenigingen. Door het werk slimmer uit te wisselen en te verdelen, willen we lokaal meer kansen creëren en initiatieven van de grond trekken. De nieuwe bijeenkomst van de Innovatietafel Bereikbaarheid is donderdag 28 maart om 10:00 uur. Aanmelden en meer informatie via office@werkgeversdrechtsteden.nl

INNOVATIETAFEL BEREIKBAARHEID OM ONDERNEMERS TE STIMULEREN ZICH HIERVOR AAN TE MELDEN

ENERGIETRANSITIE

Wat willen we bereiken?

We streven samen naar een duurzame regio en werken aan slimme en innovatieve oplossingen voor het nieuwe energiesysteem. We realiseren de doelstellingen uit de Regionale Energiestrategie 1.0 voor 2030 en streven naar een betaalbare, betrouwbare en duurzame energievoorziening. Hierbij staat de balans tussen economie, leefbaarheid en de kwaliteit van landschap en natuur centraal. Omdat we steeds vaker tegen de grenzen van het energiesysteem aanlopen, zoals de netcongestie die sinds december voor vrijwel de hele regio geldt, is het essentieel om de energietransitie mee te nemen in alle regionale opgaven. Door slim en integraal te kijken naar de verschillende uitdagingen, kunnen we het energiesysteem efficiënter benutten en de noodzakelijke verzwaring ervan versnellen.

Onze kernopgaven

Onze kernopgave is het realiseren van een toekomstbestendig energiesysteem dat de groei van onze regio ondersteunt. Dit doen we door netcongestie aan te pakken, energiecoöperaties te stimuleren, de infrastructuur te versterken en duurzame opwekking te bevorderen. Daarnaast zetten we in op innovatie,

zoals de ontwikkeling van een digital twin en het verbeteren van de wet- en regelgeving, zodat de energietransitie haalbaar en betaalbaar blijft voor iedereen.

Wat hebben we bereikt?

In 2023 is de eerste voortgangsrapportage van de Regionale Energiestrategie opgeleverd en in 2025 volgt de tweede. Inmiddels zijn in elke gemeente energiecoöperaties gestart of in oprichting, dankzij nauwe samenwerking tussen ondernemers, overheden en netbeheerders. De digital twin is verder ontwikkeld met geavanceerde visualisaties en functionaliteiten, waardoor bedrijven en gemeenten beter inzicht krijgen in hun energiegebruik en optimalisatiekansen. We streven naar een verdere opschaling naar 45 energiecoöperaties in de regio.

Ook is in samenwerking met Stedin een overeenkomst ondertekend om de verzwaring van het laagspanningsnet aan te pakken. Dit omvat de toevoeging van 800 extra transformatorhuisjes en de aanleg van nieuwe elektriciteitskabels. Daarnaast is een regionale Taskforce Aanpak Netcongestie opgericht om de realisatie van netverzwaring te versnellen en het bestaande net efficiënter te benutten.

Op het gebied van duurzame energieopwekking zijn belangrijke stappen gezet, zoals de voorbereidingen voor het Opwek van Energie op Rijksgronden (OER)-traject en de vergunningverlening voor zonneparken in Hardinxveld-Giessendam en Zwiindrecht. Bovendien is een visie opgesteld voor zon op de Betuwelijn en zon en wind in Dordrecht.

Daarnaast hebben we als tweede regio in Nederland een Europese aanbesteding doorlopen voor het Meerjarige Collectieve Ontzorgingsprogramma (MCO), waarbij een marktpartij is aangesteld om bewoners te ondersteunen bij verduurzamingsmaatregelen en subsidieaanvragen. Een mijlpaal in de warmtetransitie is de realisatie van warmteleidingen onder de Merwede, die de netwerken van Dordrecht en Slidrecht met elkaar verbinden. Hierdoor kan vanaf 2025 100% duurzame warmte worden geleverd aan Slidrecht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben nauw samengewerkt met ondernemersverenigingen, netbeheerders en overheden om energiecoöperaties op bedrijventerreinen te realiseren. Door deze samenwerking is het aantal coöperaties snel gegroeid en wordt kennis actief gedeeld. De verdere ontwikkeling van de digital twin heeft geholpen bij het optimaliseren van het energiegebruik en het identificeren van knelpunten.

Om de netcongestie aan te pakken, zijn we een samenwerking met Stedin aangegaan om het laagspanningsnet te versterken. Dit heeft geleid tot een concreet plan voor de uitbreiding van transformatorhuisjes en elektriciteitskabels. Tegelijkertijd hebben we een Taskforce Aanpak Netcongestie opgericht, waarin we samen met Stedin oplossingsrichtingen ontwikkelen en implementeren. We hebben bijgedragen aan het provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK) door lokale optimalisatiemogelijkheden in kaart te brengen. Dit heeft geresulteerd in een duidelijk beeld van hoe de regio slimmer met energie kan omgaan en de belasting op het net kan verminderen.

Op het gebied van duurzame energieopwekking hebben we vergunningstrajecten ondersteund en het OER-project voorbereid. Daarnaast hebben we ons ingezet voor de realisatie van grootschalige zonneparken en de ontwikkeling van een regionale visie op zonne- en windenergie. Het MCO-programma is opgezet om verduurzamingsmaatregelen bij bewoners te versnellen. Door een Europese aanbesteding te doorlopen, hebben we een marktpartij gevonden die gemeenten ondersteunt in het adviseren en uitvoeren van isolatiemaatregelen.

Voor de warmtetransitie hebben we de samenwerking tussen gemeenten, netbeheerders en bedrijven versterkt, wat heeft geleid tot de aanleg van warmteleidingen onder de Merwede.

Samenhang met andere opgaven

De energietransitie is nauw verbonden met de opgaven binnen wonen, economie en mobiliteit.

- *Bouwen en Wonen:* We streven naar energieneutrale of energieleverende nieuwbouw. We stemmen de ruimtevraag vanuit woningbouw af op de energieopgave en vertalen de impact van nieuwbouw naar netcapaciteit in de Regionale Energiestrategie
- *Economie en Werken:* Grote investeringen in energie-infrastructuur versterken de regionale economie en arbeidsmarkt. We stimuleren regionale bedrijven om werkzaamheden uit te voeren en voorkomen knelpunten door een tekort aan geschoold personeel.
- *Bereikbaarheid en Mobiliteit:* We realiseren laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer, stimuleren fiets- en OV-gebruik en ondersteunen waterstofinitiatieven. De impact van mobiliteitskeuzes wordt meegenomen in de Regionale Energiestrategie.

Externe betrekkingen en lobby

We zetten ons in voor een haalbare, betaalbare en houdbare energietransitie en pleiten voor verbeterde wet- en regelgeving. Daarnaast positioneren we de Drechtsteden als koploper en nationale kennispartner in de energietransitie.

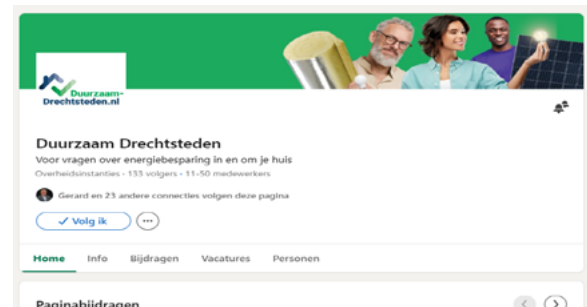
Communicatie

Om de energietransitie breed te ondersteunen, hebben we verschillende communicatiemiddelen ingezet. Het nieuwe online energieplatform biedt inwoners en bedrijven handelingsperspectief en faciliteert kennisdeling. We beheren en ontwikkelen dit platform actief, zodat het aansluit bij de behoeften van gemeenten en stakeholders.

Daarnaast hebben we twee maal de Energiekrant Duurzaam Drechtsteden uitgebracht, een special in huis-aan-huiskranten waarin regionale en lokale ontwikkelingen rond de energietransitie worden belicht. We ontwikkelden ook toolkits voor gemeenten om deze publicaties effectief te promoten. Voor het MCO-programma hebben we voorbereidingen getroffen voor een gerichte campagne. Daarnaast hebben we gemeenten ondersteund in de communicatie over de warmtetransitie en bij de regionale lobby richting het Rijk, variërend van contentontwikkeling tot perscontacten. Om kennisuitwisseling te bevorderen, hebben we diverse werkgroepen en expertgroepen georganiseerd waarin communicatiecollega's van verschillende gemeenten ervaringen en inzichten delen. Ook sluiten we aan bij pilotprojecten om te leren van de communicatieaanpak en deze kennis toe te passen in andere gemeenten. Daarnaast hebben we de huisstijl doorontwikkeld, blijven we projecten uit de energietransitie promoten via nieuwsbrieven en sociale media en organiseren we bijeenkomsten om stakeholders op de hoogte te houden van de laatste ontwikkelingen.

RESULTATEN EN SUCCESSEN COMMUNICATIE ENERGIETRANSITIE 2024

JANUARI: NIEUW ONLINE REGIONAAL ENERGIEPLATFORM DUURZAAM DRECHTSTEDEN

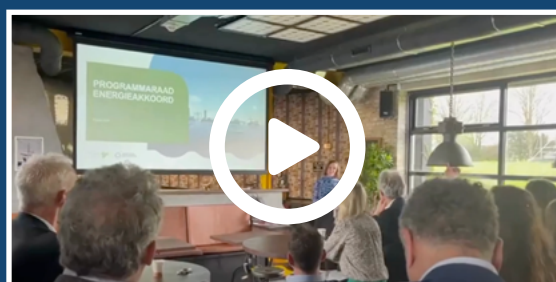
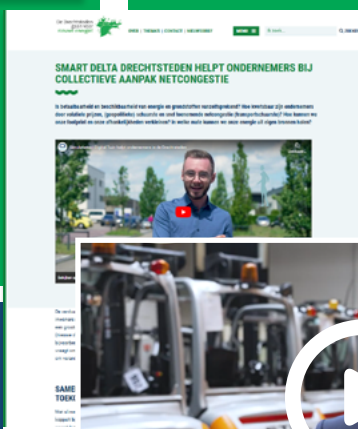
JUNI EN SEPTEMBER: ENERGIEKRANT

MAANDELIJKE NIEUWSBRIEF ENERGIETRANSITIE

BEKIJK DE VIDEO!

COMMUNICATIE NETCONGESTIE EN ENERGIESYSTEMEN

COMMUNICATIE WARMTETRANSITIE

ONDERSTEUNING LOBBY WARMTENET (SEP – DEC)

MESSAGEHOUSE

WARMTENET DRECHTSTEDEN

Nog voor 2050 willen we in Nederland helemaal van het aardgas af zijn. De samen Drechtsteden gemeenten, de waterschap Rijkswaterstaat, de gemeenten Drechtsteden en de provincie Zuid-Holland willen samen met bewoners en bedrijven werken aan duurzame oplossingen voor nu en later. Overeenkomstig hebben we de ambitie om zeker 60.000 woningen en gebouwen voor 2050 aan te sluiten op het warmtenet Drechtsteden. Met duurzame bronnen waar we mee terecht kunnen en waarmee we aan de transitie naar de Drechtsteden voldoen.

Samen hebben wij een duidelijke missie: een duurzaam en betaalbaar warmtenet in de Drechtsteden voor inwoners, ondernemers, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Staat de gemeente?

De gemeente Drechtsteden is een van de gemeenten die aan de transitie naar de Drechtsteden werkt. De gemeente Drechtsteden is een van de gemeenten die aan de transitie naar de Drechtsteden werkt. De gemeente Drechtsteden is een van de gemeenten die aan de transitie naar de Drechtsteden werkt.

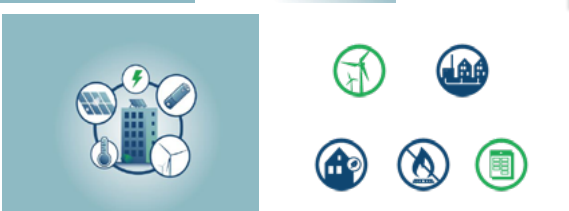
Wat nu?

De gemeente Drechtsteden is een van de gemeenten die aan de transitie naar de Drechtsteden werkt. De gemeente Drechtsteden is een van de gemeenten die aan de transitie naar de Drechtsteden werkt. De gemeente Drechtsteden is een van de gemeenten die aan de transitie naar de Drechtsteden werkt.

Staat de woningcorporatie?

De woningcorporatie Drechtsteden is een van de woningcorporaties die aan de transitie naar de Drechtsteden werkt. De woningcorporatie Drechtsteden is een van de woningcorporaties die aan de transitie naar de Drechtsteden werkt. De woningcorporatie Drechtsteden is een van de woningcorporaties die aan de transitie naar de Drechtsteden werkt.

VERDERE ONTWIKKELING HUISSTIJL

Het liefst zouden de Drechtsteden nog meer haast maken met het aansluiten van woningen op het warmtenet, maar de gemeenten trappen nog op de rem. Met een nieuw rapport in de achterkast voeren ze de druk op het Rijk op om met miljoenen euro's over de brug te komen voor de aanleg en om duidelijkheid te verschaffen over kosten voor huishoudens en bedrijven.

Fokert van der Krol Dordrecht

Over ongeveer tien jaar moeten er 60.000 huizen in de Drechtsteden zijn aangesloten op het warmtenet. Die zijn dan volledig van het aardgas af. Nu vinden er ruim tienduizend. Een deel van de huizen en woningeigenaren staan er nog wanouwend tegenover. De prijs van warmte is nog te hoog, gebouwd aan de gemeenten concurrentie is er niet (afsluiter-waarde HVC). In de regio zijn de enige aanbieder en landelijk zit er momenteel niet veel schot in de uitbreiding van warmtenetten.

Niet koud van krijgen De Zuid-Hollandse wethouder Jacqueline van Dongen (Algemeen belang, Zilverdrecht, foto boven) die zich samen met haar Dordrechtse collega, Tjerk de Jonge (Groen, Links) regionaal met het dossier her zijgheid, begint de zorgen en wil dat het kabinet 'goede voorbeelden creëert'. 'We willen inschikkelijk en redelijke tarieven bieden, zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn. Warmte huizen en groen rekening waar je het alom koud van krijgt. Op de lange termijn is duurzame warmte in huizen goed, zodat we niet afhankelijk zijn van ingewikkelde landen en geopolitieke verhoudingen. We willen door, maar wel op een goede manier.' Van Dongen en De Jonge zijn er van overtuigd dat het warmtenet de toekomst heeft. Niet alleen omdat het op termijn goedkoper is om te wonen op die wijze te verwarmen, ook omdat het nu al overvloedig lichtschijnt met het aansluiten bewoners massaal overschakelen op warmtenetten.

'Gemeenten die niet op het warmtenet kunnen, hebben er belang bij dat de andere gemeenten er juist wel optimaal gebruik van maken, zodat er ruimte blijft op het

Bouw van stadswarmtenet Drechtsteden in volle gang

Cherri in Noord-Holland ligt de aanleg van warmtenetten al, maar niet in de regio Drechtsteden, ook al is de regio Drechtsteden erin. De regio Drechtsteden is erin. De regio Drechtsteden is erin. De regio Drechtsteden is erin.

Wethouders Drechtsteden willen weten hoeveel kabinet bijdraagt aan aanleg

Hulp Rijk nodig voor warmtenet

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

60.000 De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

'Gemeenten die niet op het warmtenet kunnen, hebben er belang bij dat de andere gemeenten er juist wel optimaal gebruik van maken, zodat er ruimte blijft op het

en moede nog niet, maar we willen het warmtenet ter beschikking stellen aan onze inwoners. Het kan en het is zeer wettelijk voor de lange termijn. Voor het behoud van de aanleg van nieuwe huizen hebben we wel hulp van het Rijk nodig, want het gaat om vele miljoenen euro's.

Cirkelvormig

Het moet leiden tot één groot plan voor de Drechtsteden, met waar en wanneer wij het warmtenet kunnen aansluiten. De kosten van het warmtenet kunnen weliswaar van Dongen worden.

ENERGIE ACTUEEL

13 juni | 13:15 - 15:45 uur

MELD JE NU AAN!

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

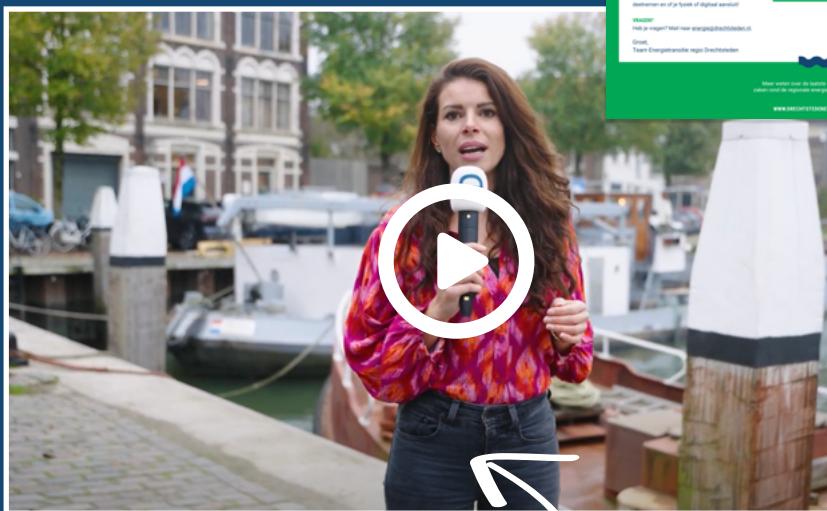
De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners. De aanleg van het warmtenet bij Sluisdrecht, een gebied met 60.000 inwoners.

OVERIGE COMMUNICATIE

BEKIJK DE VIDEO!

PUBLIC AFFAIRS

Wat willen we bereiken?

Het doel van Public Affairs is om de belangen van de regio richting provincie en Rijk te behartigen en daarbij medewerking en steun van het Rijk te verkrijgen voor maatschappelijke uitdagingen die zowel regionaal als nationaal van belang zijn. Door de ontwikkelagenda van de regio af te stemmen op de agenda van de Tweede Kamer, zorgen we voor een gerichte en effectieve lobby.

Onze kernopgaven

De lobby inzet is geconcentreerd op zes prioritaire thema's: Economie/Maritiem, Mobiliteit, Energie, Bouwen en Wonen, Brede Welvaart en PFAS/Chemours. Binnen deze thema's werken we actief aan beleidsbeïnvloeding, samenwerking met stakeholders en het verkrijgen van middelen en ondersteuning vanuit het Rijk.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 zijn diverse moties ingediend en zijn er position papers opgesteld voor thema's zoals Maritiem, Defensie, PFAS en bodemdaling. Daarnaast is een coördinator voor PFAS aangesteld, is het maritieme programma 'Werf van de Toekomst' ontwikkeld en zijn extra middelen gegenereerd voor energie en mobiliteit.

Verder zijn er 11 werkbezoeken georganiseerd voor Tweede Kamerleden en bewindslieden, naast evenementen zoals de City Safari Den Haag, de strategenbijeenkomst rond Prinsjesdag en de succesvolle Nieuwspoort bijeenkomst waar vijf Kamerleden met ons in gesprek gingen over de uitdagingen van de regio. Ook is er gestart met een business intelligence-systeem om beter in te spelen op de agenda van de Tweede Kamer, wat heeft geresulteerd in een wekelijks rapport.

Op het gebied van de maritieme lobby is een regiegroep opgericht en is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Gorinchem. Daarnaast is actief input geleverd in de bestuurlijke overleggen binnen de Drechtsteden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Vanuit Public Affairs worden ontwikkelingen op de zes lobbylijnen geagendeerd, zijn de verantwoordelijkheden op die lobbylijnen onderverdeeld en wordt actief bijgedragen aan de opvolging ervan. Dit ondersteunt niet alleen de lobby richting provincie en Rijk, maar draagt ook bij aan de verdere programmaontwikkeling binnen Smart Delta Drechtsteden. Er vindt op regelmatige basis overleg plaats met

programmamanagers en portefeuillehouders over de acties en aanvliegroute van de lobby.

Door een gestructureerde aanpak en inhoudelijke afstemming van de lobbypunten wordt inzichtelijk waar de verschillende programma's van Smart Delta Drechtsteden elkaar raken en waar synergie mogelijk is. Dit zorgt ervoor dat de regio met een eenduidige en krachtige boodschap optreedt richting provincie en het Rijk.

Samenhang met andere opgaven

De zes lobbylijnen zijn direct verbonden met andere opgaven binnen de regio. De onderwerpen Mobiliteit, Energie en Bouwen en Wonen zijn bijvoorbeeld essentieel voor economische groei en leefbaarheid. Brede Welvaart en PFAS/Chemours spelen een belangrijke rol in het verbeteren van de regionale milieukwaliteit en volksgezondheid. De maritieme sector is belangrijk voor de regionale economie en positionering van de regio en vraagt om sterke samenwerking met overheden en bedrijven.

Communicatie

Om de lobby effectief te ondersteunen, is communicatie een essentieel onderdeel van de strategie. In 2024 is gestart met het ambassadeursjournaal om de beleidsmakers en onze in- en externe stakeholders maandelijks te informeren over belangrijke ontwikkelingen op het gebied van public affairs. Het journaal wordt gedeeld via de Smart Delta website, nieuwsbrief en LinkedIn. Deze kanalen worden ook ingezet om te communiceren over werkbezoeken en bijeenkomsten. De eerste aflevering van het journaal is meegenomen in deze jaarverantwoording.

In 2024 zijn we ook gestart met een gestructureerde actieve persbenadering. Dit heeft geleid tot een aantal publicaties in landelijke dag- en vakbladen die de positionering van de regio met haar kansen en uitdagingen versterken. Aan deze positionering is ook gewerkt door de organisatie van bijeenkomsten, gerichte communicatiecampagnes en ondersteunende middelen zoals position papers en banners

RESULTATEN EN SUCCESSEN PUBLIC AFFAIRS

24 OKTOBER
2024 -
NIEUWPOORT
DEN HAAG

4 MAART 2024
- WERKBEZOEK
KAMERLID D66
MPANZU BAMENGA

BEKIJK DE VIDEO!

29 MAART 2024 - WERKBEZOEK KAMERLID VOLT
MARIEKE KOEKKOEK

SMART DELTA
AMBASSADEURSJOURNAAL

25 JANUARI - WERKBEZOEK ZIJNE
MAJESTEIT KONING WILLEM-
ALEXANDER EN MINISTER MICKY
ADRIAANSSENS ECONOMISCHE
ZAKEN
EN KLIMAAT AAN HOLLAND
SHIPYARDS GROUP EN KOEDOOD
MARINE GROUP

STRATEGENBIJEENKOMST
PRINSJESDAG 2024

COMMUNICATIE EN EVENTS

Wat willen we bereiken?

De regio Drechtsteden positioneren als een aantrekkelijk gebied om te wonen, werken, leven, studeren en ondernemen en als een regio die zich maximaal inzet voor brede welvaart.

Onze kernopgaven

We zetten ons in om het merk Smart Delta Drechtsteden verder te laden en de visuele stijl consistent te bewaken en beheren. Dit gaat hand in hand met het bepalen en realiseren van de communicatieambities per opgave, zodat iedere ontwikkeling binnen de regio helder en eenduidig wordt gecommuniceerd.

Daarnaast ondersteunen we Public Affairs bij de lobby richting de provincie en het Rijk, met als doel de kansen voor versterking van de regio Drechtsteden te vergroten. Dit doen we onder andere door een strategische inzet van media en communicatie, waarbij de social mediastrategie en bredere mediastrategie direct bijdragen aan de realisatie van de Public Affairs doelen.

De doorontwikkeling van communicatiemiddelen speelt hierin een belangrijke rol. We werken continu aan verbeteringen op het gebied van de website, nieuwsbrief en social media, zodat de regio optimaal zichtbaar en herkenbaar blijft. Daarbij verbinden we de regionale corporate communicatie met de lokale en gemeentelijke communicatie, waardoor de boodschap op alle niveaus consistent en effectief wordt uitgedragen.

Tot slot organiseren we verbindende events die bijdragen aan de regionale samenwerking en zorgen we voor de bijbehorende communicatie om de impact van deze bijeenkomsten te versterken.

Wat hebben we bereikt?

We hebben de positionering van Smart Delta Drechtsteden als belangrijke maritieme regio verder versterkt door middel van diverse bijeenkomsten en publicaties in de vakpers. Dit draagt bij aan de zichtbaarheid van de regio en benadrukt de economische en strategische betekenis van de maritieme sector.

Daarnaast heeft de regio zich met een triple helix-aanpak gepresenteerd op de Nationale Carrièrebeurs in de RAI, waarbij de communicatie zich richtte op het positioneren van de regio Drechtsteden als een aantrekkelijke regio om in te werken. Dit event gaf een breed en jong publiek inzicht in de carrièremogelijkheden binnen de regio en versterkte het werkgeversimago van Smart Delta Drechtsteden.

Een ander belangrijk moment in de communicatie was de bekendmaking van het sluiten van de Regio Deal 5e tranche, waarbij helder is gecommuniceerd hoe deze deal bijdraagt aan de groei en versterking van de regio.

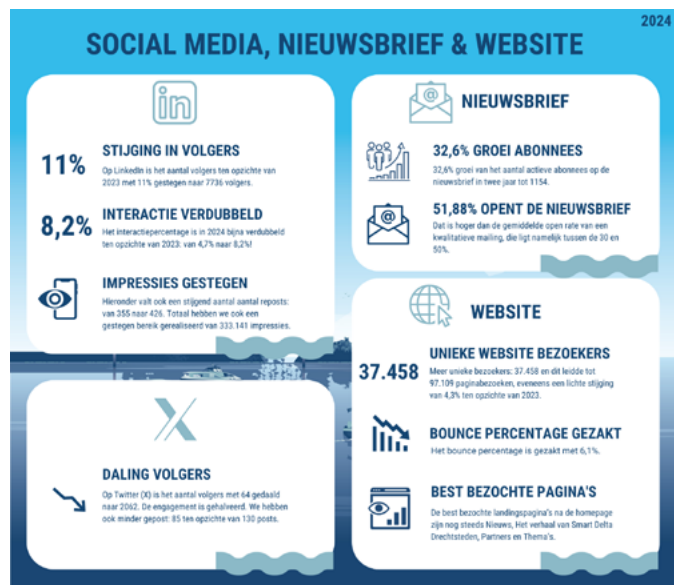
Op het gebied van lobby en public affairs hebben we waardevolle ondersteuning geboden door verschillende communicatie uitingen en evenementen te organiseren. Tijdens de start van de Tour de France Femmes in Dordrecht hebben we bijvoorbeeld een evenement georganiseerd voor belangrijke regionale en nationale stakeholders. Hiervoor is een speciale projectenkaart ontwikkeld met een totaaloverzicht van lopende en geplande projecten binnen de Groeiagenda en Regio Deals. Daarnaast hebben we op banners onze lobbylijnen vertaald naar kernboodschappen, zodat onze gasten in één oogopslag inzicht kregen in de strategische prioriteiten van de regio. Een ander belangrijk initiatief was de organisatie van een netwerksymposium in Nieuwspoort, waarvoor verschillende communicatiemiddelen zijn ontwikkeld. Dit event heeft concreet bijgedragen aan de zichtbaarheid van de regio in de landelijke media, met de publicatie van meerdere artikelen in zowel regionale als nationale nieuwsbronnen. Daarnaast heeft het symposium geleid tot werkbezoeken van Kamerleden aan de Drechtsteden, waarmee de betrokkenheid van de landelijke politiek verder is vergroot.

Naast de specifieke communicatieactiviteiten voor Public Affairs en de regionale opgaven hebben we meerdere bijeenkomsten georganiseerd om kennisdeling en samenwerking binnen de regio te bevorderen. Zo zijn er een collegeontmoeting en twee raadsoplopen georganiseerd, waarbij gemeentebestuurders met elkaar in gesprek gingen over actuele ontwikkelingen en beleidskeuzes. Daarnaast hebben we een grootschalige triple helix regiobijeenkomst op 13 juni gefaciliteerd, die goed werd bezocht en waarbij vertegenwoordigers uit overheid, bedrijfsleven en onderwijs samenwerkten aan de verdere ontwikkeling van de regio.

Ook via social media en nieuwsberichten hebben we actief gecommuniceerd over werkbezoeken van Kamerleden en gedeputeerden, waardoor de lobby inspanningen nog beter zichtbaar zijn geworden. Ter ondersteuning van deze inspanningen zijn diverse position papers, factsheets en thematische kaarten, zoals een innovatiekaart en een bereikbaarheidskaart, ontwikkeld. Deze middelen bieden inhoudelijke onderbouwing voor de lobbylijnen en versterken de

strategische communicatie richting beleidsmakers en andere stakeholders.

De resultaten van onze online inspanningen in 2024

Ook hebben we in 2024 zeven edities van de Smart Delta Donderdagen georganiseerd, een belangrijk platform voor bestuurders om kennis en inzichten te delen en gezamenlijk richting te geven aan de strategie en uitvoering van regionale ambities.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We adviseren proactief onze opdrachtgevers en zetten deze adviezen waar nodig om in concrete communicatieacties en evenementen. Met een integrale blik brengen we ontwikkelingen van buiten naar binnen door sociale media en andere relevante platforms te monitoren op thema's die aansluiten bij de Groeiagenda en Public Affairs. Op basis hiervan informeren we onze interne stakeholders en zorgen we voor scherpe, actuele communicatie.

Door continu nieuwswaardige ontwikkelingen, zowel intern als extern, te analyseren en te vertalen naar gerichte communicatieboodschappen en aantrekkelijke content, versterken we de positionering van Smart Delta Drechtsteden. We evalueren het bereik en de waardering van onze activiteiten en passen onze strategie aan waar nodig. Om de communicatie inspanningen optimaal te laten aansluiten bij de organisatieambities, zijn we gestart met Focus op Communicatie, waardoor we onze acties beter prioriteren en structureren. Dit heeft geresulteerd in een actuele content- en

eventkalender die input levert voor onze eigen kanalen en zorgt voor een haalbare planning.

Daarnaast hebben we in samenwerking met een ervaren PR-manager uit de regio de banden met landelijke pers en maritieme vakbladen versterkt, waardoor de zichtbaarheid van de regio in vakmedia en nationale pers is toegenomen. We zijn in gesprek gegaan met vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en onderwijs, om beter in te spelen op hun wensen en voorwaarden voor een constructieve samenwerking. Daarbij zetten we onze eigen communicatiemiddelen en eventstrategie in om deze samenwerkingen optimaal te ondersteunen.

Om de interne betrokkenheid te vergroten, maken we gebruik van SID, wonen we interne bijeenkomsten bij of organiseren we deze zelf om collega's te informeren en hen als ambassadeurs van Smart Delta Drechtsteden te betrekken. We ontwikkelen draaiboeken en communicatieplannen en faciliteren brainstormsessies om creatieve concepten te bedenken voor onze communicatie- en eventacties. Indien nodig verzorgen we de aanbesteding bij externe partijen.

Verder stemmen we onze communicatieactiviteiten nauw af met het team Recruitment, dat onder de vlag van Smart Delta Drechtsteden opereert, zodat alle uitingen en campagnes op elkaar aansluiten. Tot slot hebben we een belangrijke redactionele en vormgevingsbijdrage geleverd aan de planning- en control cyclus, met een tijdige oplevering van zowel het uitvoeringsprogramma als de jaarverantwoording.

RESULTATEN EN SUCCESSEN CORPORATE COMMUNICATIE 2024

POSITIONERING ALS BELANGRIJKE MARITIEME REGIO VIA VERSCHILLENDE BIJENKOMSTEN EN PUBLICATIES

TRIPLE HELIX DEELNAME AAN DE NATIONALE CARRIÈREBEURS IN DE RAI

Bedrijven, overheid en onderwijs uit Drechtsteden voor het eerst samen op Nationale Carrièrebeurs
Amsterdam, 10 mei 2024

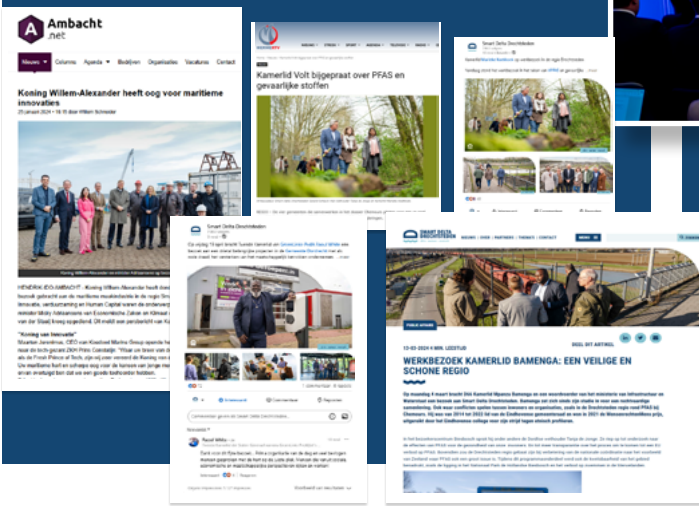
Onder de vlag van 'Smart Delta Drechtsteden' presenteren vijf bedrijven, zeventien gemeenten, drie regionale universiteiten en Dordrecht Academie zich gezamenlijk op de Nationale Carrièrebeurs, die vandaag van start gaat in de RAI Amsterdam. "Streek dat we met deze partijen de handen ineen slaan en onszelf als regio op de kaart zetten."

In de afgelopen twee jaar werd al met een aantal gemeenten en onderwijsinstellingen aan de Carrièrebeurs meegedelen, maar dit is de eerste keer voor een gezamenlijke stand met bedrijven en onderwijs. Carlo Post, gemeenteraadslid van Dordrecht, licht nog een reden aan voor deze samenwerking: "Doe er maar wat mee en laat zien dat we een regio zijn, een samenwerkende regio, ook om het talent te werven waar we nog meer behoefte aan hebben. Doordat we ons als gezamenlijke regio presenteren laten we zien dat we goed samenwerken. Daarvoor werken we in de toekomst samen met de andere regio's in de regio, ook voor talent. De regio's zijn weliswaar anders, maar de regio's zijn wel samenwerkend."

EEN COLLEGEONTMOETING EN TWEE RAADSOPLOPEN

COMMUNICATIE EN PERSBERICHTEN OVER DE WERKBEZOeken IN DE REGIO

ORGANISATIE VAN EEN NETWERKSYMPOSIUM IN NIEUWSPOR. HEEFT GELEID TOT EEN AANTAL ARTIKELN IN REGIONALE EN LANDELIJKE MEDIA EN KAMERLEDEN OP WERKBEZOEK

COMMUNICATIEMIDDELEN ALS POSITION PAPERS, FACTSHEETS EN EEN INNOVATIE- EN BEREIKBAARHEIDSKAART DIE ONZE LOBBYLIJNEN ONDERBOUWEN

BEKIJK DE VIDEO!

EEN GOED BEZOCHTE TRIPLE HELIX REGIOBIJEENKOMST OP 13 JUNI

DE RESULTATEN VAN ONZE ONLINE INSPANNINGEN IN 2024

EVENT TIJDENS DE START VAN DE TOUR DE FRANCE FEMMES IN DORDRECHT MET BELANGRIJKE STAKEHOLDERS UIT DE REGIO EN DAARBUITEN

PARTNERS AAN HET WOORD, SUCCESSEN VAN 2024

REGIO DEAL(S)

Wat willen we bereiken?

We zetten ons actief in voor het verbeteren van de brede welvaart in de regio Drechtsteden-Gorinchem door het uitvoeren en monitoren van projecten die onderdeel zijn van de Regio Deals 3e en 5e tranche (Regio Deal I en II). Deze projecten richten zich op economische groei, sociale inclusie en duurzaamheid, met als doel de regio veerkrachtiger en toekomstbestendiger te maken.

Door de uitvoering van Regio Deal I en II versterken we bestaande initiatieven en breiden we activiteiten uit die direct bijdragen aan de brede welvaart. Dit doen we door samen te werken met overheden, ondernemers en kennisinstellingen, zodat projecten optimaal aansluiten bij de regionale ambities en impact genereren op het gebied van werkgelegenheid, innovatie en leefbaarheid.

Tegelijkertijd zorgen we voor een zorgvuldige monitoring van de voortgang van de Regio Deals. Door middel van gerichte analyses en rapportages bewaken we de effectiviteit van de projecten en sturen we bij waar nodig, zodat we de beoogde doelen behalen en de regio zich blijft ontwikkelen op een manier die economisch en sociaal duurzaam is.

Wat hebben we bereikt?

In 2024 hebben we de resultaten van de Regio Deal I gemonitord en de jaarverantwoording aangeboden aan het Rijk. Van de 20 projecten die binnen deze deal vallen, zijn inmiddels acht afgerond, tegelijkertijd worden er zes projecten naar verwachting in 2025 afgerond. Voor vijf projecten wordt verlenging van de looptijd aangevraagd en één project is stopgezet.

Daarnaast heeft het Rijk 25 miljoen euro toegekend aan de regio Drechtsteden-Gorinchem op basis van de ingediende propositie voor de 5e tranche Regio Deals (Regio Deal II). In samenwerking met ruim 70 partners en de Rijksoverheid hebben we deze tweede deal gesloten en de afspraken vastgelegd in een convenant.

Dankzij de bijdragen van het Rijk in twee Regio Deals wordt, samen met onze partners, ruim 100 miljoen euro geïnvesteerd in de brede welvaart van de regio Drechtsteden-Gorinchem, waarmee we concrete stappen zetten richting een duurzame en toekomstbestendige regio.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Regio Deal I

Het is inmiddels vier jaar geleden dat de eerste Regio Deal is gesloten tussen de Drechtsteden-Gorinchem, provincie

Zuid-Holland en het Rijk die gezamenlijk ruim 45 miljoen euro investeren in versterking van de brede welvaart via drie pijlers: Human Capital, Toegepaste Innovatie en Dynamische Oevers. De afgelopen jaren is door alle gemeenten, samen met provincie en Rijk, voortvarend gewerkt aan de uitvoering van alle 20 projecten van deze Regio Deal. Over het algemeen loopt de uitvoering van projecten volgens planning. Voor vijf projecten (allen gerelateerd aan gebiedsontwikkeling binnen de drie pijlers) zal een verlenging van de uitvoeringstermijn worden aangevraagd in 2025. Deze verlenging is in 2024 al besproken met het Rijk. De pilot Innovatief Personenvervoer over Water kan door omstandigheden voor een deel niet worden uitgevoerd. De vrijgekomen middelen zijn door de Triple Helix Stuurgroep toegewezen aan het project Transferium Kinderdijk.

Er is inmiddels een goede werkwijze ontstaan om de voortgang van de projecten en de effecten op de brede welvaart te monitoren. Daarnaast monitoren we ieder jaar een aantal indicatoren brede welvaart die zijn gekoppeld aan de pijlers. Aanvullend op deze cijfers, die veelal worden bijgehouden door het CBS, hebben we in 2024 een tweede meting gedaan waarbij, naast de indicatoren brede welvaart, ook een bewoners enquête is uitgezet (met name voor de pijler Dynamische Oevers) en stakeholdergesprekken zijn gevoerd (met name voor de pijlers Toegepaste Innovatie en Human Capital). Het blijkt wel dat het lastig is om de directe invloed van de Regio Deals op brede welvaart getalsmatig te meten. Vanuit de gesprekken over de projecten zien we echter dat de interventies resultaat hebben en mooie projecten zijn afgerond, zoals de Noordkade in Hendrik-Ido-Ambacht die in maart 2023 feestelijk werd geopend. En de verplaatsing Peute van Dordrecht naar Alblasterdam, waarmee veel vrachtverkeer van de N3 en A15 is gehaald. We constateren ook dat de samenwerking met partners in de regio is versterkt door deze werkwijze.

De meeste deelnemers aan de gesprekken zien de Regio Deal als versneller. Sommige projecten (zoals i_lab en innovatie initiatieven) zouden waarschijnlijk niet gestart zijn zonder de Regio Deal. Voor deze projecten heeft de Regio Deal een 'aan'-effect gehad. De Regio Deal heeft eraan bijgedragen dat partijen elkaar makkelijker kunnen vinden en gebruik maken van elkaars kennis en expertise. Bovendien heeft het bijgedragen aan de samenwerking tussen bedrijven, onderwijs, maatschappelijke partijen, Gorinchem en de Drechtsteden. Het stimuleren van de samenwerking heeft geresulteerd in een boost van vernieuwing.

Ook heeft de Regio Deal bijgedragen aan meer focus, omdat het aanleiding is geweest om na te gaan waar we als regio en waar we als Nederland goed in zijn, en aan de zichtbaarheid

van de regio en de mate waarin de regio invloed kan uitoefenen. Een grotere zichtbaarheid helpt om gehoord te worden, trekt belangstellenden aan en creëert nieuwe kansen (op financiering) ook buiten de Regio Deal om. Ieder jaar leveren we vóór 15 juli een jaarverantwoording aan bij het Rijk. Deze rapportage wordt voorafgaand hieraan achtereenvolgens besproken in de Triple Helix Stuurgroep en het bestuurlijk Rijk Regio overleg. Omdat we hier in triple helix verband werken is de verantwoordingslijn afwijkend van de verantwoording over de voortgang van de Groeiagenda.

Regio Deal II

De positieve impuls die uitgaat van de financiële bijdrage op projecten in Regio Deal I smaakte naar meer. De wens om nog een keer te gaan voor een bijdrage uit Regio Deals werd daarom breed gedeeld. In oktober 2023 hebben we een propositie ingediend voor een nieuwe Regio Deal en februari 2024 hebben we bericht ontvangen dat het Rijk 25 miljoen heeft gereserveerd om tot een tweede deal te komen met de regio Drechtsteden-Gorinchem.

Er was een strakke planning vanuit het Rijk om van propositie naar een convenant te komen. We waren één van de eerste regio's die dit voor elkaar had. Bij het Rijk valt onze regio regelmatig in positieve zin op door deze Regio Deals. We worden bijvoorbeeld vaak gevraagd door het ministerie om onze ervaringen ook met andere regio's te delen. Naast het opstellen van het convenant is er ook een subsidieregeling gemaakt omdat er veel niet-overheidspartners deelnemen aan deze deal. Ook is een plan van aanpak ontwikkeld voor een nieuwe manier van monitoren waarbij onderlinge samenwerking en leren centraal staat om zo beter te kunnen sturen op de gewenste resultaten voor de brede welvaart.

Met de circa 70 partners van deze Regio Deal is op 25 september gevierd dat het convenant door het Rijk is ondertekend met een symbolische aftrap op de middenstip bij FC Dordrecht, één van de partners in deze deal.

Samenhang met andere opgaven

De Regio Deals richten zich bewust op de brede welvaartsindicatoren die het meest prangend zijn voor onze inwoners: bestaanszekerheid, gezondheid, de kwaliteit van de leefomgeving en een innovatieve, toekomstbestendige economie. Regio Deals zijn een belangrijk vliegwiel om op die indicatoren meer impact te maken. Vanuit een aanpak die bestaat uit drie pijlers realiseren we een verbetering op elk van deze brede welvaartsindicatoren.

1. De bestaanszekerheid en kanselijkheid van onze inwoners.
2. Gezonde en verbonden oevers én inwoners.
3. Toegepaste innovatie voor een duurzame delta.

De pijlers staan niet op zichzelf. Ze staan in verbinding met elkaar én versterken elkaar. Er is vanuit de Regio Deals een duidelijke link met de regionale programma's op het gebied van Economie en Arbeidsmarkt, Mobiliteit en Bereikbaarheid (met name fietsinfrastructuur) en Ruimtelijke Ordening. Vanwege de vele dwarsverbanden is voor deze Regio Deal een extra nadruk gelegd op het verbeteren van de samenwerking. Hiervoor is in 2024 de basis gelegd door de eerste stappen te zetten voor het monitoringsprogramma, waarin leren en samenwerken een belangrijk onderwerp zijn.

Externe betrekkingen en lobby

In mei hebben we de dealmakers vanuit het Rijk (ministeries VRO/BZK, IenW, VWS, EZ en OCW) uitgenodigd om nader kennis te maken met de regio en de projecten. We delen daarnaast kennis en ervaringen met andere regio's, zoals De Zuid-Hollandse Delta, De Waterweggemeenten en West-Brabant. Vanuit het ministerie VRO worden we regelmatig gevraagd om onze kennis en ervaring te delen. Ook vanuit de Tweede Kamer is er belangstelling voor onze Regio Deals en wordt er op diverse onderwerpen ingezet op bezoeken van Kamerleden, SG's/ DG's en ministers.

Communicatie

Het ontvangen van een tweede Regio Deal was een succes wat we met ons gehele netwerk wilden delen. Via de kanalen van Smart Delta Drechtsteden hebben we hier uitgebreid aandacht aan besteed: van social berichten tot onze nieuwsbrief. Dat geldt ook voor de symbolische aftrap met de partners. In de aanloop naar het feestelijke moment ondersteunde communicatie en events met de uitnodigingen, organisatie en de creatieve vertaling van de tekenplaat. Ook nodigden we de pers uit en we verstuurden een persbericht. De gehele gebeurtenis legde communicatie vast op video, zodat ons netwerk dit moment met ons na kon beleven. Omdat de Regio Deal ook van de partners is, is voor hen een uitgebreide communicatietoolkit ontwikkeld, om het binnenhalen van de deal nog meer bekendheid te geven. De nieuwe Regio Deal kreeg een plek op de website met daarop alle informatie gebundeld over de pijlers én een omschrijving van alle projecten.

We willen continu laten zien wat de Regio Deal voor uitwerking heeft op de regio en haar inwoners. Daarom lichtten we gedurende het jaar projecten van zowel Regio Deal I als II uit. We schreven artikelen en deelden nieuws via de online kanalen van Smart Delta Drechtsteden, inclusief de maandelijkse nieuwsbrief en de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem nieuwsbrief die elk kwartaal verschijnt.

Ook leverden we artikelen aan over de vorderingen van de huidige Regio Deal projecten voor de landelijke nieuwsbrief Regio Deal die het ministerie verspreidt.

2024 VOORTGANG, RESULTATEN EN SUCCESSEN REGIO DEALS

UPDATES PROJECTEN EN VOORTGANG REGIO DEAL I EN II

This section contains a collage of updates and progress reports for Regio Deal I and II. It includes various project names, dates, and brief descriptions of the work being done. Key elements include:

- Smart Delta Drechtsteden** updates on various projects.
- Project progress reports with dates like "15-04-2024" and "10-04-2024".
- Images of project sites and maps.
- Text snippets providing details about project goals and current status.

This is a screenshot of a website titled "SLIM SAMEN VOORUIT! REGIO DEAL DRECHTSTEDEN-GORINCHEM II". The website features a header with the Smart Delta Drechtsteden logo and navigation links. The main content area includes a large image of a cityscape and text describing the project's goals and progress. A sidebar on the right lists "3 THEMAS" (3 themes).

VERSLAG BIJENKOMSTEN EN WERKBEZOEKEN REGIO DEAL I EN II

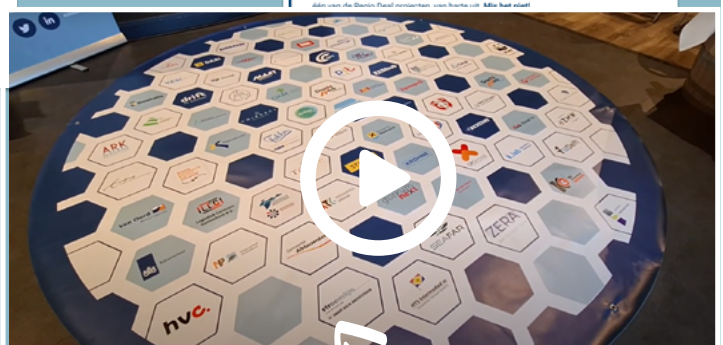
ONDERSTEUNING FEESTELIJKE ONDERTEKENING REGIO DEAL II

This section features a collage of images and text related to the symbolic signing of Regio Deal II. It includes:

- A collage of logos from various supporting organizations, including DAB, YES, Bokara, drift, MAAT, ARK, hvc, ZERA, and others.
- Text about the symbolic signing event, mentioning the date "22 februari 2024" and the location "Lokatie: de Houtdijk, Straatweg 1, 3211 CH Dordrecht".
- A map of the region showing the locations of the participating organizations.

This section features a collage of images and text related to the symbolic signing of Regio Deal II. It includes:

- A collage of logos from various supporting organizations, including DAB, YES, Bokara, drift, MAAT, ARK, hvc, ZERA, and others.
- Text about the symbolic signing event, mentioning the date "22 februari 2024" and the location "Lokatie: de Houtdijk, Straatweg 1, 3211 CH Dordrecht".
- A map of the region showing the locations of the participating organizations.

BEKIJK DE VIDEO!

FINANCIËLE VERANTWOORDING

Smart Delta Drechtsteden	Begroot 2024	Besteed	Ruimte
Programmamanagement	299.050	431.519	-132.469
Materiële lasten	20.850	105.295	-84.445
Personele lasten	278.200	326.225	-48.025
Corporate Communicatie	169.070	397.234	-228.164
Materiële lasten	29.970	0	29.970
Personele lasten	139.100	397.234	-258.134
Overige communicatie PA	30.930	7.585	23.345
Materiële lasten	30.930	7.585	23.345
Evenementen en bijeenkomsten	255.000	225.576	29.424
Materiële lasten	94.500	54.323	40.177
Personele lasten	160.500	171.253	-10.753
Public Affairs, lobby en strategie	555.000	338.065	216.935
Materiële lasten	132.350	100.661	31.689
Personele lasten	422.650	237.404	185.246
Bouwen en Ruimtelijke Ontwikkeling	425.000	304.323	120.677
Materiële lasten	104.000	87.303	16.697
Personele lasten	321.000	217.020	103.980
Wonen en Volkshuisvesting	425.000	323.341	101.659
Materiële lasten	104.000	72.242	31.758
Personele lasten	321.000	250.599	70.401
Werken en Economie	1.650.000	1.671.529	-21.529
Materiële lasten	1.232.700	1.101.880	130.820
Personele lasten	417.300	569.649	-152.349
Bereikbaarheid en Mobiliteit	520.000	427.772	92.228
Materiële lasten	338.100	223.582	114.518
Personele lasten	181.900	204.190	-22.290
Energietransitie	580.000	575.913	4.087
Materiële lasten	28.950	893	28.057
Personele lasten	551.050	575.020	-23.970
Regio Deal(s)	90.950	100.378	-9.428
Materiële lasten	0	29.315	-29.315
Personele lasten	90.950	71.063	19.887
Verdienopgave 2024 (niet gerealiseerd)		- 250.000	- 250.000
Totaal	5.000.000*	5.053.235	- 53.235

FINANCIËLE VERANTWOORDING

In 2024 was het in het uitvoeringsprogramma vastgestelde budget € 4.752.935; dit is via inwonerbijdrage vanuit de zeven Drechtsteden-gemeenten opgehaald, met de volgende bijdragen:

Alblasserdam	€ 308.171
Dordrecht	€ 1.834.746
Hardinxveld-Giessendam	€ 283.990
Hendrik – Ido – Ambacht	€ 485.766
Papendrecht	€ 494.127
Sliedrecht	€ 397.306
Zwijndrecht	€ 687.142

De materiële en personele kosten van het programma bedroegen totaal € 4.803.235. Dit betekent een totaal tekort op de exploitatie van € 50.300.

De grote overschrijdingen zijn op de posten: algemeen programmamanagement en communicatie. De overschrijding op communicatie is o.a. veroorzaakt door het niet doorbelasten van de inzet en gemaakte kosten van communicatie op de programma's. Bij bijna alle programma's is hierdoor een onderschrijding het resultaat. Er is erkend dat dit verbetering behoeft en er wordt reeds aan gewerkt. Naast dat er voor 2025 is bezuinigd op communicatiecapaciteit wordt ook gewerkt aan een juiste doorbelasting van kosten. De overschrijding op het programmamanagement wordt veroorzaakt door verschillende wisselingen in het management dit heeft gezorgd voor extra (wervings) kosten.

Het tekort van 2023 van € 140.000 is niet in deze jaarrekening opgenomen. De verwachting voor 2024 was dat dit lopende het jaar kon worden opgevangen, dat is niet gerealiseerd. Dit bedrag wordt als taakstelling voor 2025 opgenomen. Het tekort van € 50.300 over 2024 wordt verrekend bij de betrokken gemeenten, conform de samenwerkingsovereenkomst en verdeelsleutel.

*Dit is het totaalbedrag uit de begroting 2024 nl. inwonerbijdrage van € 4.752.935 inclusief een verdienopgave uit de begroting 2024 van € 250.000 euro.

2025

UITVOERINGSPROGRAMMA VAN DE ZEVEN DRECHTSTEDEN- GEMEENTEN

 **SMART DELTA
DRECHTSTEDEN**

slim · samen · vooruit

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	3
Programma Bouwen en RO	5
Programma Wonen en Volkshuisvesting	7
Programma Werken en Economie	9
Programma Bereikbaarheid en Mobiliteit	13
Programma Energietransitie	16
Regio Deals I en II	18
Public Affairs en Strategie	20
Communicatie en Events	22
Begroting	24

INLEIDING

Dit is het uitvoeringsprogramma 2025, aansluitend bij de vernieuwde Groeiagenda van Smart Delta Drechtsteden. Deze Groeiagenda 2030 vormt de leidraad voor de strategische ruimtelijke en economische ontwikkeling van onze regio. De actualisatie na de verkiezingen van 2022 heeft de koers aangescherpt en dient nu als fundament voor een versterkte samenwerking tussen overheden, onderwijsinstellingen en ondernemers. Met dit uitvoeringsprogramma geven wij als overheidspartners verder invulling aan die gezamenlijke Smart Delta agenda.

Onze regio staat voor aanzienlijke maatschappelijke uitdagingen, van duurzame economische groei en bereikbaarheid tot innovatie en onderwijs. Wij zijn ervan overtuigd dat deze vraagstukken alleen succesvol kunnen worden aangepakt door intensieve samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid. Dit uitvoeringsprogramma weerspiegelt dan ook de gezamenlijke inzet van iedere deelnemende partij om deze ambities te realiseren. Alle betrokken partners dragen hun eigen expertise en kracht bij, waarbij allianties en coalities gevormd worden die flexibel inspelen op de thema's die op dat moment prioriteit hebben. Een mooi voorbeeld vormen de succesvolle innovatietafels van Werkgevers Drechtsteden.

Binnen deze samenwerking vervullen de gemeenten een sturende rol. Zij zorgen voor de inhoudelijke richting en bewaken de budgettaire kaders, zodat middelen en strategieën optimaal op elkaar zijn afgestemd. Zo werken we samen aan een toekomstbestendige regio, waarin alle partners bijdragen aan het versterken van het economisch klimaat en het creëren van kansen voor inwoners en ondernemers.

Met het uitvoeringsprogramma 2025 zetten we samen een volgende stap naar een regio waarin goede samenwerking en gedeelde verantwoordelijkheid ons in staat stellen om gezamenlijk vooruitgang te boeken en een sterke basis te leggen voor de komende jaren.

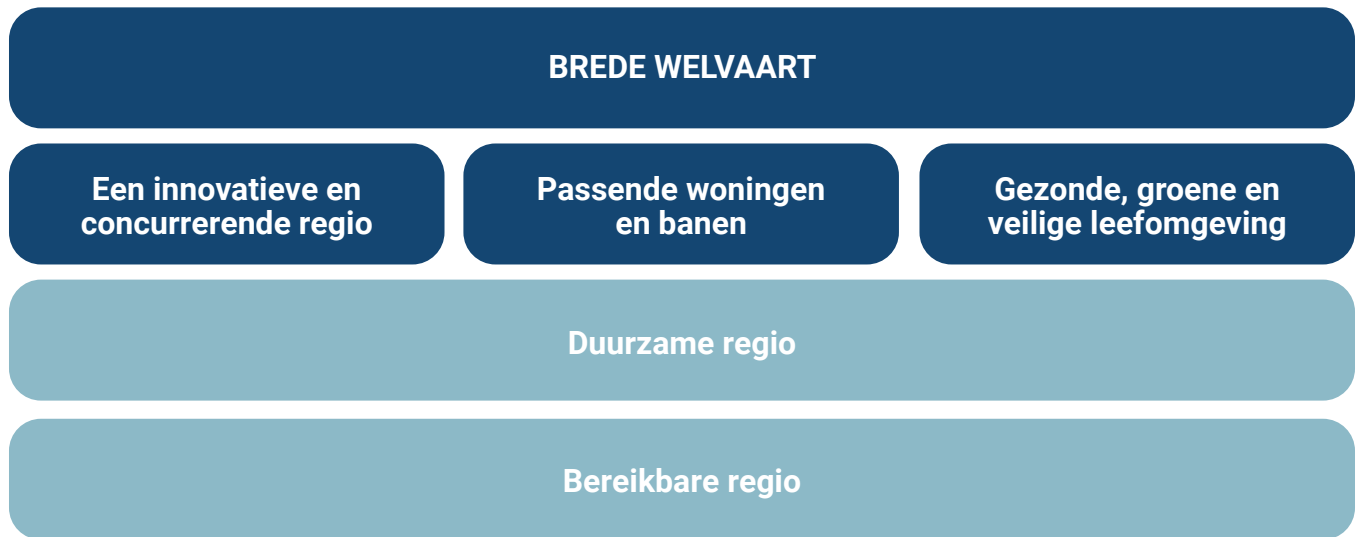
Het jaar 2025 staat ook in het teken van het versterken van de regionale samenwerking. De zeven colleges van de Drechtsteden hebben ingestemd met de adviezen uit het rapport 'Doorontwikkeling Samenwerking Drechtsteden' van het bureau Common Eye. Eén van de adviezen gaat over het opnieuw contracteren van de gemeenten op de gezamenlijke ambitie en de bijhorende activiteiten. Parallel hieraan start het ontwikkelen van het groeiperspectief als vervolg op de Groeiagenda. Het contracteringsproces zal begin 2025 de ruimte bieden aan gemeenten om te kiezen aan welke ambitie ze zich willen verbinden. Dit proces leidt uiteindelijk naar een nieuwe uitvoeringsagenda voor 2026 (en verder). De impact hiervan op de uitvoeringsagenda 2025 zal dan worden bepaald.

Dit uitvoeringsprogramma bouwt voort op de lopende uitvoering in het afgelopen jaar van de vernieuwde Groeiagenda. We werken vanuit een integrale aanpak aan brede welvaart en we verbinden en ontkokeren beleid in integrale thema's:

- Innovatieve en concurrerende topregio in Nederland en Europa
- Passende woningen en banen
- Gezonde, groene en veilige leefomgeving.

Bij het maken van keuzes vormen onze prioriteiten duurzaamheid en bereikbaarheid de basis.

Ambities

Lokale uitvoering van regionale ambities

Wat u in dit document kunt lezen is wat we meervoudig lokaal doen en wat iedere gemeente zelf doet. En juist die lokale inzet is cruciaal voor de uitvoering. Met die inzet worden huizen en arbeidsplaatsen gerealiseerd en worden investeringen in duurzame wijken gedaan. In de afgelopen periode is geconstateerd dat de verbinding tussen lokale uitvoering en regionale ambities beter kan. Middels een lokale uitvoeringsagenda die aansluit bij de (nog op te stellen) Smart Delta agenda kunt u in uw raad het gesprek voeren over de wijze waarop uw gemeente bijdraagt aan regionale ambities en hoe regionale uitvoering landt in uw gemeente. Een gesprek in uw raad over de lokale verwachtingen en belangen in de regio is cruciaal om te voeren. Want alleen op die manier weten we als gezamenlijke gemeenten waar iedereen voor staat en wat iedereen belangrijk vindt.

Financiën

De financiering van de meervoudig lokale inzet voor de Groeiagenda is met het besluit van alle gemeenteraden over het advies Deetman in 2018 meerjarig vastgelegd. Behoudens indexering is dit budget de afgelopen jaren passend geweest voor de uitvoering van de ambities van de Groeiagenda.

Met de actualisatie van de Groeiagenda zijn beleidsrijke keuzen gemaakt die zich op het gebied van Bouwen, Wonen en Ruimtelijke Ontwikkeling ook financieel vertalen. Wij zien op deze onderwerpen een grotere maatschappelijke urgentie en grote beleidsprogramma's bij hogere overheden waarop wij ons regionale antwoord moeten kunnen geven. Dit betekent dat we voor de uitvoering in totaal een bedrag van € 5 miljoen nodig hebben. Dit is conform de eerder gecommuniceerde insteek om de begroting budgetneutraal, met indexatie, door te zetten. Gezien de succesvolle subsidieaanvragen in de

afgelopen periode verwachten we dat de financiële intensivering voor 2025 zich zal terugbetalen in lokale baten middels andere geldstromen. Bovendien zien wij ook dat buurgemeenten (op onderdelen) willen aansluiten. We werken aan een nieuwe financieringsmethodiek per medio 2025 waarbij ook opgavegerichte kostenverdeling mogelijk is en ook andere partners kunnen gaan bijdragen.

Het totale bedrag van € 5 miljoen is beoogd voor de regio en coördinatie op de meervoudig lokale samenwerking, het gezamenlijk optrekken met onderwijs en ondernemers en gericht op gezamenlijke lobby bij hogere overheden (provincie, Rijk, Europa). Het bedrag is niet beoogd, noch toereikend om lokale uitvoeringsprojecten en/of lokale inzet te financieren. De lokale kosten maken deel uit van de lokale uitvoeringsagenda's en begrotingen. Uiteraard zal vanuit de gezamenlijkheid ingezet worden op het verkrijgen van beschikbare externe financieringsmiddelen en subsidies bij provincie, Rijk en Europa om de lokale uitvoering te ondersteunen.

Proces

Het uitvoeringsprogramma Groeiagenda 2025 is per programma besproken in de betreffende bestuurlijke overleggen. De bijhorende begroting is nagezonden en zal uiterlijk op 12 december op de Smart Delta Drechtsteden Donderdag worden geagendeerd. De ambtelijke en bestuurlijke regiekamer bespreken het totale uitvoeringsprogramma met begroting in november. Na 12 december kan het uitvoeringsprogramma met begroting worden aangeboden aan alle colleges.

PROGRAMMA

BOUWEN EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Wat willen we bereiken – aan welke ambitie(s) draagt dit bij

- Versnellen van de woningbouw (passende woningen).
- Gezonde, groene en veilige leefomgeving door het samenbrengen van de opgaven die ruimte nodig hebben.

Wat zijn onze kernopgaven

Bouwen

- We bouwen snel en met visie: koersvast, we plannen realistisch en door de crises heen, in samenhang met andere opgaven.
- We creëren onderscheidende woonmilieus, passend bij onze historie en ligging aan het water.
- We maken groene verbindingen tussen woonwijk en kenmerkende landschappen.

Ruimtelijke Ontwikkeling

- We kennen de ruimtevraag van onze opgaven en ambities, en maken hierin gezamenlijk integrale keuzes, omdat de ruimte in de regio beperkt is.

Wat gaan we gezamenlijk hiervoor doen

Bouwen

We versnellen onze woningbouwproductie (van 800 naar 1500 woningen per jaar) en houden een planvoorraad aan van 130% tot 150% van de woningbouwopgave. We organiseren gebiedsgericht (meervoudig lokaal) uitvoeringskracht. Onze Regionale Bouw- & Versnellingstafel ontwikkelen we door; dit geeft inzicht in versnellers, belemmeringen en Kritische Succes Factoren (KSF). Bovendien werken we met de Bouwtafel concrete acties uit en faciliteren we de gewenste versnelling. We stimuleren lokale afstemming met ontwikkelaars en woningcorporaties in relatie tot regionale woningbouwprogrammering. Daarnaast houden we de voortgangsmonitor actueel en ontwikkelen het versnellingsdashboard verder waarin data van overheid, ontwikkelaars en woningcorporaties zijn samengebracht.

Ontsluiten van externe financieringsbronnen die inmiddels gerealiseerd zijn: voor de Regionale Bouw- & Versnellingstafel wordt een onafhankelijke voorzitter ingehuurd, circa ruim de helft van de kosten worden gedekt door een combinatie van subsidie en contributie die in 2024 voor het eerst wordt betaald door de deelnemers.

Ruimtelijke Ontwikkeling

We stellen de Ruimtelijke Strategie Drechtsteden vast in de zeven colleges en stellen een Uitvoeringsprogramma/Regionale Investeringsagenda bij de Ruimtelijke Strategie op met daarin concrete afspraken over onder andere planning, partners, tijd en middelen. We dragen zorg voor een goede doorvertaling en verankering in het lokale ruimtelijk beleid.

We verkennen een gezamenlijke aanpak voor voorzieningen die van regionaal belang zijn (als de uitwerking van de Ruimtelijke Strategie).

We anticiperen op en agenderen regionale belangen bij het Rijk ten aanzien van de Nota Ruimte en de NOVEX-gebieden, zoals Zuidelijke Randstad en het Haven Industrieel Complex. Dit doen we ook bij de provincie ten aanzien van het Ruimtelijk Voorstel en op beleidswijzigingen die ruimtelijk relevant zijn, zoals het Omgevingsbeleid. Bovendien maken we continu de integrale afweging tussen alle ruimtevragers en ruimtebieders.

Wat doen aan public affairs

De lobby boodschappen richting de provincie en het Rijk zijn:

- We kunnen een aanzienlijke bijdrage leveren aan de oplossing van het woningtekort en geven hiermee een impuls aan de sociaaleconomische sprong van onze regio (ten behoeve van onze bedrijvigheid, voorzieningen en gebied).
- Wij benutten logische locaties langs OV-verbindingen, zoals de Oude Lijn en de Merwedelinglijn om onze woningbouwambitie kwantitatief en kwalitatief uit te voeren. Wij vragen hulp en ondersteuning om op deze plekken te mogen bouwen en nieuwe wijken aan te sluiten op deze OV-lijnen.
- We vormen een gezonde maritieme delta waarin de brede welvaart voor onze inwoners wordt gewaarborgd.

Wat doen we aan communicatie

Smart Delta Drechtsteden wil zoveel mogelijk zelf aan het stuur zitten op het gebied van de ruimtelijke ontwikkeling van onze regio. Via verschillende kanalen zetten we ons in om belanghebbenden hierbij te betrekken. We houden onze stakeholders op de hoogte van de ontwikkelingen en dragen bij aan het creëren van draagvlak voor de keuzes die gemaakt worden. Onze partners weten van de ontwikkelingen in de regio, welke bijdrage zij kunnen leveren en waarom samenwerken noodzakelijk is om onze ambities te behalen. Hierbij wordt de samenhang duidelijk gemaakt met werkgelegenheid, energietransitie en bereikbaarheid.

Als het gaat om bouwen zetten we de regio Drechtsteden op de kaart als aantrekkelijk woon- en werkgebied. Succesvolle nieuwbouwprojecten, mijlpalen en de acties vanuit de Regionale Bouw- & Versnellingstafel Drechtsteden brengen we steeds onder de aandacht.

Wat doen gemeenten zelf

- Lokale afstemming met ontwikkelaars en woningcorporaties.
- Bijhouden voortgangsmonitor binnen regionale kaders.
- Inbreng eigen ambities en afwegingen als input voor de integrale regionale opgave.
- Lokaal verankeren van de regionale Ruimtelijke Strategie en het Uitvoeringsprogramma/Investeringsagenda.
- Voldoende uitvoeringskracht op ruimtelijke procedures.

PROGRAMMA WONEN EN VOLKS- HUISVESTING

Wat willen we bereiken – aan welke ambitie(s) draagt dit bij

- Passende woningen

Wat zijn onze kernopgaven

- We werken aan een passende woningvoorraad voor de toekomstige (beroeps)bevolking en zetten met het woningbouwprogramma in op het wegwerken van het woningtekort. We geven daarnaast een impuls aan onze regionale woningmarkt zodat deze aansluit bij de vraag van verschillende doelgroepen, ook van de (toekomstige) werknemers van onze bedrijven. Voldoende kapitaalkrachtige inwoners helpt ook bij het in stand houden van onze voorzieningen.
- We maken ons woningaanbod uitnodigend voor huidige bewoners, zodat ze willen verhuizen naar een woning die past bij hun situatie en waardoor ze willen blijven wonen binnen de regio Drechtsteden.
- We bouwen toekomstbestendig en betaalbaar en zorgen voor een goede balans op de regionale woningmarkt.
- We brengen meer focus in doelgroepen en leefstijlen (wat bouwen we voor wie).

Wat gaan we gezamenlijk hiervoor doen

We maken nieuwe regionale afspraken over de woningbouwopgave. We benaderen dit als een collectieve uitdaging en doen dat bij voorkeur samen met onze woningcorporaties. Bij de uitvoering van de Woondeal (Regionale Realisatie Agenda) werken we samen met het Rijk, de provincie en onze stakeholders aan het wegwerken van het woningtekort en aan onze impuls aan de regionale woningmarkt. Dit doen we samen met drie andere regio's binnen Zuid-Holland Zuid. Onze regio neemt daarin bestuurlijk en ambtelijk een trekkersrol. We stemmen het woningbouwprogramma regionaal af en programmeren en prioriteren hierin de projecten. We werken met de provincie aan aanvaarding en uitvoering van onze woningbouwplannen. Hierbij houden we scherp in de gaten wat hiervoor nodig is. Denk bijvoorbeeld aan bestuurlijke afstemming, inzet van subsidies en lobby. Bovendien bereiden we ons voor op nieuwe wettelijke ontwikkelingen, zoals de Wet Versterking Regie op de Volkshuisvesting.

Mogelijk kunnen we aanspraak maken op externe financiering door subsidies van Rijk en provincie. Onze lobby is hier onder andere op gericht. We houden deze ontwikkelingen nauwgezet in de gaten en zullen direct in actie komen als de kansen zich voordoen.

Wat doen we aan public affairs

Onze lobby focust zich op:

- We kunnen een aanzienlijke bijdrage leveren aan de oplossing van het woningtekort en geven hiermee een impuls aan de sociaaleconomische sprong van onze regio (ten behoeve van onze bedrijvigheid, voorzieningen en gebied).
- Elke woning is er één; wij lobbyen voor toegankelijke financieringsbronnen om ook de projecten tot 200 woningen te ondersteunen zodat we de bouwstroom op gang houden.
- Wij benutten logische locaties langs OV-verbindingen, zoals de MerwedeLingelijn om onze
- woningbouwambitie kwantitatief en kwalitatief uit te voeren. Wij vragen hulp en ondersteuning om op deze plekken te mogen bouwen en de nieuwe wijken aan te sluiten op deze OV-lijnen.

Wat doen we aan communicatie

Voor Wonen en Volkshuisvesting laten we zien waar de regio voor staat én voor gaat. De communicatie inzet richt zich op een aantal belangrijke punten: In samenwerking met gemeenten, woningcorporaties en andere partners laten we zien waarom het aantrekkelijk is om in de regio te (blijven wonen) of te verhuizen en op welke manier de regio werkt aan een passende woning voor iedereen. Ook communiceren we over welke keuzes er worden gemaakt om de doorstroming te verbeteren en hoe we zorgen voor voldoende betaalbare woningen in de regio gebaseerd op de benodigde woningvoorraad voor de toekomst. We doen dit onder andere door middel van interviews en artikelen en laten daarbij ook onze externe partners aan het woord. Onze stakeholders houden we op de hoogte van de ontwikkelingen in de regio en nodigen we uit tot samenwerking. Bij nieuwe wetgeving ondersteunen we de Drechtsteden gemeenten in hun communicatie richting inwoners.

Wat doen gemeenten zelf

- Lokale afstemming met projectleiders en initiatiefnemers.
- Bijhouden van planregistratie/planmonitor binnen regionale kaders.
- Zorgen voor voldoende uitvoeringskracht en sturing op woningbouwprogrammering binnen regionale kaders en afspraken zoals de Woondeal.
- Participatie binnen regionale opgave door inbreng van de eigen behoefte en het leveren van input en ondersteuning.

PROGRAMMA WERKEN EN ECONOMIE

Wat willen we bereiken – aan welke ambitie(s) draagt dit bij

- **Verduurzamen van onze regionale economie én een gezonde arbeidsmarkt: we werken aan passende banen die perspectief bieden voor onze beroepsbevolking, in aansluiting op de arbeidsmarkt van de toekomst.**
- **We zijn een innovatieve en concurrerende topregio voor de (maritieme) maakindustrie, die voorop loopt in circulariteit en de energietransitie. We hanteren hierbij de triple helix aanpak: samenwerking met bedrijfsleven en onderwijsorganisaties is een basisvoorwaarde.**

Wat zijn onze kernopgaven

We werken aan onze opgaven aan de hand van vijf thema's:

- Aantrekkelijk vestigingsklimaat
- Innovatiestimulering en programmering
- Campusontwikkeling
- Human capital & arbeidsmarkt
- Partnerships en promotie

Wat gaan we gezamenlijk hiervoor doen

Om aan deze kernopgaven te kunnen werken is een adequate strategische uitvoeringsconstellatie in het economisch domein cruciaal. In 2024 is dan ook verkend welk inrichtingsmodel hierbij past en is hieraan een eerste uitwerking gegeven. In 2025 gaan we hiermee door. Onze uitgangspunten daarbij zijn het zorgen voor meer integraliteit en een eenduidige sturing in de aanpak van onze kernopgaven

Aantrekkelijk vestigingsklimaat

Nederland heeft als 'poort van Europa' een toonaangevende maritieme sector. Deze sector is essentieel voor Nederland. Allereerst zorgt de maritieme economie voor welvaart. Daarnaast is zij cruciaal voor de bescherming van onze veiligheid. De maritieme maakindustrie van de regio Drechtsteden wordt landelijk erkend als een regionaal strategisch cluster dat op wereldschaal actief is. Vrijwel alle facetten van deze industrie zijn in onze regio te vinden. Het gaat hierbij om een palet aan werven, toeleveranciers en dienstverleners, nationaal en internationaal, met als belangrijke pijler baggerscheepsbouw. Denk daarnaast ook aan de (ontwikkeling van) vaartuigen voor specifieke en specialistische toepassingen, (luke) jachtbouw, riviercruiseschepen, scheeps onderhoud en een aanverwant cluster van

maakindustrie en ondersteunende bedrijvigheid. De maritieme maakindustrie is ook belangrijk als het gaat om 'crossovers' naar andere sectoren van de maakindustrie. Ook deze sectoren zijn belangrijk voor de (inter)nationale economie en voor onze regio. In 2024 hebben wij dan ook gewerkt aan het opstellen van een strategische kwaliteitsimpuls voor deze sector door middel van een ruimtelijke aanpak 2024 – 2030. In 2025 werken wij deze aanpak verder uit, langs twee lijnen: We werken aan onze (investerings)agenda voor de maritieme sector, waaronder de 'Werf van de Toekomst'. Dit doen we door aan te sluiten bij de (landelijke) sectoragenda maritieme maakindustrie, met daarin projecten als het maritiem masterplan en de landelijke agenda's Werf van de Toekomst en Smart Shipping. Ook stimuleren we netwerk- en consortiumvorming rondom koploperprojecten zoals de Refit Alliantie, ZED-Hub en Smart Shipping Hub. We werken een gebiedsgerichte agenda uit door verplaatsing van bedrijven en her- en doorontwikkeling van bedrijventerreinen in de regio. Hiervoor krijgt onze regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM-D) een jaaropdracht. Daarnaast brengen we de nautische infrastructuur in kaart en werken we een plan van aanpak corridor infrastructuur uit, met name gericht op de energievoorziening. Hierbij inventariseren we of het interessant is om aan te sluiten bij 'Project 'Simons' voor de transitie van walstroom, bunkerstations, samen met Rotterdam/HBR).

Innovatiestimulering en programmering

Het versterken van de maakindustrie is urgent voor het vergroten van onze strategische autonomie in Europa en het verzekeren van de toekomst van de maakindustrie in Nederland. Hiervoor zijn meer kennis en data nodig. Als regio spelen wij hierin een belangrijke rol. We blijven de regio positioneren als dé regio voor de innovatieve (maritieme) maakindustrie, die onderscheidend is ten opzichte van andere regio's door het ontwikkelen en toepassen van kennis in concrete toepassingen. Daarom zetten we in op innovatiestimulering, gericht op toepassingsgerichte innovaties voor de (maritieme) sector. We voeren de projecten uit die in de Regio Deal Smart Delta Drechtsteden-Gorinchem zijn opgenomen onder de pijler Toegepaste Innovatie. Daarnaast werken we samen met Gorinchem en Altena in bredere zin samen (zoals maritiem en i_lab). We zetten in op de doorgroei van de Zedhub: Zero-emission dredging solutions voor de baggersector en de Refit Alliantie voor de binnenvaartsector. En we zetten een Smart Shipping Hub op voor de ontwikkeling van autonoom varen.

We financieren initiatieven en bedrijven door deze te koppelen aan subsidies en fondsen die provinciaal, landelijk en Europees beschikbaar zijn.

Campusontwikkeling

Om de groei en het innovatievermogen van de maritieme maakindustrie in onze regio te versterken, is het noodzakelijk

om te werken aan campusontwikkeling. Deze ontwikkeling heeft twee elementen: Allereerst gaat het om het verbinden van talent aan onze regio. Dit versterkt het innovatievermogen van het bedrijfsleven en trekt nieuw talent aan en zo versterken we onze arbeidsmarkt. Hiervoor werken we bijvoorbeeld samen met Yes!Delft als het gaat om het ondersteunen van startups en scaleups in de regio. Ook werken we samen met universiteiten en HBO. Daarnaast ontwikkelen we fysieke campussen. Bijvoorbeeld voor het gebruik van shared facilities, maar ook om talent en veelbelovende start- en scaleups een fysieke plek te bieden om te kunnen door ontwikkelen: We ontwikkelen een Smart Campus Leerpark, met nieuwe faciliteiten voor opleiding, testing en startups. Dit doen we op het perceel tegenover de duurzaamheidsfabriek (Maakfabriek). We zetten in op de groei van de Refit Alliantie samen met Rotterdam School of Management. En we zetten een project business school op: wereldwijd opleiden in Green Marine Academy samen met Dordrecht Academy, TU Delft en EUR voor oplossingen in onder andere de binnenvaart en de baggersector. Om deze kennis vervolgens te kunnen vermarkten zoals DOB-Academy in Delft doet (training en kenniscentrum voor de offshore industrie).

Human capital & arbeidsmarkt

Focus op groei van de economie én een gezonde arbeidsmarkt' betekent dat we willen groeien door oog te hebben voor wat onze inwoners en bedrijven nodig hebben: passende banen voor nu en in de toekomst bieden, voldoende opgeleid personeel voorhanden hebben en geschikte bedrijfslocaties bieden. Voldoende beschikbaar en gekwalificeerd personeel is een belangrijke voorwaarde om de ambities in onze regio waar te maken. Tegen de achtergrond van een historisch krappe arbeidsmarkt ligt hier een directe relatie naar het realiseren van de andere opgaven zoals verduurzaming, bouwen, leefbaarheid en veiligheid. Onderzoek in juli 2024 wijst uit dat 40% van de ondernemers in de Drechtsteden belemmeringen ervaart door een tekort aan arbeidskrachten. De economische groei staat hierdoor onder druk. Ondanks dit tekort aan personeel blijft het arbeidspotentieel van ongeveer 18.000 inwoners in de Drechtsteden echter on(der)benut (bron CBS & EBB 2024, via Drechtstedeninzicht.nl). Dit gaat vooral om mensen zonder betaald werk (met of zonder uitkering, jong en ouder) die beschikbaar zijn voor werk of deeltijdwerkers die meer uren willen werken. Vrouwen en inwoners met een diploma tot mbo-niveau zijn in deze groep oververtegenwoordigd. Daarbij telt de regio Drechtsteden in april 2024 2.180 jongeren tussen de 18 en 23 jaar, zonder schoolinschrijving en zonder startkwalificatie. Werken aan een gezonde arbeidsmarkt maakt groeien op een stevig fundament mogelijk. Daarom is het noodzakelijk de verbinding te leggen tussen het economisch en sociaal arbeidsmarktbeleid met de talenten van onze inwoners centraal. In de afgelopen jaren is vooral ingezet op het samen met ondernemers en onderwijs organiseren van doorlopende leerlijnen, het inzetten van leerwerktrajecten, techniekpromotie en het promoten van vakmanschap.

Naast de middelen uit de Groeiagenda wordt hier cofinanciering uit de Regio Deal en de Human capital agenda van de provincie Zuid-Holland voor ingezet.

We richten een publiek/privaat scholingsfonds op voor werkenden en niet-werkenden om het arbeidspotentieel te verbinden aan de kans-sectoren in onze regio. Het project is opgenomen in de Regio Deal en is per 1 september 2024 van start gegaan. Het project heeft een omvang van in totaal 1,7 miljoen waarvan 50% cofinanciering. Het scholingsfonds zal onder meer als instrument voor het Werkcentrum ingezet worden. We faciliteren de verbinding tussen bedrijven en maatschappelijke organisaties om samen zoveel mogelijk maatschappelijke impact te realiseren. Door de samenwerking met stichting Maatschappelijk betrokken ondernemen uit te breiden faciliteren we ondernemers om vorm te geven aan de ambitie om maatschappelijk een bijdrage te leveren en planmatig te werken aan de drie Drechtse doelen: bestaanszekerheid versterken, inclusie en diversiteit nastreven en duurzaam omgaan met de leefomgeving. In 2025 gaan Zwijndrecht en Sliedrecht hiermee naast Dordrecht aan de slag, met cofinanciering van de Regio Deal. We zijn aangesloten bij de City Deal impact ondernemen, waarin we samen met andere regio's en kennisinstellingen leren en ontwikkelen. Specifiek focussen we ons hierbij op het meten van gerealiseerde impact en impactvol inkopen. Samen met ondernemers en opleiders ontwikkelen we werkgeversdienstverlening die geborgd wordt in het Werkcentrum Drechtsteden. Onze bedrijven in de regio hebben vakmensen nodig en het is belangrijk om met de bedrijven samen te werken aan maatwerk, beeldvorming, inclusie en kennisdeling. Door dit te koppelen aan de innovatietafel 'Arbeidsmarkt Onbenut Potentieel' vergroten wij de arbeidsparticipatie. Overheid, ondernemers, onderwijs en vakbonden bereiden in de arbeidsmarktregio samen de start van het Werkcentrum voor per 1 januari 2025. Het Werkcentrum is een drempelloze toegang voor alle werkenden, werkzoekenden, studenten en werkgevers met ondersteuningsvragen over werken, leren en personeel. Vanuit de Groeiagenda ontwikkelen we de werkgeversdienstverlening die ingezet wordt in het Werkcentrum. Met werkgevers en opleiders doen we dit via de methodiek van innovatietafels van Werkgevers Drechtsteden waar samen strategische personeelsvraagstukken aangepakt worden. Ook het BAAS-platform levert hier belangrijke input voor. We gaan door met Techniek promotie. Het 'Texperience' platform is verder ontwikkeld voor havo/vwo scholen in de regio. Op dit platform kunnen (tech)bedrijven gastlessen, rondleidingen, opdrachten etcetera aanbieden. Het volgen van deze activiteiten wordt een vast onderdeel in het LOB (Loopbaanoriëntatie en -begeleiding) programma met bijpassende opdrachten. Daarbij worden naschoolse activiteiten rondom techniek georganiseerd in de wijk. Daarnaast willen wij samen met het Sterk Techniek Onderwijs (STO), het VO

onderwijs en partners samen optrekken voor het opzetten van het Teckkwadraat programma in onze regio.

Partnerships en promotie

Smart Delta Drechtsteden profileert zich vooral als regio van de (maritieme) maakindustrie. We communiceren onder andere via nieuwsbrieven, socials en beursbezoeken. Als het gaat om internationale promotie werken we via 'Rotterdam Maritime Capital of Europe' samen met de gemeente Rotterdam en hun uitvoeringsorganisaties, onder meer door gezamenlijke vertegenwoordiging op de voor ons relevante internationale maritieme beurzen. We bepalen van tevoren wat we met beursdeelname willen bereiken. Een criterium daarvoor is of bedrijven in ons netwerk (bijvoorbeeld vanuit de Refit Alliantie) het interessant genoeg vinden om aanwezig te zijn op specifieke beurzen. We maken hierover scherpe afspraken met DEAL. We investeren in thema's die een bijdrage leveren aan het duurzaam verdienvermogen van onze regio. Om sterke ecosystemen van bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen te vormen is het nodig om te weten welke bedrijven essentieel zijn voor de regio. We willen partnerships aangaan met bedrijven die de ketens versterken en partnerships tussen deze bedrijven stimuleren. Om hier inzicht in te hebben is het noodzakelijk om strategisch accountmanagement op te zetten. Gericht op de vorming van regionale netwerken van bedrijven en organisaties die, net als wij, willen werken aan de grote transitie van nu en de toekomst. Hierbij is er ook aandacht voor hoe we een duurzaam alternatief kunnen bieden voor de dienstverlening die KVK, stichting OKB en banken vroeger vervulden in (lokaal) accountmanagement. Het regionaal strategisch accountmanagement is de verbindende factor tussen de gemeenten en de schakel tussen het lokale accountmanagement en de regio om het programma economie en werken uit te voeren.

Wat doen we aan public affairs

Naast werkbezoeken, organiseren we regelmatig lobbymomenten bij nationale en internationale events gericht op de (maritieme) maakindustrie. We werken zoveel mogelijk samen met toonaangevende bedrijven in onze regio. De lobby activiteiten concentreren zich in 2025 op:

- Ondersteuning om ook in de toekomst tot de top 3 maritieme innovatiedistricten van Europa te blijven behoren.
- Een stevige stimulering op Rijksniveau van tientallen miljoenen voor slimmer ruimtegebruik en het delen van faciliteiten voor bedrijven.
- Toekomstbestendige energie infrastructuur voor de binnenvaart (moderne binnenlandhavens - walstroombaan, laadpunten voor batterijen).

Wat doen we aan communicatie

Tot nu toe is in de opdracht aan DEAL opgenomen om de economische promotie van de regio te organiseren. Deze opdracht is intergemeentelijk gegeven, los van de Smart Delta begroting. Over de opdracht voor volgend jaar moet in relatie tot de vormgeving van de regionale uitvoeringsorganisatie/

constellatie nog besloten worden.

De communicatie vanuit Smart Delta Drechtsteden, op het vlak van Werken en Economie, gaat verder dan alleen de economische promotie in enge zin, zoals door DEAL tot nu toe wordt opgepakt. Het gaat ook om het vergroten van de zichtbaarheid van succesvolle innovaties op triple helix niveau, waarmee we bedrijven en onderwijsinstellingen oproepen actief aan de slag te gaan met innovaties. Ook informeren we onderwijs, bedrijfsleven en belangrijke stakeholders over de mogelijkheden en faciliteiten op het Smart Campus Leerpark, waaronder de Duurzaamheidsfabriek. En over relevante subsidieregelingen en programma's, zoals de MKB-Innovatieregeling Drechtsteden-Gorinchem en het Innovatieprogramma met YES!Delft. Tot slot bieden we innovatieve startups en mkb een podium, met communicatie rondom de Scale Innovation Award, waarmee we tevens de innovatiekracht in de regio vergroten.

We profileren onze regio als hotspot voor innovaties in de maritieme sector. Met gerichte communicatie laden we ons merk, versterken we de lobby voor de sector en benadrukken we het belang van een sterke maritieme maakindustrie. We bieden onze stakeholders inzicht in wat we doen om onze toppositie in de sector te behouden, met projecten als Werf van de Toekomst, Refit Alliantie, ZED Hub en Smart Shipping Hub, als onderdeel van de brede agenda's, zoals de Sectoragenda Maritieme Maakindustrie. Ook organiseren we Masterclasses in samenwerking met Federatie Drechtsteden, om de regionale inkoop in de regio te stimuleren.

Op het gebied van Human capital & Arbeidsmarkt, maken we zichtbaar welke stappen we zetten om te werken aan een gezonde arbeidsmarkt. Met gerichte communicatie ondersteunen we programma's en projecten, zoals het Scholingsfonds en de regionale aanpak Maatschappelijk Betrokken Ondernemen. We helpen bij het vergroten van bekendheid rondom Werkcentrum Drechtsteden en ondersteunen evenementen die bedrijfsleven, onderwijs en overheid samenbrengen. Tot slot communiceren we over opleidingen en initiatieven op het Smart Campus Leerpark, om zo talenten aan onze regio te binden.

Dit alles doen we zoveel mogelijk in samenhang met de andere opgaven; Energietransitie, Bereikbaarheid, Bouwen en Wonen. Denk hierbij ook aan communicatie over programma's en projecten, zoals PPS Scale en Smart Energy Hub.

Wat doen gemeenten zelf

Dit werkprogramma is gericht op de maakindustrie, menselijk kapitaal en arbeidsmarkt. Dit zijn thema's die gemeentegrenzen overstijgen en op het niveau van de regio aangepakt dient te worden. Andere thema's zijn op gemeentelijk niveau belegd. Denk hierbij aan de eigen dienstverlening aan

ondernemers (zoals uitbreidingsvragen, vergunningverlening, en ondernemersfondsen). Ook voor de ontwikkeling en stimulering van de verzorgende economie (zoals horeca- en retailbeleid) zijn gemeenten aan zet. Over deze thema's vindt intergemeentelijke afstemming plaats.

PROGRAMMA BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT

Wat willen we bereiken – aan welke ambitie(s) draagt dit bij

- Bereikbare regio

Wat zijn onze kernopgaven

- We bekijken bereikbaarheid in samenhang met extra woningen en banen én de groot onderhoud opgave van Rijkswaterstaat.
- We werken met onze partners aan innovatieve bereikbaarheidsoplossingen. De Innovatietafel Bereikbaarheid is een voorbeeld hiervan.

Wat gaan we gezamenlijk hiervoor doen

De samenwerking nog meer intensiveren in onze regio

In de regio Drechtsteden werken we op het gebied van bereikbaarheid intensief samen met Gorinchem, Molenlanden en de Ablasserwaard. Deze regio is de poort naar de randstad, de verbinding tussen de meer landelijke regio en Rotterdam. Door deze regio lopen de A15 en de A16. Beide rijkswegen staan in de file top 10. De A15 wordt momenteel het hardst getroffen; op elk moment van de dag is daar sprake van congestie. Spreiding van verkeer over de dag is al geen optie meer. En dat doet bij de ondernemers die afhankelijk zijn van deze belangrijke Europese vervoerscorridor van en naar de Rotterdamse haven extra pijn. Aan de bekende oplossingen wordt gewerkt, maar dat is niet genoeg. De regio kampt met een steeds slechter wordende openbaar vervoerssituatie. Afschalen van het busnetwerk en het waterbusnetwerk is daar een voorbeeld van. Deze nijpende situatie heeft gek genoeg ook een positief effect in onze regio, want ondernemers en overheid hebben samen een plan van aanpak opgesteld om het probleem aan te pakken. We onderzoeken hoe we met gemeenten Gorinchem en Molenlanden intensiever kunnen gaan samenwerken en met de ondernemers is de Innovatietafel Bereikbaarheid opgericht die we komend jaar gaan door ontwikkelen.

MIRT verkenningen beter benutten:

MIRT Oude Lijn

Station Dordrecht Centrum is een regionale OV knoop. Hier komt de MerwedeLingelijn vanuit Geldermalsen aan en dit is het overstappunt naar Rotterdam, Den Haag en Leiden. We zijn heel blij dat in 2022 een MIRT verkenning is gestart om het city sprinter concept in Dordrecht Centrum in te voeren waardoor we acht keer per uur een trein naar Rotterdam en Leiden kunnen pakken. We hebben in de regio het idee vanuit de Oude Lijn, woningen bouwen rondom OV knopen, ook toegepast rondom de stations van de MerwedeLingelijn. Hier worden 15.000 woningen gebouwd. Dit gaat meer reizigers opleveren waardoor station Dordrecht Centrum zal groeien. We onderzoeken hoe we deze groei van reizigers op dit monumentale station veilig kunnen verwerken. En we missen nog een schakel: op campus Leerpark groeit het aantal opleidingen, we verwachten daar steeds meer HBO opleidingen. Ook zien we dat het regionale ziekenhuis Albert Schweitzer steeds meer opleidingsplekken heeft voor artsen, plus een groeiend aantal patiënten vanuit de regio. Een extra station is daarom onmisbaar. We zetten er komend jaar op in om dit als eerste actie vanuit de MIRT Oude Lijn te gaan uitvoeren. Technisch is dat mogelijk en met de geplande woningbouw op en rond het Leerpark is het goed dit relatief simpele station alvast in een groei variant aan te gaan leggen.

MIRT A15: pakket mitigerende maatregelen A15

Vervolgens door naar de auto want die heeft ook hulp nodig. Veel bewoners in onze regio zijn afhankelijk van de auto en staan elke dag meerdere malen in de file. Straks gaat de Van Brienenoordbrug in groot onderhoud en komen vier provincies vast te staan in de file. Bovendien is het verbreden van de A15 stil gelegd en om de hinder te beperken (tot we weer kunnen gaan studeren in de verkenning) is er een bedrag van € 13 miljoen voor mitigerende maatregelen beschikbaar gesteld door de minister. Samen met ondernemers, Rijkswaterstaat en Zuid-Holland Bereikbaar hebben we een pakket maatregelen uitgedacht om de doorstroming op de A15 te verbeteren. Met name zijn er goede ov hubs langs de MerwedeLingelijn nodig. Hubs waar je de auto kan parkeren om verder met de trein te reizen. Samen met de ondernemers hebben wij doorgerkend wat er zou gebeuren als we meer investeren in de maatregelen van het beter bereikbaar maken van het OV, zoals trein en waterbus, voor de auto. En wat er gebeurd als we meer investeren in betere regionale fietsroutes. Met een maximaal pakket van in totaal € 75 miljoen verbeteren we de doorstroming op de A15 in 2030 met 50%. Wij, ondernemers en regionale overheid, geloven in deze oplossingen voor het probleem op de A15. Daarom bieden we in het BO MIRT op 6 november 2024 dit extra pakket aan naast het beschikbare bedrag van € 13 miljoen. In 2025 zetten we samen met de Innovatietafel Bereikbaarheid in op maximale realisatie van dit maatregelenpakket.

Op te starten MIRT verkenning Publieke mobiliteit

Publieke mobiliteit is de oplossing voor buslijnen die wegvallen omdat er weinig passagiers op reizen. Onze regio wordt hard getroffen door het afschalen van allerlei buslijnen waardoor wijken en soms hele dorpen in isolement komen. Leerlingen kunnen niet met de bus en ook anderen die afhankelijk zijn van de bus kunnen geen kant meer op. Publieke mobiliteit is het koppelen van de lijnbus verbindingen aan de bussen voor vervoer van mensen met een WMO indicatie. Nu mag je als 'gewone' passagier daar geen gebruik van maken, terwijl er vaak voldoende plaatsen beschikbaar zijn.

Wij zien in de BO MIRT afspraken dat er vijf regio's als koploper zijn benoemd waarmee de minister het concept Publieke Mobiliteit gaat ontwikkelen. Deze regio's krijgen extra Rijksondersteuning omdat zij de te ontwikkelen concepten in de praktijk brengen. De regio Drechtsteden is één van deze koplopers. In deze regio ligt een enorme opgave om de basisbereikbaarheid op orde te houden. De A15 loopt steeds verder vast, waardoor het onderliggend wegennet ook volloopt. Doorstroming op de A15 is essentieel, niet alleen voor de regio Drechtsteden maar ook voor de zuidelijke Randstad en de Rotterdamse havens. Publieke mobiliteit kan bijdragen aan dit complexe probleem. De condities in de regio Drechtsteden zijn erg goed om deze ontwikkeling snel een impuls te geven. Daarnaast is de regio op dit moment nog de enige koploper zonder Rijksbijdrage voor de transitie naar publieke mobiliteit. We zetten komend jaar in op het opstarten van een MIRT Verkenning publieke mobiliteit in onze regio.

Ontsluiten van externe financieringsbronnen die inmiddels gerealiseerd zijn: MIRT verkenningen, Regio Deal voor de snelfietsroute Metropolitane Fietsroute van Dordrecht Leerpark via Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht naar Rotterdam in samenwerking met Metropoolregio Rotterdam Den Haag en provincie Zuid-Holland. Subsidieregeling mobiliteit Zuid-Holland (SRM) wordt jaarlijks toegekend aan de regio voor 1,5 miljoen euro die we inzetten om onder andere fietsroutes te verbeteren.

Wat doen we aan public affairs

De lobby activiteiten in 2025 concentreren zich op:

- De aanleg van een nieuw treinstation Campus Leerpark.
- Een Rijksbijdrage van € 7 miljoen voor de realisatie van publieke mobiliteit: het koppelen van WMO vervoer aan vaste routes van bussen en toegankelijk voor alle reizigers (ook zonder WMO-indicatie).
- Een Rijksbijdrage van € 75 miljoen voor de realisatie van het doorstroomplan dat we samen met de ondernemers in de regio hebben opgesteld.

Wat doen we aan communicatie

We stimuleren ondernemers in de regio om actief aan de slag te gaan met slimme mobiliteit. We laten hierbij goede voorbeelden zien en informeren hen over de mogelijke werkgeverspakketten en ondersteuning op maat.

Het STOMP-principe dragen we uit in de regio en we ontwikkelen stimuleringscampagnes gericht op de fiets, het OV en slimmer reizen. In samenwerking met de lokale gemeenten proberen we zoveel mogelijk werkgevers en inwoners in beweging te krijgen om slimmer en anders te gaan reizen. Als het gaat om de grote infrastructurele projecten in de regio, zijn we vanuit communicatie Smart Delta Drechtsteden aangehaakt bij de voorbereidende werkgroepen van onder andere Rijkswaterstraat en Zuid-Holland Bereikbaar. Hier faciliteren wij waar nodig in een juiste verbinding richting lokale inwoners en belanghebbenden door lokale gemeenten tijdig aan te haken.

Wat doen gemeenten zelf

- STOMP-principe verwerken in lokale planvorming. STOMP is een ontwerpprincipie waarin voorrang gegeven wordt aan lopen, fietsen en OV waarmee we het gebruik van deze vormen van vervoer stimuleren.
- Laadpalen infrastructuur op orde brengen zodat we klaar staan voor de opmars van de elektrische auto.
- Lokale hubs verbeteren – de planvorming doen we regionaal en uitvoering gebeurt lokaal.
- Waterbushaltes creëren en onderhouden.

PROGRAMMA ENERGIE- TRANSITIE

Wat willen we bereiken – aan welke ambitie(s) draagt dit bij

- Duurzame regio

Wat zijn onze kernopgaven

- We houden bij al onze opgaven rekening met de energietransitie.
- We werken aan slimme en innovatieve oplossingen voor het nieuwe energiesysteem.
- We gaan voor een betaalbare, betrouwbare, duurzame en rechtvaardige energievoorziening, waarbij de balans met onze regionale en lokale economie, leefbaarheid en kwaliteit van landschap en natuur voorop staat.

Wat gaan we gezamenlijk hiervoor doen

Om de vastgelegde doelstellingen in de Regionale Energiestrategie 1.0 voor 2030 te realiseren, worden diverse acties geïnitieerd. Zo ondersteunen we gemeenten en triple helix partners bij complexe vraagstukken en initiëren, stimuleren en jagen we innovaties aan. We faciliteren de (boven)regionale samenwerking tussen de gemeenten en (overheid)partners en we maken het mogelijk om van elkaars ervaringen en kennis te leren. We stimuleren op alle onderdelen uniforme schaalbare en kopieerbare aanpakken. We onderhouden de (externe) netwerken en lobbyen op middelen, wetgeving en randvoorwaarden. Daarnaast werken we nauw samen met de Werkgevers Drechtsteden en lokale federaties om de ontwikkeling van energiecoöperaties te ondersteunen. We zorgen voor coördinatie en ondersteuning bij de uitvoering van het Versnellingsprogramma Drechtsteden 100% aardgasvrij.

Hieronder vallen ook de aansluiting op het warmtenet van woningen waarvoor de Stimuleringsregeling aardgasvrije huurwoningen is toegekend en ook de Warmte Infrastructuur Subsidie wordt toegekend.

We monitoren de voortgang en ontwikkelen hiervoor dashboards. We voeren waar mogelijk regie op de ontwikkeling

van het energiesysteem, onder andere door aanhaking bij het nationale en provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (nMIEK en pMIEK). We verbinden de energietransitie met de regionale ruimtelijke puzzel en overige beleidsvelden. Daarnaast regisseren en faciliteren we waar nodig strategische beleidskaders en dossiers (zoals de Regionale Energiestrategie, het uitnodigingskader en de warmtewet).

Wat doen we aan public affairs

Onze lobby is erop gericht om de randvoorwaarden voor de energietransitie op orde te krijgen. Hierbij richten we ons onder andere op de warmtetransitie. Het is belangrijk dat hiervoor de wet en regelgeving op orde komt én dat de betaalbaarheid van de alternatieven van aardgas is geregeld. In dit kader zijn we zeer actief in de landelijke netwerken zoals de G40, M50 en VNG én brengen wij dit actief onder de aandacht in Den Haag (ministeries en kamers).

Daarnaast richten we ons op de vraagstukken omtrent het energiesysteem en netcongestie. Ook met betrekking tot dit onderwerp spelen wet- en regelgeving een zeer grote rol. Zo is het bijvoorbeeld belangrijk dat het delen van energie en het delen van energiecontracten eenvoudig mogelijk wordt gemaakt én dat data en informatie met betrekking tot het energiesysteem actief kunnen worden gedeeld.

Naast het bovenstaande houden we actief beschikbare subsidies en fondsen in de gaten, die bij kunnen dragen aan de realisatie van de energietransitie. In de afgelopen jaren is er ten behoeve van de energietransitie onder andere via de Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen (SAH) al ruim € 30 miljoen aan subsidies aan onze regio toegekend. Het komende jaar richten wij ons in ieder geval opnieuw op de SAH en de Warmte Investerings Subsidie (WIS).

Wat doen we aan communicatie

Vanuit de regionale communicatie dragen we bij aan de beweging naar een energie neutrale regio. Dit doen we door samen met gemeenten en onze partners onze gezamenlijke missie

‘De Drechtsteden gaan voor nieuwe Energie’ uit te dragen. We benutten kansen om de energietransitie breed in de samenleving onder de aandacht te brengen zoals de deelname aan de Nationale Klimaatweek en het uitbrengen van een speciale Energiekrant. We faciliteren gemeenten bij de projecten/pilots op het gebied van de warmtetransitie en energie besparen. De inzet hierbij is vooral gericht op het delen van opgedane kennis en ervaring en een bijdrage leveren aan een kopieerbare aanpak op het gebied van communicatie en participatie. Daarnaast faciliteren we onze partners bij hun

communicatie over (onderdelen) van de energietransitie: van het opstellen van kernboodschappen tot aan het ontwikkelen van een website (basisdienstverlening) en het in de markt zetten van een nieuw ‘energieloket’.

Wat doen gemeenten zelf

- Iedere gemeente zorgt voor de borging van de vastgestelde beleidskaders en uitvoering van de RES en Transitievisie Warmte binnen de eigen gemeente en organisatie én is aanspreekpunt voor inwoners en bedrijven.
- Uitvoering van het Nationaal Isolatieprogramma en het tegengaan van energiearmoede.
- Lokale laadinfra.
- Gemeenten geven invulling aan het uitnodigingskader voor zon-op-land en het stimuleren van zon-op dak.
- Waar van toepassing rollen de gemeenten het warmtenet uit en faciliteren zij de ontwikkeling van warmtebronnen. Waar geen warmtenet mogelijk is, geven de gemeenten vorm aan een aanpak met alternatieven.
- Veelal werken de gemeenten bij deze taken onderling samen of stemmen zij de aanpak af (kennisdeling).

REGIO DEALS I EN II

Wat willen we bereiken – aan welke ambitie(s) draagt dit bij

In 2020 hebben we met de Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem I een rijkssubsidie van €22,5 miljoen binnengehaald ter versterking van de ruimtelijke economie in onze regio. Dit is middels cofinanciering verdubbeld, waarmee we een investering van ruim €45 miljoen doen langs drie pijlers:

- **Toegepaste innovatie**
- **Dynamische oevers**
- **Human capital**

Inmiddels is deze deal in een vergevorderd stadium. Veel projecten zijn af, sommigen lopen nog langer door. Voor een aantal projecten wordt in 2025 een jaar uitstel aangevraagd. Zodoende duurt Regio Deal I een jaar langer dan voorheen gepland, waardoor deze doorloopt tot september/oktober 2026.

Tegelijkertijd is vanaf 25 september 2024 ook de tweede Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem van start. Hiervoor is een bedrag van €25 miljoen binnengehaald, met hetzelfde bedrag aan cofinanciering ertegenover waarmee nog eens ruim 50 miljoen wordt geïnvesteerd in de regio. Na ondertekening van het convenant zijn de projecten gestart, met een looptijd tot september 2028.

De projecten zijn opgesplitst in drie pijlers:

- **Bestaanszekerheid en kansengelijkheid van onze inwoners**
- **Gezonde en verbonden oevers én inwoners**
- **Toegepaste innovatie voor een duurzame delta**

Naast aangescherpte doelen op de huidige brede welvaartsproblematiek in de regio, wordt met de nieuwe Regio Deal Drechtsteden-Gorinchem extra ingezet op het verstevigen van de samenwerking met onze partners. Door met elkaar te leren en in te zetten op borging van impact, óók na de looptijd van de Regio Deals, worden de effecten van de projecten versterkt.

Wat zijn onze kernopgaven

De Regio Deals zijn in het leven geroepen om op regionaal niveau brede welvaart te bevorderen. In onze regio gaat het op veel vlakken goed, maar er zijn ook aspecten waar onze regio lager op scoort dan de rest van Nederland. Onze inwoners zijn relatief minder gezond en verdienen minder. Tegelijkertijd zijn we een regio met veel kansen, ons belangrijke maritieme cluster en de ligging tussen natuurgebieden van nationaal belang, maken onze regio uniek. De Regio Deals geven een extra impuls aan het verbeteren van de brede welvaartsproblematiek met een brede verzameling aan projecten.

Wat gaan we gezamenlijk hiervoor doen

De coördinatie van de uitvoering van de Regio Deals verloopt via het programmateam Smart Delta Drechtsteden in samenwerking met de gemeente Gorinchem. De Regio Deals geven een versnelling aan de uitvoering van de ambities en doelen van de Groeiagenda. Vanuit onze organisatie wordt ingezet op een soepel en effectief verloop van deze projecten en de organisatie achter de schermen. Hierbij staat de multi helix centraal en wordt veel samengewerkt met partners uit onder andere overheid, onderwijs en het bedrijfsleven. Hiermee waarborgt Smart Delta Drechtsteden een positieve impact op de brede welvaart in de regio.

We organiseren bijeenkomsten voor de pijlers en een (mid)dag voor beide Regio Deals om kennis te delen en de onderlinge samenwerking verder te versterken.

Wat doen we aan public affairs

Als opvolging van de Regio Deals wordt vanuit het Rijk overgeschakeld op Strategische Investeringsagenda's. In onze regio is goed te zien wat voor impact de Regio Deals hebben gehad, maar is ook duidelijk dat we nog niet klaar zijn. Met een goede positionering kunnen we hier als regio op voorsorteren. Onder andere door aan de Ruimtelijke Strategie, die de integrale ruimtelijke opgaven voor de regio in beeld brengt, een Regionale investeringsagenda te koppelen. Hiermee brengen we focus aan en zetten we de prioriteiten op een rijtje. Hetzelfde instrumentarium wordt door het Rijk ook ingezet voor uitvoeringsactiviteiten in de NOVEX-gebieden. Hier liggen aanvullende kansen voor de Zuidelijke Randstad, het Haven Industrieel Complex en het Groene Hart.

Wat doen we aan communicatie

We besteden aandacht aan de Regio Deals door het uitbrengen van een nieuwsbrief waarin we aandacht hebben voor de voortgang van de projecten en de samenwerking. Er worden onder andere interviews gehouden met partners van de Regio Deal en relevante nieuwsberichten worden gedeeld. We vragen aan partners om aan te geven dat projecten mede mogelijk zijn gemaakt door de Regio Deal, zodat we dit met elkaar uitdragen. Verder worden de Regio Deals regelmatig meegenomen in de algemene communicatie uitingen van Smart Delta Drechtsteden om het merk te laden, omdat het een goed voorbeeld is van het resultaat van de regionale samenwerking.

Wat doen gemeenten zelf

De gemeenten zijn in veel gevallen partners van projecten in de Regio Deals en dragen zodoende bij aan het verbeteren van de brede welvaart in de regio. Een aantal rollen, zoals de rol van pijlercoördinator, wordt vervuld vanuit de gemeenten. Daarnaast geldt voor de gemeente Dordrecht specifiek dat zij de rol van Regiokassier vervult voor Regio Deal I en II.

PUBLIC AFFAIRS

Wat willen we bereiken – aan welke ambitie(s) draagt dit bij

- Behartigen van de belangen van de regio bij de provinciale en nationale overheid.
- Met als doel om kansen te benutten en knelpunten op te lossen op belangrijke thema's zoals de maritieme maakindustrie, mobiliteit, bouwen en wonen, en energie- en klimaattransities.
- Door onze betrokkenheid willen we een onmisbare partner worden bij de beleidsontwikkeling op deze terreinen.

Wat zijn onze kernopgaven

- Het agenderen van regionale kansen en knelpunten bij de Rijks-overheid en de provincie.
- Zorgdragen dat de regio een constructieve partner is bij grote transities op het gebied van economie, klimaat en energie.
- Het binnenhalen van middelen voor maritieme ontwikkeling, bouwen, wonen, mobiliteit en energie- en klimaattransities.
- Het versterken van de samenwerking met bedrijven, kennisinstellingen en intermediaire organisaties in de regio.

Wat gaan we gezamenlijk hiervoor doen

Om onze ambities te realiseren, gaan we nauw samenwerken met partners uit het bedrijfsleven, onderwijs en andere intermediaire organisaties. Gezamenlijk zullen we projecten en programma's ontwikkelen die gericht zijn op belangrijke thema's. Dit vereist een sterke samenwerking en een actieve houding bij het aangaan van lobbyactiviteiten richting de provinciale en nationale overheden. We zullen actief participeren in relevante netwerken en lobbyactiviteiten, waaronder Nieuwspoortbijeenkomsten en werkbezoeken van Kamerleden en bewindspersonen naar onze regio. Daarnaast zullen we samen met onze partners een wervende storyline ontwikkelen voor een gezamenlijke lobby in 2025. Deze gezamenlijke lobbyboodschap zal gericht zijn op het benadrukken van de unieke bijdrage die Dordrecht en de regio kunnen leveren aan nationale transitie.

Onze lobbyboodschappen

Onze lobbyboodschappen richten zich op het onder de aandacht brengen van de unieke positie en bijdragen van Smart Delta Drechtsteden aan nationale transitie. We willen Den Haag voeden met praktijkkennis en ervaring uit de regio, zodat beleidsmakers de echte uitdagingen en kansen in onze regio begrijpen. De focus van onze boodschap ligt op onderwerpen

zoals de maritieme maakindustrie, mobiliteit, bouwen, wonen en brede welvaart. We benadrukken dat de Drechtsteden regio door hun specifieke ligging en sterke sectoren een cruciale rol kunnen spelen bij het realiseren van landelijke doelstellingen op het gebied van economie, klimaat en energie. We presenteren ons als een waardevolle partner die oplossingen en innovaties uit de praktijk aandraagt en helpt om nationaal beleid te concretiseren.

aantrekkelijkheid voor de nationale overheid vergroot. Dit vereist een proactieve houding richting zowel de provincie als de Rijksoverheid, waarbij we onze banden met belangrijke beleidsmakers verder versterken. Gemeenten nemen deel aan bestuurlijke netwerken zoals de VNG en G40 om hun positie verder te versterken en gezamenlijk op te trekken richting Den Haag.

Wat doen we aan public affairs

De belangrijkste lobbylijnen voor 2025 zijn:

- Maritieme maakindustrie: Het versterken en ondersteunen van de maritieme industrie als belangrijk economisch speerpunt van de regio.
- Mobiliteit en bereikbaarheid: Het verbeteren van de infrastructuur en bereikbaarheid van Dordrecht en de regio.
- Wonen en bouwen: Het bevorderen van woningbouw en stedelijke ontwikkeling, met oog voor betaalbaarheid en duurzaamheid.
- Energie en klimaat: Bijdragen aan de energietransitie en duurzame oplossingen om klimaat-
- verandering tegen te gaan.
- Brede welvaart: Investeren in brede welvaart door aandacht te besteden aan zowel economische als sociale en ecologische factoren.
- Chemours/PFAS: Aandacht voor de gezondheid van inwoners en het milieu met betrekking tot de PFAS-problematiek.
- Deze lobbylijnen vormen de kern van onze boodschap en zullen leidend zijn in de gesprekken met de Rijksoverheid, de provincie Zuid-Holland en andere belangrijke stakeholders.

Wat doen we aan communicatie

Communicatie is een cruciaal onderdeel van onze lobbystrategie. Het is belangrijk om met één mond te praten richting andere overheden. Daarom werken we aan bewustwording binnen onze eigen organisatie. We vergroten dit door regelmatig presentaties te geven en interne bijeenkomsten te organiseren voor woordvoerders en beleidsmakers. Dit helpt ook om iedereen binnen de gemeenten goed geïnformeerd en betrokken te houden bij onze lobbyactiviteiten. Daarnaast zetten we sociale media actief in om onze boodschap breed uit te dragen en ons netwerk te vergroten. Dit versterkt onze zichtbaarheid, zowel binnen de regio als op nationaal niveau. Voor onze interne en externe doelgroepen maken we ook maandelijks het Ambassadeursjournaal om collega's en stakeholders te informeren en ook om hen uit te nodigen als ambassadeur een bijdrage te leveren aan onze regionale lobby's.

Wat doen gemeenten zelf

De Drechtsteden gemeenten dragen actief bij aan de lobbystrategie. Dit doen ze door samen met regionale partners, zoals bedrijven en kennisinstellingen, projecten en programma's te ontwikkelen die aansluiten bij de nationale transitieagenda's. Daarnaast werken de gemeenten actief aan het creëren van cofinancieringsmogelijkheden voor deze projecten, wat de

COMMUNICATIE EN EVENTS

Wat willen we bereiken – aan welke ambitie(s) draagt dit bij

- Naamsbekendheid van het merk voor regionale samenwerking - Smart Delta Drechtsteden - zowel binnen als buiten de regio laten groeien.
- Het merk laden, zodat stakeholders weten waar het merk voor staat en er positief tegenover staan. Smart Delta Drechtsteden staat voor een open samenwerkingsvorm; onder de vlag van het merk is zichtbaar wat we als overheden, onderwijs en bedrijfsleven samen doen.
- Positioneren van een krachtig regionaal profiel vanuit een stevig triple helix netwerk dat de lobby's en public affairs succesvol ondersteunt
- We willen onze ambities, kansen en successen een podium geven en de regio promoten als aantrekkelijke regio om te investeren, te wonen, te werken, te studeren en te leven.
- Met onze events faciliteren we ontmoetingen en jagen we samenwerkingen aan.

Wat zijn onze kernopgaven

- Door middel van een breed gedragen communicatie- en eventstrategie bijdragen aan de branding van de regio, de public affairs en de overige programmadoelen.
- We faciliteren in triple helix verband relevante ontmoetingen, informatiedeling en inspiratie tussen partners.

Wat gaan we gezamenlijk hiervoor doen

We stellen in triple helix verband een communicatie- en eventstrategie op ten behoeve van de bekendheid van het merk, de branding van de regio en de realisatie van onze programmadoelen en voeren die uit. Hierin wordt de communicatiestrategie ter ondersteuning van public affairs geïntegreerd. Door middel van interne communicatie creëren we ambassadeurs onder medewerkers van de gemeenten en we streven naar een olievlek werking om triple helix partners ambassadeur te maken. We promoten de regio via on- en offline marketingcampagnes gericht op specifieke doelgroepen. We creëren informatieve en inspirerende content voor on- en offline, interne en externe media die de positionering van het merk ondersteunt. We zorgen ervoor dat onze eigen kanalen (SID, social media, nieuwsbrief en website) up-to-date zijn en worden bekeken door een groeiend aantal lezers/volgers. We bewaken de huisstijl van het merk en sturen bij waar nodig.

Communicatienetwerk

Smart Delta Drechtsteden is een netwerkorganisatie en ook voor communicatie is het belangrijk om aan een netwerk te bouwen. Onder andere om onze partners te stimuleren om het merk en onze lobby- en marketingboodschappen mee uit te dragen. We gaan ons inzetten om een communicatienetwerk te organiseren,

zowel met de communicatieteams binnen de gemeenten als die bij de aangesloten partners. Zo kunnen we onze interne en externe content en andere communicatiemiddelen delen en halen ook nieuws, activiteiten/evenementen en succesverhalen bij hen op.

Faciliteren van de samenwerking

We faciliteren de samenwerking met overheids-, bedrijven- en onderwijspartners met informatie, inspiratie en bijeenkomsten en stimuleren zo de groei van het netwerk/de ecosystemen. We organiseren in triple helix verband inspirerende events rond relevante actuele thema's die aansluiten bij onze ambities. We streven hierbij naar groei van het aantal bezoekers specifiek uit onderwijs en bedrijfsleven en richten ons op onderlinge verbinding, samenwerking en groei van ambassadeurschap voor de regio.

Integrale boodschappen

We zorgen dat de inhoud van communicatie uitingen en events parallel lopen, en waar mogelijk ook parallel lopen aan de lobbyagenda, zodat deze inzet elkaar versterkt en de boodschap krachtig wordt gecommuniceerd. Daarnaast onderzoeken we hoe we in triple helix verband in 2025 of 2026 een spraakmakend event organiseren dat de regio op de kaart zet, bijdraagt aan de verbinding met de provinciale, Haagse en Europese politiek en aan de onderlinge verbinding in ons ecosysteem.

Wat doen we aan public affairs

Communicatie is mede bepalend voor het succes van public affairs. Communicatie draagt via haar kanalen de lobbyboodschappen uit en zoekt naar aanvullende aansprekende manieren om die boodschappen over het voetlicht te brengen. Speciale aandacht gaat hierbij uit naar woordvoering ter ondersteuning van lobby en public affairs zodat we met één mond praten richting provincie, Rijk en Europa. We zetten in op een groter bereik via free publicity dat bijdraagt aan onze public affairs doelen.

Wat doen gemeenten zelf

- Woordvoering door de bestuurlijk trekkers wordt georganiseerd door de communicatieteams binnen de gemeenten die hiervoor de Smart Delta Drechtsteden woordvoering kanalen (Whatsapp en Teams) raadplegen.
- Overige externe én interne communicatie via de lokale kanalen met content en andere middelen die het communicatieteam Smart Delta Drechtsteden via toolkits beschikbaar stelt.
- Informeren van de eigen raden en colleges.

BEGROTING

CONCEPT BEGROTING 2025 SMART DELTA DRECHTSTEDEN		2025
MANAGEMENT/OVERHEAD		
Materiële lasten totaal		354.000
Personele lasten totaal		285.000
Totale lasten		€ 639.000
PUBLIC AFFAIRS / LOBBY		
Materiële lasten totaal		185.000
Personele lasten totaal		292.000
Totale lasten		€ 477.000
CORPORATE COMMUNICATIE		
Materiële lasten totaal		2.500
Personele lasten totaal		396.000
Totale lasten		€ 398.500
EVENTS		
Materiële lasten totaal		54.000
Personele lasten totaal		140.000
Totale lasten		€ 140.000
BOUWEN EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING		
Materiële lasten totaal		115.000
Personele lasten totaal		240.000
Totale lasten		€ 355.000
WONEN EN VOLKSHUISVESTING		
Materiële lasten totaal		70.000
Personele lasten totaal		334.000
Totale lasten		€ 404.000
WERKEN EN ECONOMIE		
Materiële lasten totaal		1.000.000
Personele lasten totaal		543.000
Totale lasten		€ 1.543.000
BEREIKBAARHEID EN MOBILITEIT		
Materiële lasten totaal		220.000
Personele lasten totaal		177.000
Totale lasten		€ 397.000
ENERGIETRANSITIE		
Personele lasten totaal		554.000
Totale lasten		€ 554.000
COÖRDINATIE REGIO DEAL		
Cofinanciering		30.000
Personele lasten totaal		60.000
Totale lasten		€ 90.000
EINDTOTAAL		
Totale materiële lasten		2.000.500
Totale personele lasten		3.051.000
Totale lasten		€ 5.051.500
Bijdragen gemeenten		€ 4.866.674
Bijdrage griffie		€ 65.000
Verdienopgave/ risicobedrag		€ 119.826

Bekostiging

De bekostiging van het programma Smart Delta Drechtsteden verloopt via een inwonerbijdrage van de zeven Drechtstedengemeenten. De inwonerbijdrage zoals die de afgelopen jaren is gehanteerd, blijft gelijk, behoudens de vastgestelde indexatie. Hiermee kan € 4,87 miljoen van deze begroting bekostigd worden. We zijn voornemens de resterende € 0,12 miljoen op te halen bij buurgemeenten die (deels) meeliften op de werkorganisatie van Smart Delta Drechtsteden. Met deze inzet stellen we onszelf in staat om tot een multiplier te komen op onze eigen investeringen met behulp van het aantrekken van provinciale, nationale en Europese middelen. Hiermee verdienen de kosten voor de programmaorganisatie Smart Delta Drechtsteden zich (ruimschoots) terug.

Noot: de huidige financiering van de gemeenten aan Stichting DEAL! maakt geen deel uit van deze begroting en dient voorlopig wel structureel in de gemeentelijke begrotingen opgenomen te blijven.

